فیئاتی ۱٦ غروش

معارف وكالت جليله‌سی خسانه مطبعهٔ عامره‌ده

طبع اولنان آثار

كوزل علم حالی	وحيد بك
كوجك آسيا ـ برنجی حله	شارل تكسيه ـ علی سعادلك
چوجوق باقیمی « حفظ الصحه »	احسان بك
توركيه تاریخی ـ ایكنجی كتاب	شمس الدين بك
» ـ اوچنجی كتاب	شمس الدين بك
» ـ دردنجی كتاب	» »
[illegible]	سامی بك
[illegible]	عمر سامی بك [illegible]
[illegible]	فائق بك
آلتون ایشیق	ضيا كوك آلب بك
طاغده بولونمش چوجوق	مصطفى رحمی بك
چوجق ومكتب	» »
آلتون چقتلك	» »
چوجقلر جنتی	» »
اخلاق	» »
قادين ـ اركك : عرقلر روحياتی	» »
روحياته مدخل	» »
چوجق روحياتی « قانون »	» »
اوروپا ملتلری روحياتی	» »
چوجق روحياتی وتجربی (مداغوژی)	» »
روحيات مقاله‌لر	حسنی حامد بك
تربيوی روحيات لابوراتواری	مصطفى رحمی بك
كوچوك فلسفه تاريخی	» »
برغسون فلسفه‌سی	م . شكيب بك
طبيعت فلسفه‌سنه مدخل « طبيعی علملرك عمومی	عون الرفيق بك

معارف وكالت جليله‌سی حسابنه مطبعهٔ عامره‌ده

طبع اولنان آثار :

ازجيلك	مصطفى رحمی بك
چوجوقلر يوه‌سی (ماريا مونته‌سسوريا)	« «
اوكسوزلر باباسی پستالوژی	« «
فروه‌ل اصول تربيه	كاظم نامی بك
فكر [illegible]ی	يوسف آقچورا بك
طبيعت وانسان	مصطفى رحمی بك
اصلاح عرق	« «
مدنيت قديمه‌نك زوالی	ضيا كوهر بك
تيمور وتزوكاتی	مصطفى رحمی بك
بختيارنامه	« «
تورك توره‌سی	ضيا كوك آلپ بك
تورك ديلنه مدخل	ولد چلبی افندی
تورك بويوكلری ويا تورك آدلری	ابراهيم آتالای بك
اقتصاديات تاريخی	وهبی بك
هندسه درسلری	حسنی حامد بك
كيمیای عضوی تطبيقاتی ـ ايكنجی قسم	عمر شوكت بك
توركياده اورته تحصيل	
معارف پروغراملری حقنده‌كی لايحه‌لر	ارباب اختصاص طرفندن
كرهٔ ارضده نفوس اسلام	مبارك بك
روح القوانين ـ برنجی جلد	حسين ناظم بك
مكاتب ابتدائيه معلملك ومعلمه‌لك امتحانلری تعليماتنامه‌سی	
مكاتب خصوصيه تعليماتنامه‌سی	
مكتب صره‌لری ايچون ايضاحنامه	
مفتشلر تعليماتنامه‌سی	
حقوق اساسيه ـ برنجی جلد	ادهم بك
رسملی تورك تاريخی برنجی جلد	رضا نور بك
« « ايكنجی «	« «
مكتب وجمعيت	عونی بك

وحيات اوزرينه ايقاع ايتدكاری تأثيری چاليشارق بولمق ، و سكز ياشنده چوجوقلر ايچين‌ده بوتون كرهٔ ارضی انسانلرك ساحهٔ رؤيتنه ادخال ايدن بيوك مهاجرت ، سياحت وكشفيات حركتلرينی چاليشارق بولمق مساعيسنی احتوا ايدر . ايلك ايكی سنه مساعيسنك هر هانكی بر قوم وشخص ايله ــ يعنی اصطلاحك دار معناسيله تاريخی معطالرله ــ علاقه‌دار اولماياجغی بديهيدر . عينی زمانده تماشائی تمثيللر طرزيله مساعی‌يه فردی عاملك ادخالنه‌ده كنيش برميدان براقيلمشدر. بويوك سياح وكاشفلرك مطالعه‌سی موضعی وخصوصی اولان صفحه‌يه انتقال دوره‌سی تشكيلنه خدمت ايدر ، بودوره خصوصی شرائطی حائز محل وزمانلرده ياشامش ، بعض خصوصی اوصافده شخصلرله مناسبتداردر .

بو ، بزی ايكنجی دوره‌يه ادخال ايدركه بوراده موضعی شرائط و برقومه خاص معين فاعليتلر تبارز ايدر ــ بوده چوجوغك معين ومثبت واقعه‌لرله اشتغال قوتنك نماسنه تقابل ايله‌ر . شيقاغو ، دول متحده ، طبيعت مصلحت اقتضاسی اولارق چوجوغك الك مؤثر صورتده اشتغال ايده بيله‌جكی محللر اولديغی ايچين برنجی دوره‌دن صوكرا كان اوچ سنه ايچين موضوعلر ، بلاواسطه ويا بالواسطه هپ بو منبعدن چيقاريلير . بوراده‌ده اوچنجی سنه بر انتقال سنه‌سيدر ، آمريقا حياتی ايله اوروپا حياتنك ارتباطی بوسنه موضوع بحث اولور . بوزماندن اعتباراً ، چوجوق ؛ يالكز عمومی صورتده اجتماعی حياتله ، ويا يالكز مندنيسنك الك زياده آليشيق اولديغی اجتماعی حياتله دكل ، حتی بعضاً تماميله فرقلی ، وبردرجه‌يه‌قادار خصوصی انموذجلرده ، اجتماعی حياتلرله ؛ هربرينك خصوصی معناسی ، وجهان تاريخنده ايفا ايتديكی خصوصی خدمت ايله اشتغال ايده بيله‌جك صورتده حاضرلانمشدر. بناءً عليه بوندن صوكراكی دورده تقويمی صيرا تعقيب ايديله‌رك بحرسفيد اطرافنده‌كی عالم قديمدن باشلانير ، اوروپا تاريخندن كچيله‌رك تكرار آمريقا تاريخنك خصوصی وفرقلی عامللرينه كلينير.

پروغرام دعوايه توافق ايدن يكانه بر نمونه اولمق اوزره دكل ، ساده‌جه ، بوساحه‌ده ايفا ايديلن بر خدمت اولارق عرض ايديلمشدر ؛ وتفكر محصولی اولمايوب سنه‌دن سنه‌يه موضوعلر اوزرنده اجرا ايديلن پك مهم تجريب وتبديللرك نتيجه‌سيدر . بو تجريب وتبديللرده ؛ چوجوغه ، كنديسنی حياتی برصورتده ياقالاياجق ، وعينی زمانده اجتماعی حياتك مبدأ وواقعه‌لرينك تام وصحيح علمنه آديم آديم يوروته‌جك ، داها ايلريده‌كی اختصاصی تتبعات تاريخيه ايچين اوكا حاضرلق تأمين ايده‌جك مواد و مالزمه‌يی ويرمك دعواسنه مستنددر .

خطالر

صحیفه	سطر	یاکلیش	دوغروسی
٢٠	١٥	.	،
٩٦	٢	تمتی	تمنی
٩٦	٣	استمزاج	استخراج
٩٨	٣	.	؛
٩٨	٣	واقع (علاقه)	دافع (علاقه‌یی)

حرکت ایله‌دیکنی بیاندن‌ده کندیمی آلامام. آمریقانك استعمار تاریخی ایله دی‌فو[۱]نك « روبنصن‌قروزو » سی « تەز » اعتباریله‌بردرجه‌یه قادار یکدیکرینك‌عینی‌در . هرایکیسی ده متحصل برمدنیته منسوب ، آزچوق ایرکین برمفکره‌یه صاحب ، مفکوره‌لری، فعل واسطه‌لری انکشاف ایتمش ، لاکن بردن بره ، صرف کندی قوتلرینه استناد صورتیله ایشله‌نمه‌مش واکثریا دشمن‌حالنده برطبیعتله مجادله ایتمك وضعیتنه دوشمش‌وصرف ذکاسی، فعالیتی وسجیه‌سنك متانتی ایله احراز موفقیت ایتمش انسانی تمثیل‌ایدر . لاکن « روبنصن قروزو » اوچنجی ویا دردنجی صنف چوجوقلرینه مخصوص درس پروغرامنه موضوع تشکیل ایدنجه عجبا آرابابی بیکیرك اوکنه طاقمش اولمازمی‌یز ؟ نچین چوجوغه حیات ایچین تأثیری داهابویوك ، قوتلری شدید ، قیمتی‌داهاجانلی ودواملی اولان شأنیتی ویرمه‌یورز ، نه‌دن « روبنصن قروزو » یی بومسئله وفاعلیتلرك خصوصی‌برنوعنك مخیله ایله مفکوره‌له‌شدیرلمش‌شکلی اولارق‌استعمال ایتمه‌یورز ؟ کذا ، عمومیتله‌وحشت حیاتنك ، وخصوصیله شمالی آمریقا هندیلرینك حیاتنك تتبعی ، ناصیل برقیمتی حائز اولورسه اولسون ، بوکا تقرب ایچین نه‌دن دوغرودن دوغرویه اوحیات تتبع ایدیله‌یورده دولاشیق بریولدن کیدیلیور ، « هایاواثا » [۲] نك توسطنه مراجعت ایدیلیور . حالبوکه بو ، چوجوغك اولجه خصوصی برطرزده تحقق ایتدیردیکی برچوق شرائط‌وجداله ، مفکوره‌له‌شدیرلمش ویوکسك بردرجهٔ شعریته وارمش برتماس تأمین ایتمك ایچین قوللانیلمالیدر . هندیلرك (امریقالی یرلیلر) حیاتی یا اجتماعی حیاتده دواملی بعض مسئله وعامللر عرض ایدر ، ویاخود برتدریسات پروغرامنده‌هیچ برموقعه صاحب‌اولاماز . اکر اویله برقیمتی حائزسه دوغرودن دوغرویه بوقیمتك اظهاری لازمدر . یوقسه مقصدك ، تماماً ادبی برتصویرك انجه‌لکلری ونفاستی ایچنده غایب ایدیله‌سی دکل .

عینی غایه ، یعنی‌سجیه‌نك واجتماعی مناسبتلرك طبیعی‌تابعیتلری داخلنده ادراك‌ایدیله‌سی غایه‌سی ، ظن ایده‌رم‌که ، بزی ، تاریخ تدریساتنده تقویمی صیرایه عطف ایدیلن اهمیت حقنده برحکم ویرمه‌یه‌ده قادر ایدر . صوك زمانلرده ، مدنیتك انکشافنی ، بوانکشافك متوالی خطوه‌لرنده تعقیب ایتمك لزوم مفروضنه پك زیاده اهمیت عطف ایدیلمشدر ـ فرات ونیل وادیلرندن باشلایه‌رق یونان، روما وسائره‌دن کچمك صورتیله عصر حاضره دوغرو

De Foe [۱]

[۲] Hiawatha بویوك آمریقان شاعری لونغ فه‌لونك مشهور دستانی. ـ مترجم.

کلمك طرزی . بونی ابرام ایدن ، حالك ماضی‌یه وماضی‌نك هرصفحه‌سنك‌ده کندیسندن اولکی صفحه‌یه تابع اولماسی ، نقطه‌سی‌در .

بوراده قارشیمزه تاریخك منطق تفسیری ایله پسقولوجیائی تفسیری آراسنده بر نزاع چیقیور . اگر هدف اجتماعی حیاتك ، نه اولدیغنی وناصل جریان ایتدیکنی تقدیر ایتمك ایسه بوحالده البته چوجوق روحاً کندیسنه یاقین اولان شیلرله اشتغال ایتمه‌لیدر ، اوزاق اولانلرله دگل. بابل ومصر حیاتنك‌مشکللکی یك‌ده اونلرك بزه زمان جهتیله اوزاقلقلرنده دگلدر ، اجتماعی حیاتك شیمدیکی علاقه‌وهدفلرینه‌نظراً اولان‌اوزاقلقلرنده‌در. بواوزاقلق موضوعی درجهٔ کافیه‌ده ساده‌لشدیرمه‌یور ، درجهٔ کافیه‌ده عمومیله‌شدیرمه‌یور ، ویا بویله یاپسه بیله لایق وجهله یاپمایور . یاپدیغی ، بوعامللری کوچوك مقیاسده ترتیب وتشکیل ایدیلمش شکلده عرض ایتمکدن زیاده ، بوتون معنیدار اولان جهتلرینی ترك واهمال ایتمك اولیور . اوحیاتك بارز شمائلی بیله حتی متخصصلرك زور قاورایوب آکلایا بیلدکلری درجه‌ده چتیندر .

اوحیات شبهه‌سز مؤخر حیاتك تشکلنه خادم اولان ، جریان زمانده مجرای حادثاتی تعدیل ایدن عامللر کوستەریر . لاکن چوجوق مجرد علتلری وپك اختصاصی ماهیتده یاردیم وخدمتلری تقدیر ایده‌جك درجه‌یه واصل اولمامشدر . اونك احتیاجی انموذجی مناسبتلرك ، شرائطك وفاعلیتلرك تصویریدر . بواعتبارله قبل‌التاریخی‌حیاتده اونك‌ایچین، بابل ومصرك معضل وجعلی حیاتلرندن چوق داها یاقین شیلر واردر .

برچوجوق مؤسسه‌لری تقدیر ایده‌جك حاله کلنجه تاریخی ملتلردن هربرینك هانکی خصوصی مؤسسه فکرینی تمثیل ایتدیکنی و بوکونکی مؤسسه‌لر معضله‌سنك تشکلنه هانکی عامللرله خادم اولدیغنی آکلامایه قادر اولور . لاکن بو دور چوجوغك آنجاق دیکر علم ساحه‌لرنده‌ده علتلری تجرید ایتمك قدرتنی کوسترمه‌یه باشلاماسی ، تعبیردیکرله، اورتا تحصیل چاغنه یاقلاشماسی ایله حلول ایدر .

بو عمومی پلانده اوچ دوره ویا صفحه قبول ایدیلمشدر : اولا عمومیله‌شدیریلمش و ساده‌له‌شدیریلمش تاریخ کلیر ــ بو موضعی ویا تقویمی معنی ایله تاریخ دینه‌مه‌یه‌جك بر تاریخدر ، لاکن اجتماعی فاعلیتلرك انواعی حقنده چوجوغه وقوف و تجاذب ویرمه‌یی استهداف ایدر . بودور آلتی‌یاشنده چوجوقلر ایچین ، حال‌حاضرده‌کی انسانلرك شهرلرده وکویلرده‌کی انموذجی اشتغاللرینی تدقیق ایتمك ؛ یدی‌یاشنده‌کیلر ایچین اختراعلرك تکاملنی

ایتمه‌ایدر. تاریخ تتبع ایتمك ، معلومات ادخار ایتمك دیمك دکلدر، بلکه معلوماتی، انسانلر ناصل ونه‌دن شو ویا بوصورتله حرکت ایتدکلرینی، نه‌صورتله ونه‌ایچین موفقیته ایردکلرینی، خسرانه اوغرادقلرینی جانلی برلوحه حالنده انشا ایتمك ایچین قوللانمق دیمکدر .

تاریخ قوانی، حال‌حرکتده اولارق، تلقی‌ایدیلنجه اونك اقتصادی وصناعی‌منظره‌لری کسب‌اهمیت ایدر. بونلر بشریتك لاینقطع مشغول‌اولدیغی برمسئله‌یی افاده ایچین قوللانیلان فنی اصطلاحلردن عبارتدر، اوده‌ناصل یاشامالی، ناصل طبیعته حاکم اولمالی‌واونی نه‌صورتله رفاه بشره خراجکذار ایتمه‌لی مسئله‌سیدر . مدنیتده بویوك ترقیلر؛ ذکانك ، انسانی طبیعته‌ألیم برتابعیت درکه‌سندن قالدیرارق‌یوکسلتن، واوکا قوای طبیعیه‌یی کندی مقصدلری ایله برلکده چالیشدیرمایی الهام ایدن ، بوتجلیاتندن کچه‌رك میدانه چیقمشدر. چوجوغك شیمدی ایچریسنده یاشادیغی اجتماعی عالم اوقادار زنکین ودولغوندرکه بونك نه‌یه مال اولدیغنی ، آرقاسنده نه‌قدر جهد وتفکر بولوندیغنی ادراك ایله‌مك قولای دکلدر. انسانلر بوکون اللرینك آلتنده حاضر مهیب تجهیزاته مالکدرلر. بوحاضر ـ یاپیلمش منابعی سیال تعبیرلرله‌ترجمه ایده‌بیلمه‌سی ایچین چوجوغه دلالتده بولونمالیدر، چوجوق انسانی، موروث سرمایه‌دن ، آلتدن ، معمول اشیادن محروم اولارق ، طبیعتله یوز یوزه ، کورمه‌یه سوق ایدیلمه‌لیدر . ایچنده بولوندیغی وضعیتك حاجتلرینی انسانه طانیتان وتیره‌لری آدیم تعقیب ایتمه‌لی ، بشری بونلرله مجادله‌یه قادر ایدن سلاح و آلتلری تفکر ایتمه‌لی ، وبویکی منابعك انسانلره ناصیل یکی نما وانکشاف افقلری آچدیغنی، ناصیل یکی مسئله‌لر یاراتدیغنی اوکرنمه‌لیدر . بشرك صناعی تاریخی مادی ویا نفعی برشی دکلدر . بر ذکا مسئله‌سی‌در. او، تفکری، بالذات حیاتی فرقلی برحاله کتیره‌جك صورتده حیات شرائطنی ده‌کیشدیرمه‌یه مؤثر اولان طرز تفکری انسانلرك ناصیل اوکرندیکنی قید ایدر . عینی زمانده اخلاقی درده ؛ چونکه غایه‌لرینه خادم اولمق اوزره، انسانك کمال صبرله ایشله‌یوب میدانه کتیردیکی شرائطك محاسبه‌سنی اجمال ایلر .

فی‌الحقیقه، انسانلرك طرز حیاتی مسئله‌سی چوجوغی تاریخ موضوعلرینه یاقلاشدیران اك حاکم علاقه‌یی کوسته‌ریر . بونقطهٔ نظردرکه ماضیده چالیشمش اولانلری، چوجوغك بوکونکی حیات یومیه‌سنده مساعیلرینه قاریشدیغی انسانلره تقریب ایدر ، واوکا تجاذبی برنفوذ نظر اهدا ایلر .

انسانلرك کچیردکلری حیات طرزیله ، قوللاندقلری آلتلرله ، میدانه چیقاردقلری

اختراعلرله ، وبوصورتله قازانیلان قوتدن ومساعد زماندن دوغان حیات استحاله‌سی ایله علاقه‌دار اولان چوجوق مماثل وتیره‌لری کندی فعلی ایله تکرار ایتمه‌یه ، آلتلری یکیدن یاپمایه ، مالزمه‌یی یکیدن استحصال ایتمه‌یه پك خواهشکردر . اونلرك معروض اولدقلری مشکلاتی ، احراز ایتدکلری موفقیاتی ، آنجاق طبیعتده نه کبی موانعله قارشیلاشدقلرینی ونه کبی منابع بولدقلرینی کورمك صورتیله اوکره‌نمش اولدیغی ایچین چوجوق تارلا ایله اورمانه ، دکیزله داغه ، نباتله حیوانه قارشی علاقه‌دویار. مطالعه ایتمکده اولدیغی انسانلرك ایچنده یاشادقلری طبیعی محیطی تصوراً انشا ایده‌رك حیاتلرینی مکملاً قاورار. بو استحصالی ایسه ، بالذات کندیسنی محیط اولان طبیعی اشکال وقوایه لایقیله وقوف کسب ایتدکدن صوکرا یاپابیلیر . تاریخده دویدیغی علاقه ، طبیعتی تتبع ایدرکن ، اوکا داها بشری بر رنك ، دها کنیش برمعنا ویردیریر . طبیعت معلوماتی‌ده تاریخ تتبعنه قوت وصحت اعطا ایدر . تاریخ ایله علمك طبیعی « مناسبت متقابله‌سی » ایشته بودر .

بوعینی غایه ، یعنی اجتماعی حیاتك درین صورتده تقدیری ، تاریخ تدریسنده ترجمهٔ حال عنصرینك اشغال ایده‌جکی موقعی تعیین ایدر . تاریخ موضوعی چوجوغه فردی شکلده ، بعض قهرمان سجیه‌لرك حیات وفعللرنده طوپلانمش اولارق عرض ایدیلنجه تام ودها جانلی برعلاقه تولید ایده‌جکنده شبهه ایدیله‌مز . معمافیه ترجمهٔ حاللری ، ساده‌جه حکایه شکلنده ، بلکه احساسیلك نقطهٔ نظرندن علاقه آور اولابیله‌جك طرزده قوللانمق ، وبناءً علیه چوجوغی اجتماعی حیاتك ادراکنه هیچ یاقلاشدیرمامقده ممکندر. بو ؛ منقبه‌نك قهرمانی اولان فردك اجتماعی محیطدن تجریدی حالنده ؛ قهرمانك افعالنی اظهار ایتمه‌سنه وسیله اولان اجتماعی وضعیتلری ، وبوافعالك خادم اولدیغی اجتماعی ترقی‌یی چوجوغك حس ایتمه‌سنه میدان ویریلمه‌ین حاللرده واقع اولور . اکر ترجمهٔ حال اجتماعی احتیاجات واجراآتك تماشائی Dramatic براجمالی شکلنده عرض اولونور ، اکر چوجوغك مخیله‌سی قهرمانی حرکته کتیرن اجتماعی نقایص ومسائلی ، واونك ایجاب حالی ناصیل قارشیلادیغنی تصور ایده‌بیلیرسه اوزمان ترجمهٔ حال اجتماعی تتبعك برعضوی اولور .

تاریخك اجتماعی هدفنك شعوری ، تاریخی اساطیره ، پری ماصاللرینه ، وصرف ادبی مقالاته بوغمق تمایلنه مانعدر . هربارت مکتبی‌نك ایلك تدریسات پروغراملرنده تاریخ درسنك زنکینله‌شمه‌سی خصوصنده پك زیاده یاردیمی دوقوندیغنی سویله‌مکله برابر ، تاریخ ایله ادبیات آراسنده‌کی حقیقی مناسبتك ، علی الاکثر ، ضدینه

تشویق خصوصنده چوجوغه دلالت ایتمك لازمه‌سنه ـ همان هیچ اهمیت عطف ایدیلمز . بوکندی باشنه مسئله‌لر بولوب چیقارمق اهلیتنی تأمین ایچین مقتضی شرائط اودرجه اهمال ایدیلمشدرکه اصل ارادی دقت فکری بیله ، جذری صورتده ، ترس آکلاشیلمشدر . ابسته‌کسز جهد ـ کندیلکندن دوغان جهد دکل ، خارجی و یابانجی وبویله اولدیغی ایچین واقع (علاقه) موادك جبری شرائطله جلب ایتدیکی فاعلیت ـ ایله تولچولن بر شی عد اولونمشدر . « ارادی » کلمه‌سی شخصی علاقه ، وقوف وقوت نتیجه‌سی اولارق دوغان کندیلکندن استقامتلی وحر معناسنده دکل ، کرهی وناخوش معناسنده تلقی ایدیلمشدر .

ایلك تربیه‌ده تاریخك هدفی

اگر تاریخه کچمش زمانلرك قیوداتی نظریله باقارسه‌ق، اونك ایلك تدریسات پروغراملرنده بویوك بررول اویناماسنی ادعا ایتمه‌یه سبب بولامایز؛ ماضی کچمشدر، وئولولر ده‌رین اویقولرینه کومولمه‌یه، امنیتله، ترك ایدیله‌بیلیرلر. حالك پك چوق مبرم طلبلری واستقبالك اشیکنده‌ده آتی ایچون پك چوق دعوتلر واردر، بونلر چوجوغك الی الابد کچوب کیتمش شیلره دالوب قالماسنه مساعد دکلدر. لاکن تاریخ اجتماعی حیاتك قوت وشکللرینك محاسبه‌سی عد ایدیلنجه ایش‌ده کیشیر. اجتماعی حیات هروقت بزمله برابردر؛ اوماضی، حال فرقلرینه لاقیددر. اجتماعی حیاتك ماضیده یاشاماسی ایله حالده یاشامسی ساده خفیف بر آن مسئله‌سی‌در. اوماضیده‌ده حیاتدر، حالده‌ده. اجتماعی حیات انسانلری بربرینه یاقلاشدیران و بربرندن اوزاقلاشدیران محرکلری کوسته‌ریر وهانکیسنك شایان آرزو، هانکیسنك ضررلی اولدیغنی بیلدیرر. تاریخ، بر مورخ ایچین نه اولورسه اولسون، مربی ایچین بالواسطه بر اجتماعیات اولمالیدر ـ یعنی جمعیتك صیرورت وتیره‌لرینی وتعضی طرزلرینی آچوب اورتایه سرن بر تتبع. حالده موجود جمعیت چوجوغك مطالعه ایده‌میه‌جکی درجه‌ده هم چوق معضل، هم‌ده چوق یاقین وملاصقدر. چوجوق اونك تفرعات لابیره‌نتلرینی دولاشمق ایچین رهبره مالك اولامایاجغی کبی، ترتیبات واقسامنی مناظری بر مشاهده آلتنه آلمق ایچین اوزرینه چیقاجق برشاهقه‌ده بولاماز.

اگر تاریخ تدریسنك هدفی چوجوغی اجتماعی قیمتلری تقدیره، انسانلرك بربرلریله مؤثر اشتراك مساعیلرینی تسهیل و تشویق ایدن قوتلری تمثیل وتصوره، ایلریله‌تن ویا کریله‌تن سجیه نوعلرینی آکلامایه، قادر ایتمك ایسه اك اساسلی نقطه، چوجوغه بودرسك حال حرکتده، قوانی اولارق ویریلمه‌سیدر.

تاریخ، متراکم آثار و نتایج شکلنده، اولمش بیتمش شیلرك ساده‌جه نقل و بیانی صورتنده دکل؛ قوتله دولو، حال فعلده برشی اولارق عرض ایدیلمه‌لیدر. محرکلر تبارز

توجیه ایدرسه‌ده ، غایه‌سی یاپیلاجق ویا میدانه چیقاریلاجق شیدن عبارتدر ؛ مسئله ذهنی بر دعوا اولمقدن زیاده عملی بر مشکلدر ، لاکن چوجوق ، تمنی و انکشاف ایدن قوتی ایله ، غایه‌یی استمزاج ویا کشف ایدیله‌جك برشی اولارق تلقی ایده‌بیله‌جك حاله کلیر ، وخیال وفعللرینی مسئله‌نك تفحص وحلنه خادم صورتده مراقبه ایده‌بیلیر. ایشته اصل ملاحظه‌لی دقت بودر .

تاریخ مساعیسنده ؛ روایت و ترجمهٔ حال شکلندن ، ظهورایدن مسئله‌لرك مناقشه‌سی حالندن مسئله‌لر ترتیب وتشکیل ایتمك حالنه برتبدل واقع اولور . تاریخده دائما اختلاف آرایه امکان ویره‌جك مسئله‌لر ، تجربه‌دن ، ملاحظه‌دن والخ . استفاده‌یه فرصت ویره‌جك موضوعلر ظهور ایدر . لاکن مناقشه‌یی بومشکوك ومختلف فیه ماده‌لری معین برمسئله حالنه انکشاف ایتدیره‌جك صورتده قوللانمق ؛ چوجوغه اصل مشکل جهتی حس ایتدیرمك ؛ صوکرا مشکلك حلی ایچین محاکمه‌ایتمسی ، مناسب فکرلری آرامق ونهایت نتیجهٔ حلی بولمق خصوصلرنده کندی منابع ذهنیه‌سنه مراجعت ایتمه‌سی ؛ بوتون بونلر بارز برترقیٔ ذهنی‌یه دلالت ایدر . علمده‌ده بویله‌در ، فوطوغراف آلتلری یاپمق و قوللانمق طورعملیسندن ، بوعملیه‌نك تضمن ایتدیکی ذهنی مسئله‌لری (ضیا ، زاویوی مساحه‌لر والخ . مبدألری ، که عملیه‌نك نظریه‌سی ویا ایضاحیدر) ملاحظه ایتمك حالنه برتبدل وقوع بولور .

بونما صورت عمومیه‌ده ، طبیعی بروتیره‌در . لاکن اونك لایقیله تقدیری و استعمالی تدریسده ذهنی جهتدن بلکه اك جدی مسئله‌در. ملاحظه‌لی دقت قوتی ؛ یعنی مسئله و دعوالری حضور روحده توقیف ایتمك قوتی قازانمش اولان کیمسه ، ذهنی جهتدن ، تربیه ایدیلمش برکیمسه عد اولونور . چونکه انضباط روحی‌یه ـ روح ده دوغان وروح ایچین اولان قوته ـ صاحب اولمشدر . بونسز روح عادته وخارجی تلقینلره اسیر قالیر. مشکلاتدن بعضلری ، معتاد انموذجده تدریساتده همان همان حاکم برخطایه ارجاع نظر صورتیله عیان صورتده کوسته‌ریله‌بیلیر . اکثریا فرض و قبول ایدیلیور که اًلده اویغون ترتیبات وکوکلده آرزو اولدقدن صوکرا ، دقت هرهانکی بردرس موضوعنه دوغرودن دوغرویه عطف ایتدیریله‌بیلیر. موفقیتسزلك آنجاق آرزو و انقیاد فقدانته علامتدر . حساب ، جوغرافیا و صرف درسلری چوجوغك اوکنه سورولیور . واوکرنمك ایچین دقت ایتمه‌سی توصیه اولونیور . لاکن روحده موجود اولان ودقته اس المحرکه تشکیل ایدن برسؤال ، برشبهه مستثنی اولمق اوزره بویولده ، ملاحظه‌لی دقته امکان یوقدر . اکر موضوعك کندیسنده کافی بر درونی علاقه موجودسه ، بلا واسطه وهاجسی بردقت حادث اولابیلیر ، که ایشك دوامی ایچین بویلك

أعلا بر شيدر . لاكن يالكز باشنه تفكر قوتى ويا داخلى مراقبهٔ روحيه‌يى تأمينه كافى دكلدر. موضوعك اصل كنديسنده جاذب برقوت موجود اولمانجه معلم (مزاجنه ، تحصيل وتربيه‌سنه ومكتبك سوابقنه واوندن بكله‌نه‌جك طرز اداره‌يه كوره) يا موضوعه خارجى ويا يابانجى بر جاذبه اضافه ايتمك ، «درسى علاقه آور» ياپمق ايچين چوجوقلرك دقتلرينه معنوى رشوت ويره‌جك ؛ وياخود مقابل تحريكاته (نومرو قيرمق ايله ، دوندورمك ايله، توقيف ويا اذنسز جزالرى ايله تهديد ايتمك ، دورلو دورلو شخصى اخطار و تكديرلرده متمادياً «دقت !» توصيه‌لرنده وسائره‌ده بولونمق كبى) مراجعت ايده‌جك وبلكه ايكى طرزى ده بردن قوللانه‌جقدر .

حالبوكه (۱) بو صورتله قازانيلان دقت قسمانى ويامنقسم بردقتدن هيچ فضله برشى دكلدر ؛ و(۲) بويله دقت دائما خارجى برشيئه تابع اولور . بو سببله جاذبه انقطاعه اوغرايجه وياتضييق رفع ايديلنجه داخلى ويا ذهنى مراقبه يا پك آز قالير ، ويا هيچ قالماز . (۳) بويله دقت دائما «اوكرتمك» ، يعنى باشقالرى طرفندن صورولاجق ممكن سؤاللره تقابل ايده‌جك حاضر يا پيلمش جوابلرى ازبرلامك ايچيندر .

ديكر طرفدن ، حقيقى ملاحظه‌لى دقت ايسه دائما محاكمه‌يى ، تعقلى ، موازنه‌يى استلزام ايدر . بو نوع دقتك معناسى چوجوغك كندى كنديسنه سؤاله مالك اولماسى ؛ و بوكا جواب ويرمك ايچين مناسب موادى آرامق وسچمك ايله ؛ بو موادك — آراديغى صورت حله — موافقت و مناسبتنى تقدير ايتمك ايله فعلاً وحقيقةً اشتغال ايله‌مه‌سيدر . مسئله انسانك كنديسنك‌در ؛ بويله اولديغى ايچين دقتك جبرى ، تنبيهى ده كنديسى طرفندن ايقاع ايديلير ؛ ينه بو سببدن ، تحصل ايدن تربيوى نتيجه‌ده كنديسنك‌در . بو ، روحى انضباط ويا مراقبه قوتى‌نك اكتسابى‌در ؛ يعنى مسئله‌لرى مطالعه وتقدير ايتمه اعتياديدر .

اوزون اوزادى‌يه آكلاتمايه لزوم يوقدركه عنعنوى تربيه‌ده چوجوغه حاضر—ياپيلمش مواد (كتابلر ، عيانى درسلر ، معلملرك سوزلرى وسائره) عرض ايتمك كيفيتنه پك زياده اهميت ويريلير ، وبو صورتله چوجوغه قالان قورو مسئوليت ، درسى بو حاضر — ياپيلمش مواداوزرينه اوكره‌نوب آكلاتمقدن عبارت اولديغندن ملاحظه‌لى دقتك انكشافى ايچين آنجاق عارضى بر فرصت و محرّك موجود اولابيلير . اك اساسلى لازمه‌يه — كندى كنديسنه سؤال چيقارمق ، وصوكرا بو سؤاله مناسب جواب بولمق ايچين نفسنى دقته

تعضيبی ومناسبت متقابله‌یی کتیریر ؛ یوقسه اساساً غیر مرتبط شیلری بربرینه باغلامق ایچین معلمك استعمال ایتدیکی تدریس ترتیباتندن مناسبت متقابله چیقماز .

٣ . ایلك تربیه‌نك ایکی مسلم مطالبی ، حال حاضرده ، اکثریا ، غیر متحد وحتی بربرینه ضد بولونیور. مجهوله وبعیده‌دوغرو ایلریله‌مك ایچین‌معلوم ومعتاد شیلری اس‌الحرکه اتخاذ ایتمك لزومی خرج‌عالم اولمش بر فکردر . چوجوغك مخیله‌سنك بر عامل اولارق آلینماسی ادعاسی‌ده‌نهایت قبول ایدیلمه‌یه باشلانمشدر. مسئله بوایکی توتی آیری آیری دکل، برلکده چالیشدیرمقدر. اکثریا ، چوجوق برنجی مبدأك حکمنه توفیقاً معلوم ومعتاد اشیا وفکرلرله تعلیم ایدیلیرکن ، ایکنجی مبدأه توفیق حرکت ایچین ، یابانجی ، غریب وغیر ممکن موضوعلرده درجهٔ متساویده اولاق بلا واسطه ادخال ایدیلیور. نتیجه، پك فضله سویله‌مه‌یه لزوم یوق ، ایکی قاتلی بر افلاسدر . غیر شأنی وپری ماصالی قبیلندن شیلرله تخیل‌روحی فاعلیتی آراسنده هیچ بر ربطهٔ مخصوصه موجود دکلدر. تخیل امکانسز بردرس موضوعی دکلدر ، هر هانکی بر درس موضوعنی مستولی بر فکر آلتنده مطالعه ایچین‌بر طریقدر. مهم‌اولان‌نقطه، پك‌معلوم‌شیلر اوزرنده‌یوروجی برفکرله‌توقف‌ایتمك ومشاهده درسی ماسکه‌سی آلتنده حواسی ذاتاً اولجه لایقیله طانمش مواده توجیه ایله‌مك دکل ؛ علی‌العاده ، خرج‌عالم ،کوندلك شیلری تنشیط وتنویر ایتمك ، وبونلری قوللانق یولیله اولجه تعقل ایدیله‌مش یابانجی وضعیتلری انشا و تقدیر ایتمکدر . ایشته بوده مخیله‌نك تحریکیدر . بعض محررلر ، چوجوق مخیله‌سنك زمین فاعلیتی آنجاق ازمنهٔ قدیمه‌نك واوزاق یرلرك اساطیری ایله پری حکایه‌لری ویا کونش ، آی ویلدیزلر حقنده نسج ایدیله‌جك خارق‌العاده‌تصنیعات اولابیله‌جکی انطباعنه مالك کبی کورونیورلر ، حتی ـ چوجوغك حاکم تخیلاتی تطمین ایچین برطرز اولمق اوزره ـ بوتون «علم» ك اساطیرله دولدورولماسنی ادعا ایتدکاری بیله‌واقعدر. لاکن برکت ویرسین‌که بو قبیل شیلر عمومیت اعتباریله چوجوقلرجه دائما اشتغال ایدیلن موضوعلردکل ، مستثنی ماهیتده شیلردر . چوجوغك طانیدیغی چوجوقلر ، جمیرلر [١] مخیله‌لرینی حیات جاریه‌نك معتاد تماسلری وحادثه‌لری ایله اشغال ایدرلر ــ بابالری، آنالری ، آرقاداشلری‌ایله ، واپورلر ، لوقوموتیفلرایله ، تویونلر واینکار ایله ، چیفتلك واورمان، یالی وداغ حکایه‌لری‌کبی شیلرله . خلاصه ، لازم اولان ، چوجوغه فرصت تهیئه‌ایتمکدر؛ بوفرصت اونی مدخر تجربه‌لرندن ، ساحهٔ معلوماتندن استخراجلر یاپمایه ، کندی تجربه

[١] بزه نسبتله ، محدلر ، فاطمه‌لر مقامنده . مترجم

ومعلوماتنی باشقالرینك كیلرله مبادله ایتمه‌یه ، یکی مشاهده‌لرله توسیع وتصحیح معلومات طریقیله خیاللرینی دائما حرکتده بولوندورمایه ، یکی اولان ونظرنده کیتدکجه وسعت وجسامت قازانان شیلری معین وجانلی برصورتده قاورامق صورتیله روحی برحضور واطمئنان بولمایه سوق ایدر .

ملاحظه‌لی دقتك انکشافی اوزرینه چوجوغك طرز تعلیمنده بر تبدله لزوم و امکان حاصل اولیور . بوندن اولکی بحثلرده چوجوقده یدی یاشنه‌قادار ـ یکی تجربه ومعلومات ایسته‌مك وخیاللر تشکیل ایتمك وبونلری اویونلرله افاده ایله‌مك صورتیله ، قسماً صاحب اولدیغی تجربه‌یی ومعلوماتی اکمال ایتمك آرزوسی شکلنده ـ تبارز ایدن طور روحی ایله علاقه‌دار اولمشدق. مؤلفلرك هاجسی‌دقت تسمیه ایتدکلری ، ویا بعضیلرنجه غیرارادی دقت دینیلن بوطور انمودجی برشیدر .

چوجوق یاپمقده اولدیغی ایشه تماماً دالار ؛ مشغول اولدیغی شی اونی تماماً حکمی آلتنه آلیر . کندیسنی ایشه بلا احتیاط قاپدیریر . بوسببله صرف ایدیلن پك‌چوق قدرت اولدیغی حالده شعورلو هیچ برجهد موجود دکلدر ؛ چوجوق عادتا انحصاری بردرجه‌ده قصدله مشغول اولدیغی حالده اورتاده شعورلو هیچ برقصد یوقدر .

داها اوزاق غایه‌لره عائد برحسك ، وفعللری بوغایه‌لره واسطه اولارق سوق وتوجیه ایتمك احتیاجنك (كه ٢ نومرولوفقره‌ده مناقشه ایدیلمیشدی) انکشافی‌ایله بالواسطه دینیلن ویابعض محررلرك ترجیحاً ارادی نامنی ویردکلری دقته انتقال ایتمش اولورز . بر نتیجه‌یی تخیل ایدن چوجوق ، بو نتیجه‌نك حصولنه یارایاجغی‌ایچین ، اوکنده بولونان و یا اوآنده مشغول اولدیغی شیئه عطف دقت ایدر . یالکز باشنه آلیننجه‌بوشی ویا ایش‌هیچ برعلاقه تولید ایتمه‌یه‌جك ، حتی بلکه معکوس تأثیر یاپاجق برشی اولابیلیر . لاکن آرزوایدیلن ویا قیمتلی عد اولونان برشیله مناسبتدار حس ایدیلدیکی ایچین ، اونك جاذب و مسخر قوتنی استعاره ایدر .

بو ، ارادی دقتك انتقال حالیدر ، لاکن ساده‌جه انتقال. اصلی‌ارادی دقت ، آنجاق چوجوق نتیجه‌لری ، حللرینی و جوابلرینی بالذات آرایاجغی ، مسئله وسؤاللر اولمق‌اوزره تلقی‌ایتمه‌یه‌باشلایجه‌ظهورایدر . متوسط‌صفحه‌ده (سکزدن اون‌بر ویا اون ایکی یاشنه قادار) چوجوق برصیرا متوسط فاعلیتلری ، واصل اولمق ایسته‌دیکی برغایه اساسنه کوره سوق

خودکام ، نفسنه مستغرق علاقه‌سندن اپی ایلری‌یه آتیلمش بر آدیم اولمقله برابر آزچوق شخصی اولان وآز چوق کندیسنی علاقه‌دار ایدن شیله‌ده مناسبتداردر .

تربیه نظریه‌سی نقطهٔ رؤیتندن ، آتیده‌کی خصوصیتلر قید ایدیلملیدر :

۱ . طبیعی اشیانك ، وتیردلرك ونسبتلرك مطالعه‌سی بشری بر نقطهٔ ارتکازه وضع ایدیلمشدر . سنه ظرفنده ، توخوملر وثمالری ، بنیه و اعتیادلرینك بعض صفحه‌لری نقطهٔ نظرندن نباتلر ، آغاجلر ، طاشلر ، حیوانلر و اطراف وجوارك جوغرافی شرائطی ، اقلیمی، طوپراقله صویك متقابل وضعیتلری حقنده اهمیتلیجه مقدارده تفرعاتلی مشاهده‌لر اجرا ایدیلمشدر . مسئله‌نك پداغوجیایی جهتی ، چوجوغك مشاهده قوتنه استقامت ویرمك، ایچنده یاشادیغی دنیانك خطوط فارقه‌سنه قارشو تجاذبی علاقه‌سنی تغدیه ایتمك ، اوکا ایلریده داها اختصاصی ماهیتده تتبعلر ایچین تأثیرکار ملزمه ومواد اعطا ایله‌مك وبونلرله برابر کندیسنه دورلو دورلو واقعه وفکرلری ، حاکم حاجه‌سی هیجان وتفکرلرینه نافذ اولاجق طرزده ، نقله مساعد بر وسط [۱] تأمین ایتمکدر . ایشته بو مسئله‌لرك حیات بشرله مشارکتی بو نقطه‌ده‌در . ایشك « اجتماعی » جهتی ـ یعنی خلقك فاعلیتلری ایله علاقه‌سی وتابعیت متقابله‌سی ـ ایله ، « علمی » جهتی ـ فیزیکی واقعه وقوتلرله علاقه‌دار قسمی ـ آراسنده صورت مطلقه‌ده ، هیچ بر تفریق یاپیلمامشدر ـ چونکه انسانله طبیعتك شعورلو بر صورتده تفریقی داها ایلریده‌کی ملاحظه وتجریدلرك نتیجه‌سیدر ، بونی بوراده چوجوغه زورله یاپدیرمق، یالکز اونك بوتون قدرت روحیه‌سنی اشغالده موفقیتسزلکه اوغرامقله قالماز ، کندیسنی ذهنی تشوشه وروح داغینیقلغنه‌ده دوچار ایدر . محیط دائما حیاتك درونده موضوع بولوندیغی محللرکه حیاتی او تظریف و تشریط ایدر ؛ بناءً علیه اونی تجرید ایتمك ، اونی کوچوك بر چوجوق ایچین کندی باشنه بر ترصد ومشاهده موضوعی یاپمق طبیعت بشریه‌یی هیچ مهمسه‌مه‌مك دیمکدر . بالنتیجه روحك طبیعته قارشی اصلاً کشاده وحر طوری امحا ایدیلیر ، طبیعتده معناسز بر تفرعات کتله‌سی حالنه ایندیریلیر .

عصری پداغوجی نظریه‌سی « شخصی » و « منفرد » شیلره اهمیت ویریرکن ، منفرد ومادی بر شیئك ـ مثلا ، بر طاشك ، بر پورتاقالك ، بر کدینك ـ موجودیتی وعرض وتشهیر ایدیلمه‌سی مشخصلق ایچین تأمینات تشکیل ایده‌میه‌جکی ؛ هر هانکی بر شیئك روحه بر کل (هیئت مجموعه) ، بر بالذات ـ کافی علاقه ودقت مرکزی اولمق اوزره خطابی

[۱] Medium

کیفیتنك پسیقولوجیائی بر مسئله اولدیغی واقعه‌سی کوزدن قاچیرییور . بوخارجی و همان همان ئولو نقطهٔ نظرك تولید ایتدیکی عکس العمل ، علی الاکثر ، اشیانك مطلوب اولان بشری معنایی آنجاق اونلرك دوغرودن دوغرو یه تشخیص وانطاق ایدیلملری صورتیله اکتسا ایده‌جکلری فرضنه محل ویرییور ، وبونك ایچین اوکزه متمادیاً رمزیله‌شدیریلمش نبات ، بولوط ویاغمور قونیور ، که بونلرك یاپابیله‌جکی آنجاق ممکن اولدیغی قادار ساخته برعلم ویرمکدر . بوطرز ، طبیعتك کندیسنه قارشی محبت تولید ایده‌جك یرده ، علاقه‌یی احساسی وهیجانی مترافقلرینه چویرر ونهایت اونی داغیتیر ، کول ایدر ، براقیر . حتی طبیعته ادبیاتك توسطیله تقرب ایتمك ، مثلا چام آغاجنی « کوجنمش چام » ماصالی وسائره کبی شیلرله اوکرنمك بیله ، بشری مشارکتك لزومنی طانیمقله برابر ، روحدن اشیایه کیدن داها دوغرو و سالم - وحیاتك کندیسیله بلا واسطه حائز ارتباط - یولی فرقی ایده‌مه‌مك ؛ شعر وحکایه‌نك ، ادبی تصویرلرك ، بوخصوصده تمل طاشی اولمادقلرینی ، بلکه مشاهده‌لری قوتله‌ندیرمك ومفکوره‌له‌شدیرمك موقعنده بولوندقلرینی آکلایامامق ، دیمکدر . دیکر بر افاده ایله ، مطلوب ، چوجوغك روحیله طبیعت آراسنده بر رابطه تأسیس ایتمك دکل ، اساساً موجود رابطه‌یی سربست ومؤثر بر فاعلیته سوق ایتمکدر .

۲ . بو ، درحال ، « مناسبت متقابله » [۱] عنوانی آلتنده مناقشه‌سی معتاد عملی مسئله‌لری تلقین ایدر ، یعنی مطالعه اولونان موضوعلر ایله اکتساب ایدیلن قوتلرك ، ضیاع و اسرافه محل ویرمه‌یه‌جك و نمای روحینك وحدتنی محافظه ایده‌جك طرزده متفاعلیتلری مسئله‌سی . قبول ایدیلن نقطهٔ نظره کوره مسئله علی العاده آکلاشیلدیغی کبی برمناسبت متقابله مسئله‌سی اولمقدن زیاده برتفارق [۲] مسئله‌سیدر. چوجوغه کوروندیکی شکلده ، حیات وحدتی ؛ نباتلرده ، حیوانلرده وجوغرافی شرائطده‌کی تنوع وتخالفلری مختلف اشتغاللرله بربرینه باغلار وبرآراده یوروتور ؛ رسم ، موده‌ل یاپمق ، اویونلر ، انشائی مساعی ، حساب عملیه‌لری حیات وحدتنك بعض خصوصیتلرینی چوجوغك روح وهیجاننك تطمین و اکمالنه کوتورن طریقلردر . بو سنه اوقوما ویازمایه هیچ فضله بر اهمیت ویریلمه‌مشدر ؛ لاکن بدیهیدرکه ، بونلر شایان آرزو عد ایدیلسه‌لردی ینه ع مبدأه کوره حرکت ایدیله‌جکدی . درس موضوعنك مشترکلکی و اتصال وتمادیسی درکه

[۱] Corr lation

[۲] Differetiation

٧

دقتك انکشافی

(مکتبمزك) تحت الابتدائی یاخود کیندر غارتن شعبه‌سی، کیندرغارتن مساعیسی ایله ایلك مکتب ایشلرینی بربرینه ربط ایتمك تشبثندن دوغان پداغوجی مسئله‌لرینك حلنی وعنعنوی مواد درسیه ایله فنیه (تکنیك) نك حال حاضرده‌کی اجتماعی شرائط وبوکونکی غریزیات وروحیات معلوماتنه کوره تعدیل وتطبیقنی درعهده ایتمکده‌در . بوبابده‌کی مساعی ایلریده تفصیلاتیله نشر ایدیله‌جکدر .

کوچوك چوجوقلرك مشاهده وتفکرلری اك زیاده خلقه متوجهدر : هرکس نه یاپار، ناصیل برطوروحرکت آلیر، نه‌ایله مشغول اولور، بومشغولیتدن نه‌چیقار؟ علاقه‌لری شیئی [۱] و ذهنی اولمقدن زیاده شخصی نوعدندر . بوعلاقه‌نك ذهنی متناظری حکایه ـ شکلی‌در ؛ مکتب ودرس وظیفه‌سی ، یاخود شعورلو صورتده معین غایه ویا مسئله دکلدر ـ حکایه شکلندن روحی برمعنی قصد ایدییورز ، یعنی مختلف اشخاصی ، اشیایی و حادثه‌لری ؛ حسی تضمن ایدن مشترك بر فکر اطرافنده برآرایه طوپلامق دیمك ایسته‌یورز ؛ خارجی بر تحکیه ویا ماصال دکل . کوچوکلرك روحلری ؛ فقره‌لرله تنوع ایدن ، فعل وحرکتله شطارت قازانان ، بارز شمائلی اعتباریله معین ، کللری (هیئت مجموعه‌لری) آرار ـ ایش، حرکت و قوللانما ، ایشله‌تمه حسی (اشیانك محمول اولدقلری فکردن آیری اوله‌رق معاینه‌سی) موجود اولمالیدر . شکل وبنیه‌یه عائد متجرد تفرعاتك تحلیلی اونلری علاقه‌دار ایتمه‌دیکی کیبی تطمین‌ده ایله‌مز .

موجود اجتماعی اشتغاللرك ویره‌جکی موادك ، کوچوکلرك بوطور روحیلرینه تقابل ایده‌جکی واونلری تغدیه ایله‌یه‌جکی ملاحظه ایدیلمشدر . داها اولکی سنه‌لرده چوجوقلر أو اشتغاللری ، وأولرك بربرلریله وخارجی حیاتله اولان تماسلریله علاقه‌لاندیریلمشلردی . آرتق شیمدی جمعیتك داها کنیش انموذجی اشغاللرینه یاناشابیلیرلر ـ بو ، چوجوغك

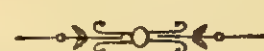
[۱] Obj ctive

اونلری حیاتك غایەلرینه خادم تابعلر یاپمایه متوجهدر . انسانلر یاشامق ایچین چالیشمغه مجبوریتندهدرلر . چالیشمق طریقیله وچالیشارق طبیعته حاکم اولدیلر ، کندی شرائط حیاتیەلرینی حمایه ایتدیلر وزنکینلشدیردیلر ، کندی قوتلرینی حس ایتدیلر وبو حس ایله اویاندیلر ـ ایجاد ایتمەیه ، تصورلر قورمایه واکتساب معرفتونی دویمایه قادار ایلریلەدیلر . انسانلك ایچنده یاشادیغی عائله اولان بوتون اساسلی مناسبتلری اطرافنده طوپلانان اشتغاللر قباجه شو فعالیتلره تصنیف ایدیله بیلیر : حیاتك ادامەسی ایچین غدا تدارك ایتمك ، صیانت و[تزیین حیات ایچین لباس ومسکن تأمین ایتمك ، وبویلەجه داها یوکسك وداها روحانی علاقەلرك تمرکزینه مساعد دائمی بر یورد تأسیس ایتمك . آرقلرنده بویله بر تاریخه مالك اولان علاقەلرك دکرلی نوعدن اولدقلری ایجاب ایدەجکنی فرض وقبول ایتمك هیچده غیر معقول دکلدر .

مع مافیه چوجوقدن انکشاف ایدن بو علاقەلر یالکز عرقك ماضیدەکی مهم فعالیتلرینی اجمال ایتمکله قالماز ، چوجوغك بوکونکی محیطنك فعالیتلرینیده استحصال ایدر . چوجوق متمادیاً ، بیوکلرك بو قبیل ایشلرله مشغول اولدقلرینی کورور . بو ایشلرك نتیجەسی اولان شیلر هرکون اوکاده تعلق ایتمکدەدر . چوجق اویله وقعەلرله تماسه کیرکه معنالری آنجاق بو عمومی اشتغاللرك نتیجەلرینه کوره تعین ایدر . بونلری حال حاضردەکی اجتماعی حیاتك خارجنه چیقارك ، کریه پك آز بر شی قالاجغنی کورورسکز ـ هم بو حال یالکز مادی جهتده دکلدر . ذهنی ، اخلاقی ، وبدیعی فعالیتلره نظراًده بویلەدر؛ چونکه بونلرده واسع مقیاسده وضروری اولارق اشتغاللره مربوطدرلر . بناءً علیه چوجوغك بو استقامتدەکی انسیاقی علاقەلری کندی اطرافنده جریان ایتدیکنی کوردیکی ، دویدیغی ، وایشیتدیکی شیلرله علی الدوام تقویه اولونور . بوخط اوزرنده چوجوغه متمادیاً تلقینلر کلیر؛ محرکلری اویانیر؛ وقدرتلری فعله تحریك ایدیلیر . بو درجه دائمی صورتده تماس ایدیلن ، وبوقادار چوق جهتلی اولان علاقەلرك قیمتلی ودوامی نوعدن اولدقلرینی فرض ایتمك البته غیر معقول دکلدر .

ثالثاً ، تربیەده علاقه مبدأی علیهنه توجیه ایدیلن اعتراضلردن بریده بو مبدأك چوجوغی متمادیاً شو ویا بو جهته تحریك ایدەرك دوام وکمالنی امحا صورتیله روحی اقتصادك تامیتنی اخلال ایتمەیه ساعی اولماسیدر . لاکن بر اشتغال (مثلا بوراده موضوع بحث اولان دوقومه اشتغالی) بالضروره متمادی برشیدر . دکل کونلرجه ، حتی آیلر ، سنەلرجه

دوام ایدر. اونك تمثیل ایتدیکی شی متجرد وسطحی قدرتلرك تحریکی دکل، بلکه داها زیاده بعض عمومی خطلر استقامتنده ثباتلی ودواملی بر تعضیٔ قوتدر . عینی شی، بالطبع، دیکر هر هانکی شکلده بر اشتغال ، مثلا آلتلرله دستکاهده چالیشمق ، یمك پیشیرمك ، حقنده‌ده دوغرودر. اشتغاللر ، متجرد ومرتعش بر حالده اولان متنوع برچوق الجالری یکدیکرینه ربط ایده‌رك هیئت‌عمومیه‌سنی صاغلام‌بر بل کمیکی اوزرنده دایانیقلی بر اسکله‌ت حالنه قویار. مع مافیه بو شکلده ، مکتبك بوتون حیاتنه ، آغاجك اوزی کبی، داخل‌اولان منتظم ومترقی فاعلیت طرزلری خارجنده اولارق «علاقه» مبدأنه مکتب‌مساعیسنده‌بویوك بر موقع ویرمه‌نك دائما امین بر طرز حرکت اولاجغی‌ده پك چوق شبهه کوتوره‌بیلیر .

عادی بر کوره‌نك حالنی آلماسنه) غیر قابل احتراز برتمایل وجود بولور . بوتون بو صاییلانلر ایسه ، بالطبع چوجوغك قابلیتلری حدودی داخلنده اولان شیلردر . روحی واخلاقی حالاتدن ، ونتیجه‌یه وصول وتیره‌سنك تضمن ایتدیکی نما وانکشافدن زیاده خارجی نتیجه‌نك کندیسی استهداف ایدیلنجه ایشه ال ایشی نامی ویریله‌بیلیر ، فقط بزم قصد ایتدیکمز معناده اشتغال دیمك دوغرو اولماز . طبیعی ، ساده اعتیاد ، کوره‌نك ویا عادت اولان هرشی‌شعورسز ومیخانیکی بر نتیجه‌یه وارمایه ممایلدر . اشتغالده ایسه یاپیلان ایشی اعظمی درجه‌ده شعورلاندیرمق نتیجه‌ی استهداف ایدیلمکده‌در .

بو ، بزی (آ) دوقومه ایشلریله علاقه‌دار شخصی تجریب ، تصور ویکیدن ایجاد فعللرینه ، و (ب) بومساعینك ، تاریخی انکشاف خطلریله اولان موازیلکنه ، عطف ایدیلن اهمیتی تفسیر ایتمه‌یه قادر ایله‌یور. برنجیسی چوجوغك خارجه متوجه مساعی‌یی لایقیله اجرا ایده‌بیلمك ایچین ذهناً هرجهتجه جوال واویانیق اولماسنی استلزام ایدر . ایکنجیسی یاپیلان ایشه ـ اونی ، اجمال ایتدیکی اجتماعی حیاتك تلقین ایتدیکی قیمتلرله اشباع ایتمك صورتیله ـ زنکینلك ودرینلك ویریر .

بوصورتله‌نظر تقدیره آلنان اشتغاللر هم حواس تربیه‌سی هم ده ذهنی انضباط ایچین مکوروی فرصتلر تهیئه ایدرلر. حواسی تربیه ایتمك ملاحظه‌سنه ابتنا ایدن علی العاده مشاهده درسلرینك ضعفی شودرکه بونلرك مخرجلری بالذات کندیلرنده‌در، بواعتبارله، مقتضی محرکدن محرومدرلر. فردك وعرقك طبیعی حیاتنده حاسه ـ مشاهده‌سی ایچین دائما بر سبب موجوددر. دائما واریلاجق بر غایه‌دن تولد ایدن ، براحتیاج موجوددرکه انسانه ، کندیسنه معاون اولاجق بر شی کشف ایتمك،فرق و تمیز ایتمك ایچین اطرافنی آراتدیریر . حال طبیعی‌ده احساسلر اونك یاپاجغی ایشلره ، فاعلیته استقامت ویرمك ایچین دلیل ، یاردیمجی ، ومنبه اولمق اوزره اجرای عمل ایدرلر ؛ یوقسه کندی باشلرینه غایه دکلدرلر . حقیقی احتیاج ومحرکلردن تجرید ایدیلنجه ، حواس ـ تربیه‌سی علی العاده بر ژیمناستیك اولور، وسهولتله عادتا ساده‌جه مشاهده معرفتلری ، حقه‌بازلقلری حالنه تردی ایدر ، یاخودده اعضای حواسك بوشی بوشنه تحرکندن عبارت قالیر .

عینی مبدأ حال طبیعیده *تفکرده* قابل تطبیقدر . تفکر صرف تفکر اولمق ایچین تحدث ایتمز ، اونك غایه‌سی‌ده کندیسنده مندمج دکلدر . تفکر بر مشکله قارشی قویمق ، اونی اقتحام ایچین الك ایی یوللری ملاحظه ایلمك احتیاجندن دوغارق ، واریلاجق نتیجه حقنده ذهناً پلانلر قورمق ، تصورلرده بولونمق ، آتیلاجق آدیملری و بونلرك صیرا و

ترتیبلرینی تعیین ایتمك فعللرینه دوغرو گیدر . مشخص فعل وحركت منطقی ، صرف معاقله ویا مجرد استكناه منطقندن چوق اوكنده یورور ، و برنجینك تشكیل ایتدیكی ذهنی اعتیادلر ایكنجی ایچین الك ای حاضرلقلر اولور .

اشتغاللر روحیاتنك ، اوزرینه فائدهلی بر نور عطف ایتدیكی دیگر بر تربیه مسئلهسیده علاقهنك مكتب ایشلرندهكی موقعیدر . مكتب ایشلرنده چوجوغك علاقهسنه كنیش ویا مثبت بر موقع ویرمك فكری علیهنه منتظماً سرد ایدیلن اعتراضلردن بری ، بو اساسه كوره موافق بر انتخاب اجراسندهكی امكانسزلغه ابتنا ایدییور . (چونكه) چوجوغك دورلودورلو علاقهلری واردر ، ایسی واردر ، كوتوسی واردر ، لاقیداولانی واردر ، دینیلیور . بو علاقهلر آراسنده حقیقةً مهم اولانلرله عبث ومعناسز اولانلری ، فائدهلیلرله ، ضررلیلری كلوب كچیجی ویا الجائی بیوك مهلتی اولانلرله ، دواملی و تأثیری متمادی اولانلری تفریق و تعیین ایتمك اقتضا ایدر . كورونیور كه علاقهدن استفادهیه بر اساس بولابیلمك ایچین علاقهنك اوته طرفنه كچمهمز لازم ایمش .

هیچ شبهه ایدیلهمز كه اشتغال مساعیسی چوجوق ایچین قوتلی بر علاقه منبعنه مالكدر . بو ایشلرله اشتغال ایدیلن هر هانكی بر مكتبه سریع بر نظر عطفی بو واقعهیه كافی بر شهادت تشكیل ایدر . مكتب خارجنده چوجوقلرك اویونلرینك بیوك بر قسمی اجتماعی اشتغاللرك استحصالی ایچین آز چوق كوچوك مقیاسده وكلیشی گوزل تقلیدلردر . بو اشتغاللرله برلكده نبعان ایدن علاقه انموذجلرینك تماماً صحی ، دواملی ، و حقیقةً تربیوی نوعدن علاقهلر اولدیغنه ؛ واشتغاللره داها كنیش بر موقع ویرمكله چوجوغك حاجی علاقهلرینه خطاب ایچین مكمل ، بلكهده الك گوزل یولی بولابیلهجكمزی ، ومع مافیه ، عینی زمانده بونلرك سادهجه اكلندیرن ، تحریك و تهییج ایدن وكلوب كچیجی اولانلری ایله مشغول اولمادیغمزه آز چوق بر امنیتده حاصل ایدهبیلهجكمزه اینانمق ایچین بعض سببلر واردر .

اولا ، هر علاقه بر انسیاقدن ویا بر اعتیاددن ــ كه بوده نهایت النهایه اصلی بر انسیاق تملنه استناد ایدر ــ دوغار . بو افادهدن ، بوتون انسیاقلرك مساوی قیمتده اولدقلری ، ویا حیاته مفید اولمق ایچین تطمین ایدیلمكدن زیاده تحویل ایدیلمهیه محتاج برچوق انسیاقلر توارث ایلهدیكمز نتیجهسی چیقاریلامالیدر . لاكن شعورلو صدورلرینی وافادهلرینی اشتغالده بولان انسیاقلرك زیادهسیله اساسلی ودواملی انموذجده انسیاقلر اولملری ایجاب ایدر . حیات فاعلیتلری ، بالضروره ، طبیعتك ماده وقوتلرینی مقصدلریمزك حكمی آلتنه آلمایه ؛

اشتغالارك روحياتی

اشتغالدن مقصدیمز، صیراده اوطوروركن یارامازلق ویا تنبللك ایتمه‌سین دییه، چوجوغه ویریلن « مشغولیت ایشی » ، درس تمرینلری قبیلندن بر شی دكلدر . اشتغال كلمه‌سی ایله چوجوق طرفندن ، اجتماعی حیاتده یاپیلان ایش شكللرندن برینك استحصالی ایچین ویا اوشكله موازی اولارق ، اجرا ایدیلن فاعلیت طرزینی قصد ایدییورم . « دارالفنون ایللك مكتبی » نده بو اشتغاللر تخته وآلتلرله دستكاه ایشلری ؛ طباخت ، دیكیش ویوراده بحث ایدیلن دوقوما مساعیسی ایله تمثیل اولونورلر .

بر اشتغالك روحیاتنده اساسلی نقطه اونك ، تجربه‌نك ذهنی صفحه‌سی ایله عملی صفحه‌سی آراسنده موازنه تأمین ایتمه‌سیدر. اشتغال اولمق حیثیتیله ، او فاعل ومحركدر ؛ افاده‌سنی اعضای بدنیه ـ كوزلر ، اللر وساٸره ـ ده بولور . لاكن عملی واجراٸی جهت متوالی بر صورتده ایفا ایدیله‌بیلمك ایچین مواد وملازمه‌یه ترصدی ، ومتمادی بر تصور وملاحظه‌یی‌ده استلزام ایدر . بناءً علیه ، بوصورتله تلقی ایدیلن اشتغال بر حرفته‌چراقلق تربیه‌سی ویرن مساعیدن اعتنا ایله تمیز ایدلمك لازمدر . موضوع بحث اشتغال اوندن فرقلی‌در ، چونكه غایه‌سی كندیسنده‌در ، فكرلرك متمادی فاعلیت متقابله‌لرندن وفعله انقلابلرندن تحصل ایدن نما وانكشافده‌در ، خارجی بر نفعده دكلدر .

بو انموذجده مساعی، حرفت مكتبلرندن باشقا مكتبلرده‌ده ، بوتون اهمیت ال وبدن جهتنه ویریلك صورتیله ، تطبیق ایدیله‌بیلیر . بوكبی حالاتده ایش ساده بر كورە‌نك وعادت دركه‌سنه ایندیریلمش اولور ، وتربیوی قوتی زواله اوغرار . هرهانكی ایشده مثلا علی‌العموم ال ایشلرنده ، اك باشلی غایه بعض آلتلری ایی قوللانمق ویا بر طاقیم شیلر اعمال ایتمك اولنجه، وچوجوغه، امكان داٸره‌سنده، ملازمه وآلاتدن اك الویریشلی اولانلری سچمك خصوصنده ذهنی بر مسؤلیت توجیه ایدیلمه‌ینجه ، موده‌لنی وایش پلاننی دوشونوب تاصارلامق ، یاپدیغی خطالری كورمك و صورت تصحیحلرینی بولمق خصوصنده چوجوغه ، مساعد زمین احضار ایدیلمه‌ینجه ، یوقاریكی نتیجه‌نك حصولنه (یعنی مساعی‌نك

تماماً غیرپسیقولوجیائی اولاجق طرزده خارجی برصورتده استعمال ایتمك ایله، اونلری چوجوغك کندی فاعلیتلرینه تعلقلری گوزه‌تیله‌رك دوغرو برطرزده قوللانمق طریقلرنی لایقیله تفریق و تمییز ایتمك بر امر مبرمدر . عمومی بر مبدأ [۱] اولارق سرد ایدیله‌بیلیرکه ، هیچ بر فاعلیت تقلیددن نشأت ایتمه‌ملیدر. ایلك حرکت چوجوقدن باشلامالیدر ، موده‌ل ویا نمونه وندن صوکرا ، و چوجوغك حقیقةً ایسته‌دیکی شیئی داها زیاده معین اولارق تخیل ایده‌بیلمه‌سنه یاردیم ایچین - چوجوغی شعورلاندیرمق صورتیله - ویریله‌لیدر . و قیمتی قویا ایدیله‌جك بر موده‌ل اولماسنده دکل ، بلکه تلقی نك وضوح وتامیتنه رهبر اولمامنده بولونمالیدر . چوجوق اجرا و ایفا صفحه‌سنده کندی مخیله‌سنه استناد ایده‌رك موده‌لدن فراغت ایده‌جك بر حاله کلمه‌مشسه ، اسیر وتابع اولمش دیمکدر ، اکتشاف ایتمش دکل . تقلیدك مداخله‌سی ، چوجوغی بدایةً ایشه کیریشدیرمك ایچین دکل ، فاعلیتنی تقویه و اوکا یاردیم ایتمك ایچیندر .

چوجوق ، احتیاجنی شعورلو اولارق افاده ایتمه‌دکجه معلمك اوکا هیچ برشی تلقین ایتمه‌مه‌سنده اصرار ایچین بر سبب یوقدر . متجاذب [۲] بر معلم ، چوجوغك انسیاقلری نه‌لر اولدیغنی ، نه‌معنالره کلدیکنی ، کندیسندن داها واضح صورتده ، پك اعلی بیله‌بیلیر . لکن تلقین چوجوغك حاکم طرز تماسنه اویغون اولمق لازمدر ؛ تلقین چوجوغك کندی کندینه ، کوری کورینه یاپمایه چالیشدیغی شیئی داها تام بر صورتده میدانه چیقارمق ایچین ساده‌جه برمنبه خدمتنی ایفا ایتمه‌لیدر . آنجق چوجوغی ترصد ایتمك وتلقینلره قارشی اختیار ایتدیکی طور و حرکتی آکلامق ایله‌درکه اونلرك چوجوغك تماسنی تسهیل وتشویق ایدن عامللر اولارقمی ، یوقسه طبیعی بر تمایله حیلولت ایدن خارجی وکیفی بر جبر صورتنده‌می اجرای عمل ایله‌دکلرینی سویله‌یه‌بیلیرز .

عینی مبدأ امر آلتنده ایش یاپدیرمق طرزینه داها زیاده قوتله قابل تطبیقدر . چوجوغی کندی دلیلسز کیفنه وآرزولرینه ترك ایتمك ایله ، فاعلیتلرینی رسمی ومتوالی امرلر آلتنده استقامته تابع طوتمق آراسنده متوسط بر طریق بولونامایاجغنی فرض ایتمکدن داها عبث هیچ برشی یوقدر . برآز اول سویله‌ندیکی کبی معلمك وظیفه‌سی چوجوغك هرهانکی بر انکشاف دوره‌سنده میدانه چیقمایه چالیشان قوتلری بیلمك ، هانکی نوع فاعلیتلرك بونلرك ظهورلرینه معاون اولاجغنی طانیمق ، و صوکرا ، ایجاب ایدن منبهلری و مقتضی

---

[۱] مبدأ دائما Principle مقابلی اولارق قوللانیلمشدر .   مترجم

[۲] Sympathetic

موادی تدارك و اعطا ایتمکدر . مثلا بر اویونجاق أوك ویردیکی تلقین ، او اوی تفریش ایچین یاپیلان شیلری ، دیکر چوجوقلرك بو ایشلرله اوغراشمالرینی کورمکدن دوغان تلقین بش یاشنده حال طبیعیده برچوجوغك فاعلیتلرینه معین براستقامت ویرمه‌یه تماماً کافیدر . تقلید وتلقین طبیعی وغیر قابل اجتناب برصورتده ظهور ایدر ، لاکن چوجوغك کندی آرزو وفکرلرینی ساحهٔ فعله چیقارماسنه یاردیم ایدن آلتلر ماهیتنده اولمق اوزره . اونلر چوجوغك ذاتاً مبهم ومشوش و بناءًعلیه غیر مؤثر برطرزده یاپمایه چالیشدیغی شیئك تحققنه وشعورلو بر حال آلماسنه خدمت ایدرلر . روحیات نقطهٔ نظردن ، امنیتله سویله‌نه‌بیلیرکه ، بر معلمك چوجوغی امر آلتنده اولارق بعض استقامتلر اوزرنده یوروتمك طرزینه اعتماد کوسترمه‌سی، چوجوغك یاپاجق شی ونه ایچین یاپیلاجغی حقنده کندی روحنده هیچ بر خیاله صاحب اولماماسی سببندن ایلری کلیر . حالبوکه ویریلن استقامتلره اویغون طرزنده چوجوق مراقبه قوتی قازانماز ، حقیقتده ، اونی غایب ایدر . چونکه خارجی بر منبعه تابع قیلینمش اولور .

بحثه ختام ویریرکن ، بویله بر درس موضوعنك واصولك آلتی یاشنده‌کی (ایلك مکتبك برنجی صنفنه تقابل ایدن) چوجوقلره عائد مساعی‌یه دوغرودن دوغرویه ربط ایدیله‌بیله‌جکیده ذکر اولونابیلیر . أو حیاتنك اویون وتمثیل صورتیله استحصالی، بالطبع أوك استناد ایتدیکی داها کنیش اجتماعی اشتغاللرك داها متسع وجدی بر صورتده تتبعنه قادار ایله‌ریله‌ر ؛ بر طرفدنده تصور و اجرا ایچین چوجوغك کندی قابلیتندن متمادی ومتزاید بر صورتده ایستەنن فاعلیت اونی ، داها متمیز ذهنی موضوعلر اوزرنده داها مراقبه‌لی طرزده استعمال دقته سوق ایدر . اونوتولمامالیدرکه کیندر غارتن ایله « برنجی صنف » ایشلری آراسنده اتصال وتمادی تأمین ایتمك ایچین مقتضی اصلاحات ، یالکز « برنجی صنف » جهتندن حرکت صورتیله تماماً ساحهٔ حقیقته ایصال ایدیله‌مز . مکتب تحولاتی ، چوجوغك نماسی کبی غایت تدریجی وغیر محسوس اولمق لازمدر . بوایسه ، ایلك مکتبدن اولکی مکتبی تشکیلات ، کندیسنی یوقاریکی قسملردن تجرید ایدن شیلری ألندن براقدقجه ممکن دکلدر ؛ بونلری براقمالی و چوجوغك قواسنك تماماً انکشافنه مساعد ومعاون اولان مواد ومنابعه قاپیلرینی آچمالی،اونلری حسن قبول ایتمه‌لی ، وبوصورتله چوجوغی بوندن صوکرا یاپاجغی ایشلر ایچین حاضرلقلی وحاضر بولوندورمالیدر .

بوندن باشقا ، برموضوعدن دیکرینه سرعتله صیچرامق اعتیادینی قازانمق تهلکه‌سی ده واردر . کوچوك برچوجوقده خصوصی برانموذجده حیلیجه صبر وتحمل قدرتی واردر. واقعا چوجوق تجدد وتنوعدن خوشلانیر ؛ یکی‌یکی رؤیت ساحه‌لرینه کوتورمه‌ین یکی‌یکی انکشاف یوللری آچمایا فاعلیت اونی‌چابوق بیقدیریر . فقط ادعام یك آهنکلك حقنده دکلدر . چوجوقلرك یاشادقلری أو وعائله حیاتلرنده ، فاعلیتجه ، تجهیزاتجه ، آلتلرجه کافی درجه‌ده چشیدلیلك واردر ، وبونلر اونلره دواملی برتنوع تأمین ایدرلر. أو حیاتی کاه کاه بلدی ومدنی حیاته وصناعت حیاتنه تماس ایدر ؛ ایسته‌نیلنجه ، اصل موضوعك وحدتی خارجنه چیقمادن ، بوجهتلرده ساحهٔ مطالعه‌یه آلینا بیلیر . بویله‌جه دقتك وتکمیل ذهنی نمانك استناد قاعده‌سنی تشکیل ایدن بر حسك ـ اتصال وتمادی حسی ـ بسله‌نمه‌سنه مساعد برزمین بولونمش اولور .

اتصال وتمادی ، علی‌الاکثر ، اصل اونی تأمین ایچین قوللانیلان اصوللردن ممانعت کورویور . چوجوق نقطهٔ نظرندن باقیلنجه وحدت درس موضوعنده‌در . وشیمدی بوراده چوجوغك دائما برشی ، أو حیاتی ایله مشغول اولماسی واقعه‌سنده‌در . ویریلن اهمیت متمادیاً بوحیاتك برصفحه‌سندن دیکر صفحه‌سنه انتقال ایدر ؛ برمشغولیتدن صوکرا دیکر برمشغولیت ، بر اشیادن صوکرا دیکر بر اشیا ، برمناسبتدن صوکرا دیکر بر مناسبت ، الخ . دقی آلیر ؛ لاکن هپسی بردن بر وعینی طرز حیاتك انشاسی ایچین صیرالانیرلر ، هرنه قادار بعضاً بر وبعضاً دیکر صفحه‌سنه فضله اهمیت عطف ایدیلیرسه‌ده چوجوق هرآن وزمان بروحدت ایچنده چالیشمقده ، اونك مختلف صفحه‌لرینه وضوح ومعینیت ویرمکده و اوصفحه‌لری مناسبتلی برطرزده بربرینه ربط ایتمکده‌در . درس موضوعنده بویوك برتنوع موجود اولنجه ، اتصال وتمادی یالکز شکلی جهتده بولونا - بیلیر ؛ یعنی‌توالی پروژه‌لرنده، « ایش مکتبلری » نده ، هرموضوعك اوکنه دوشن‌سرت بر انکشاف پروغرامنده ، ایشله ایقیری دوشمه‌یه‌جکی فرض ایدیلن هر « کون ایچین فکر » ده بولونور . حالبوکه بوتوالی قاعدةً ذهنی‌در ، بناءً علیه یالکز معلم طرفندن قاورانابیلیر ، چوجوغك باشی اوزرندن کچر کیدر . بونك ایچین‌درکه برسنه ، بردرس دوره‌سی ، برآی ، برهفته ، الخ . ، ایچین یاپیله‌جق پروغراملر بو مدتلره عموم درس موضوعنك نه‌قاداری صیغا بیله‌جکنك تخمینی‌اساسنه کوره یاپیلیور ، ذهنی واخلاقی مبدألر

اساس اتخاذ ایدیلەرك دكل . ذهنی واخلاقی مبدألر اساسنەکوره حرکت ایدیلیرسه بوطرز پروغرامه هم معینیتهم الاستیقیت ویریر .

اصول

ایلك صنفلرك خصوصی مسئله‌سی ، بالطبع ، چوجوغك طبیعی‌الجا و اذییاقلرینی قاورامق واونلردن استفاده صورتیله چوجوغی داها یوکسك برادراك ومحاکمه سویه‌سنه ایصال ایتمك وداعا اهلیتلی اعتیادلرله تجهیز ایله‌مکدر . چوجوق بوصورتله داها کنیش ودەرین برشعوره ، فعل وحرکت قوتلری‌اوزرنده داها زیاده مراقبه قدرتنه مالك‌اولور . اویون بونتیجه‌یه واصل اولمازسه تربیوی برنما اولماز ، صرف اکلنجه ماهیتنده قالیر .

نه‌اولورسه اولسون ، انشائی ایش (بالطبع ، ایسته‌نیلدیکی زمان ، انشانك تضمن ایتدیکی فکرلره مناسبتلی برطرزده ربط ایدیله‌بیله‌جك ، مناسبتلی برمناوبه ایله حکایه ، شرقی واویون ایله برلکده اولان ایش) بو ایکی عاملی ــ چوجوغك کندی الجالرنده باشلامق ، وداها یوکسك برسویه‌یه وارمق ایله نهایتله‌نمك عامللری ــ دیکر هرهانکی بر شیدن داها ایی تأمین ایتمك لیاقتنی حائزدر . انشائی ایش چوجوغی پك زیاده متنوع مواد ایله تماس ایتدیریر : تخته ، تنکه ، دەری ، ایپلیك وسائره کبی ؛ بعید برمعنای رمزیدن باشقا هیچ برمعناسی اولمایان ایشلرله اوغراشه‌جق یرده بو شأنی موادی حقیقی صورتده استعمال ایچین اوکا محرّك اعطا ایدر ؛ اونك حسلرینه اویانیقلق ومشاهده‌سنه کسکینلك ویریر ؛ استحصال ایدیله‌جك غایه‌لرك واضحاً تخیل ایدیلمه‌سنی ایستەر ، تصورلرده مهارت وفکر ایجاد بولونماسنی طلب ایدر ؛ اجرا وایفاده متمرکز بر دقتی و شخصی مسؤلیتی استلزام ایدر ، بر طرفدن میدانه چیقان نتیجه‌لرده اوقادر قابل تماس شیلردرکه ، اونلرله چوجوغه کندی اثری حقنده حکم ویردیرمك و مقیاس ومعیارلرینی اصلاح واکمال ایتدیرمك ممکندر .

کیندر غارتن مساعیسنه تعلق اعتباریله ، تقلید وتلقین روحیاتندن‌ده بحث ایتمك لازمدر . هیچ شبهه یوقکه کوچوك چوجوقلر پك زیاده تقلیدجیدرلر وتلقینلره قارشی پك زیاد آچیقدرلر ؛ هیچ شبهه یوقکه او خام قوتلر وایرمه‌مش شعورلر بوطریقلرله‌ده متمادیاً زنکینله‌شدیریلمه‌یه و استقامتلندیریلمه‌یه محتاجدرلر . فقط بومسئله‌ده تقلید و تلقینی

اولور ؛ چوجوقلر یاپماجق براودایی ، یاپماجق بزلر وسوپورکەلرله سیلەر ، سوپوررلر ، صوفرا قورارلر ، لاکن ماصەنك اوزرینە کاغددن کسمە طاقیملر دیزرلر (حتی بوکاغد کسمەلری بیلە طاباق شکلندە مدور شیلر دکلدر ، هندسی منتظم مضلعات شکلندەدر) ، چوجوغك کیندر غارتن خارجندە اوینادیغی اویونجاق چای طاقیملری اورادەقوللانیلمز. بیکلر ، اویونجاق لوقوموتیفلر ، واغونلر وسائرە طورفا ایدیلمشدر ، چونکە پك غلیظ صورتدە شأنیدرلر — وبوسببدن چوجوغك مخیلەسنی تحریث ایتمەزلر .

بوتون بونلر، شبهەسز ، باطل اعتقاددر. چوجوغك روحنك تخیلی فاعلیتی ، قوللانیغی اشیانك اطرافندە بردمت حالندە طوپلانان روحی مقدملردن ، مبهم خاطرەلردن ، تلقینلردن دوغار. بوتون بواشیا نەقادارطبیعی وصریح اولورسە علاقەدار تلقینلرك ظهوری ودرلی طوپلو قالماسی ایچین اوقادار معین برقاعدهٔ استناد بولونمش اولور ، بودەچوجوغك فاعلیت تخیلیەسنی حقیقةً تمثیلی یاپار . چوجوقلرك یاپدیغی بسیط آشجیلق ، بولاشیقجیلق، سوپوروجیلك وسائرە ، اونلر ایچین ، مثلا « بش شوالیە » اویونندن داها زیادە معناسز ویا نفعی دکلدر. چوجوق نظرندەبومشغولیتلر ، اونلرك بویوکلرلە مناسبتدار هرشیئهٔعطف ایتدکلری ، سرلی قیمتلرلە محمولدر . بناءً علیە قوللانیلاجق موادك ، زمین وزمانك مساعدەسی نسبتندە ، « شأنی » ، بلاواسطە وصریح اولماسی لازمدر .

لاکن مبدأ بورادە بیتمەیور — رمز حالنە صوقولان شأنیت چوجوغك قابلیت تقدیریەسی حدودی داخلندە اولمق لازمدر . بعضاً ، مخیلەنك استعمالندن ، پك بعید متافیزیکی وروحانی مبدألرە متوجە اولدیغی درجەدە استفادە ایدیلەجکی ظن اولونیور . بوکبی حالاتك قسم اعظمندە بویوکلر کندی کندیلرینی آلداتیورلر دیمك داها سالم اولور. بویوکلر ایچین شأنیتدە مشعوردر، رمزدە، وبناءً علیە آرالرندەکی مناسبتدە. لاکن تمثیل ایدیلن حقیقت ویا شأنیت چوجوغك یتیشە بیلەجکندن چوق اوزاقدە اولنجە ، فرض ایدیلن رمز ، اونك ایچین اصلا رمز اولاماز . چوجوق اونی باشلی باشنە مثبت برشی عدایدر . فعلیاتدە چوجوغك بو رمزدن بوتون آلاجغی ، اونك فیزیکی واحساسی معناسیدر . بردە ، علی‌الاکثر بونلرە علاوةً اوکرەنەجکی ، و معلمك کندیسندن بکلەدیکی ، جربزەلی برسهولت کلام وکوستەریشلی برطورواداذر — لاکن روحی متناظردن عاری اولارق . رمزلر واسطەسیلەروحانی حقیقتلری تدریس ایتدیکمزی ظن ایدرکن ، اکثریا عدم‌صمیمیتی‌اوکرەتیر، حسیلکی زرق ایدر ، واحساسیلکی ترویج ایلەرز. بناءً علیەچوجوق

طرفندن استحصال ایدیله‌جك شأنیتلر ممکن اولدیغی قدر اونك الیشیق اولدیغی صریح وحقیقی ماهیتده شیلر اولمالیدر . ایشته اك چوق بو سببدندرکه مکتبمزك کیندر غارتن مساعیسی داها زیاده أو وجوار حیاتنك استحصالنده تمرکز ایدییور. بومسئله مجرای کلامی درس موضوعنه سوق ایتدی .

درس موضوعی

او حیاتی ؛ اوی ، اشیاسی ، اثاثی وسائره‌سی ، وده اجرا ایدیلن اشتغاللرله برلکده تدریسات ایچین مود لازمه اعطا یدر ، که بونلر چوجوقله بلاواسطه شأنی صورتده مناسبتدار شیلر اولدیغندن چوجوق اونلری تخیلی برشکلده استحصاله متمایلدر. أو حیاتی چوجوغك اخلاقی جهتنه مبذول غدا ویره‌جك درجه‌ده اخلاقی مناسبتلرله واخلاقی وظیفه‌لری تلقین ایده‌جك حادثه‌لرله‌ده دولودر . بزم پروغرام برچوق کیندر غارتنلرك پروغراملریله مقایسه ایدیلنجه کورولورکه ، بالنسبه حرصدن عاریدر ، لاکن درس موضوعنك بویله محدوداولماسی کیفیتنك‌ده بعض مثبت فائده‌لری احتوا ایتدیکی مناقشه‌یه ده‌کر برمسئله اولابیلیر. ساحهٔ نظر پك زیاده کنیشله‌ینجه (مثلا ، ایش جمعیتی صناعی فاعلیتنه ، اوردو ، کلیسه ، دولت والخ . کبی مؤسسه‌لرینه دوغرو ایله‌ریله‌ینجه) مساعی لزومندن چوق فضله رمزی برشکل آلمایه تمایل ایدر . بومواد چوجوغك وقوف وقدرتی حدودینك پك اوته‌لرینه کچنجه ، چوجوغك اونلردن آلابیله‌جکی یالکز فیزیکی و هیجانی انعکاسدن عبارت قالیر — موادك کندیسنه حقیقی برصورتده نفوذ ایده‌مه‌ز . بوندن فضله اولارق ، بویله حریص پروغراملرده ، چوجوغك طور ذهنیسنده غیرمساعد برعکس العمل تولید ایتمك تهلکه‌سی‌ده موجوددر . بوتون کائناتی پك یاپماجق برطرزده احاطه ایدن چوجق بیققین واوصانج روحلو اولور ، دوغرودن دوغرویه تجربه ساحه‌سنه کیرن بسیط شیلره قارشی طبیعی آجلغی زوال بولور ، وایلك مکتبك ایلك صنفلرنده ، درس موضوعلرینه اولجه کورمش بیلمش اولدیغی شیلر حسیله یاقلاشیر . چوجوغك ، چوجوقلق حیاتنك صوك سنه‌لرینه مخصوص حقلری‌ده واردر ، بوخصوصده سطحی وصرف هیجانی برتقدم (یعنی صوکرا کوروله‌جك شیلرك اولجه کورولمه‌سی) چوجوغی جذری صورتده متضرر ایده‌بیلیر .

ایله‌مشـدر . کذا بو اویونلرك کنیش معنالی بعض مبدألری تضمن ایتدیکنی کوسترمك ـ مثلا « آنه اویونی » آدلی اثرنده اولدیغی کبی ـ ایچین بر خیلی زحمته قاتلانمشـدر . بونلرك چوجوقلر طرفندن یاپیلدیغی ایچین معناسز وچوجوقجه شیلر اولماسی‌لازم کلدیکنی، بالعکس چوجوغك نماسی خصوصنده پك اساسلی عامللر اولدیغنی منسوب اولدیغی نسلك شعورینه ادخال ایچین اوغراشمشدر . لاکن فروبه‌لك یالکز و آنجاق بو اویونلرك بر معنایی حائز اولدیغنی فرض ایتدیکنه ، و سرد ایتدیکی فلسفی ایضاحك بر آز اول تلقین ایدیلندن باشقا بر محرّکی بولونابیله‌جکنی قبول‌ایتدیکنه الك خفیف بر علامت‌بیله‌کورمیورم. بالعکس ظن ایدییورم‌که او معقبلرینك ، کندی یولنده یورویه‌رك، زمانلرینه عائدشرائطی و فاعلیتلری تدقیقده دوام ایتمه‌لرینی ایسته‌مشدر ، یوقسه کندیسنك طوپلادیغی اویونلره یاپیشـوب قالمالرینی دکل . بوندن ماعدا ، هیچ احتمال ویریله‌مزکه فروبه‌ل بو اویونلری تفسیر ایدرکن زماننده ممکن اولابیلن پسیقولوجیائی و فلسـفی وقوفدن حد اعظمیده استفاده ایتمش اولدیغنی انکار ایده‌بیلسین ؛ و تخمین ایده‌بیلیرزکه داها مکمل و متسع بر روحیاتی (ایسته‌ر عملی ، تجربی روحیات ، ایسته‌ر چوجوق روحیاتی اولسون) حسن تلقی ایده‌جکلرك برنجیسی فروبه‌ل اوله‌جقدی . و نتیجه‌لرندن اسـتفاده ایدرك فاعلیتلری تکرار تفسیر و داها منقدانه مناقشـه ایده‌جك و یکی نقطهٔ نظردن حرکت ایدرك بونلره تربیوی قیمت ویرن اسبابه دوغرو ایله‌ریله‌یه‌جکدی .

رمزیلك

فروبه‌لده‌کی رمزیلکك چوغی اونك کندی حیات و اثرینك ایکی خصوصی‌شرطنك محصولیدر . اولا، زماننده چوجوغك نماسی حقنده‌کی غریزی و روحی واقعه و مبدألره عائد معلوماتك نقصانی یوزندن فروبه‌ل اویونلره و سـائره‌یه مربوط قیمتلر حقنده اکثریا زوراکی و صنعی ایضاحلره مراجعت مجبوریتنده قالیوردی . بیطرف بر مشـاهد ایچین آشکاردرکه فروبه‌لك افاده‌لرندن پك چوغی مزعج ودولاشیقدر، بوکون‌بسیط وعلی‌العاده کونده‌لك دستورلره صیغدیریلابیله‌جك شـیلر ایچون او مجرد و فلسفی علتلر سرد ایدر . ثانیاً فروبه‌ل زماننده آلمانیانك سیاسی و اجتماعی شرائط عمومیه‌سی ، کیندرغارتن ك حر و ایش برلکی حیاتی ایله خارجی عالم آره‌سنده براتصال وتمادی تلقی ایتمه‌یه‌امکان ویره‌میه‌جك حالده ایدی. بو سببله فروبه‌ل مکتبك « اشتغاللر » یعنی (خارجی) جماعت حیاتنك تضمن

ایتدیکی اخلاقی مبدألرك عیناً استحصاللری عد ایده‌مه‌یوردی . چونکه (خارجی) جماعت حیاتی قیمتلی بر موده‌ل اولامایه‌جق درجه‌ده تضییق و تحکم آلتنده بولونیوردی .

ایشته بونك ایچین‌درکه فروبه‌ل مکتب اشتغاللرینی مجرد اخلاقی و فلسفی مبدألرك رمزلری اولمق اوزره تلقی ایتمه‌یه مجبور اولمشدی . بو کونك « دول متحده » [۱] سنده البته او زمانك آلمانیاسنه نسبةً ، کیندر غارتن فاعلیتلرینی فروبه‌ل ك تلمیذلرینك یاپدیغندن داها طبیعی، داها بلا واسطه، وجاری حیاتك داها شأنی تمثیللری یاپمایی محق کوسته‌ره‌جك درجه‌ده تحول وترقی واردر . فروبه‌لك فلسفه‌سنك آلمان سیاسی مفکوره‌لرندن آیریلغی آلمانیاده‌کی حکومت زمامدارلرینك کیندر غارتن‌ه شبهه‌لی بر نظرله باقالرینه سبب اولمشدی. او فلسفه‌نك اجتماعی بساطتنك ضمنی بر ذهنی فنیه (تکنیك) شکلنه استحاله‌سی خصوصنده شبهه‌سز بوده مؤثر بر قوت اولمشدر .

مخیله واویونه

رمزیلکه عطف ایدیله‌جك پك فضله اهمیتك مخیله‌یه یاپیله‌جق معامله‌یه ایقاع تأثیر ایده‌جکی محققدر . کوچوك برچوجوغك بر تخیل عالمنده یاشادیغی ، بالطبع ، دوغرودر. برمعنی ایله ، اویالکر « یاپماجقلر » له مشغول اوله‌بیلیر . فاعلیتلری ، اطرافنده اولوب بیتن حیاتلری تمثیل ایدر واونلرله‌قائمدر . فاعلیتلرینك بویله تمثیلی اولماسی اعتباریله‌رمزی تعبیری ایله افاده‌ایدلمسی جائزدر . لاکن خاطرده‌اولمالیدرکه بویاپماجق حالی ، ویارمزیلك کندیسنی تلقین ایدن فاعلیتلره راجعدر . بویوکلرك فاعلیتلری ناصیل بویوکلر ایچین شأنی ومعین ایسه ، بوفاعلیتلرده چوجوقلر ایچین اویله شأنی ومعین اولمق لازمدر . یوقسه نتیجه‌صنعیلك ، سینیر کرکینلکی، وفیزیکی وهیجانی فرط تحرك، وحتی هبوط قوا اولور .

کیندر غارتن‌لرده بوخصوصده غریب وهمان‌همان عقله صیغماز برتمایل وجود بولمشدر. چونکه اورالرده فاعلیتك قیمتی اونك چوجوغه تمثیل ایتدیکی شیئه استناد ایدییور . بناءً علیه قوللانیلان مواد ممکن اولدیغی قدر صنعی اولمق، وچوجوق شأنی اشیادن‌وشأنی فعل وحرکتلردن کمال اعتنا ایله اوزاق طوتولمق‌ایجاب ایدیور. مثلا باغچه فعالیتلرندن بحث ایدیلدیکی ایشیدیلیرکه بو، چوجوقلرك توخوم یرینه قوم دانه‌لری سرپمه‌لری طرزنده واقع

[۱] حکومات متحده یرینه دائما دول متحده قوللانیلشمدر . — مترجم .

قیمتسز ، بوش تلقی ایدیلیر ، فقط بیله عد اولنورنری ـ تربیه‌جه قابل استفاده شیلردر ؛ یالکز قابل استفاده دکل ، حتی تربیه اصولنك تمل طاشلری‌در .

٣. مکتبده ، اولجه بحث ایدیلن ، ایش برلکی حیاتی ادامه ایدرکن بو فردی تمایللر ، کندیلرندن استفاده ایدیلمك صورتیله ، تعضی ایتدیرلمش و اونلره استقامت ویریلمشدر ؛ چوجوق ، اکنده صوکنده داخل اولاجغی بویوك و ارکین جمعیتك انموذجی فعللرینی و مشغولیتلرینی ، کندی سویه‌سنه کوره ، استحصال ایدرکن بونلردن استفاده اولونمشدر ؛ و بو استحصال و ابداع سایه‌سنده‌درکه او قیمتلی معلومات آلده ایدلمش و چوجوغك روحنه یرچینله‌نمشدر .

اکر بو مسرودات فروبه‌لك تربیوی فلسفه‌سنی صحتله تمثیل ایدیبورسه مکتبمز او فلسفه‌نك طرفداریدر . بونلرك درت یاشنده‌کی چوجوقلره اولدیغی قدر اون‌ایکی یاشنده‌کیلره‌ده ، عینی ایمان و صمیمیتله ، تطبیقنه تصدی ایدیلمشدر . مع مافیه ، بو ، بوتون مکتبی کیندر غارتن دینیله‌بیله‌جك بر حاله صوقمق تشبثی اصل فنی اوله‌رق کیندر غارتن دوری دینیلن ـ یعنی درت ایله آلتی یاشلری آره‌سنده چوجوقلر ـ دوره عائد مساعیده بعض تعدیلات اجراسنی ضروری قیلمشدر. یالکز، ظاهراً جذری خصوصیت فارقه‌لرینه رغماً بونلردن بعضلرینك فروبه‌ل روحنه صادق قالدقلرینه اینانمق ایچون سببلر ذکر ایتمك اقتضا ایدییور .

اویونلر و تمثیللر حقنده

اویون، چوجوغك خارجاً یاپدیغی هرهانکی برحرکت اوله‌رق تشخیص ایدیله‌ملیدر . اویون ، داها زیاده ، بوتون شمولی و وحدتی ایله، چوجوغك روحی طوزینی کوستریر. او، چوجوغك بوتون قواسنك، تفکراتنك، جسمانی حرکتلرینك، کندی خیال وعلاقه‌لرینی احاطه و تطمین ایدن بر شکلده فاعلیت و متفاعلیتلری‌در . منفی جهتدن، اویون اقتصادی تضییقدن ـ مدار معیشت قازانمق و دیکرلرینی بسله‌مك ضرورتی ـ و کاهللرك معیشت مسلکلرینه مربوط ثابت مسئولیتلردن آزاده‌لك حالیدر. مثبت جهتدن اویون ، چوجوق ایچون اك یوکسك غایه نماده انکشاف تام ـ حال انتاشنده اولان قواسنك تحققنده تاملق ، که بو چوجوغی علی‌الدوام بر سویه‌دن دیکر سویه‌یه ایصال ایدر ـ اولدیغنه دلالت ایدر .

بو پك عمومی بر افاده‌در . و عمومی اولدیغی ایچین‌ده عملی قیمتدن محروم اولاجق درجه‌ده مبهمدر . مع‌مافیه تفرعاتنك دلالتی، تطبیقاتی، کیندر غارتن اصولنده تماماً جذری بر تحولك ممکن، حتی بعض جهتلرجه ضروری اولدیغنی کوسته‌ریر . صریح و قطعی بر افاده ایله، « اویون » ك چوجوغك خارجی حرکتلرینی دکل، روحی طورینی کوسترمه‌سی واقعه‌سی ؛ بوتون معین و اولدن چیزیلمش سیسته‌ملردن ویا « هدیه » [١] لرله اویون و اشتغاللرك توالیسندن تماماً آزاده‌لك معناسنه کایر . عقللی بر معلمه البته فروبه‌لك (مثلا « آنه اویونی ـ Mother Play » و دیکر اثرلرنده) و تلمیذلرینك اورتایه چیقاردقلری فاعلیتلره باقار ، اونلرده تلقینات آرار ؛ لاکن خاطرندن چیقارمازکه اویون مبدأی ، کندیسندن، بوتون بونلری اعتنا ایله استکناه و تنقید ایتمه‌سنی و اونلرك حقیقةً کندی چوجوقلرینه کوره فاعلیتلرمی ، یوقسه ماضیده باشقه شرائط اجتماعیه ایچنده یاشایان چوجوقلره اویغون اولابیله‌جك شیلرمی اولدیغنی تعیین ایتمه‌سنی طلب ایلر . اشتغاللره ، تمثیللره و سائره‌یه کلنجه ، بو خصوصده‌ده فروبه‌ل ك ، و ایلك تلمیذلرینك یاپدقلرینی ساده‌جه تکرار ایتمك ، قناعتمزجه ، پك چوق جهتلردن اونلرك دیدکلرینك عکسنی یاپمق اولور ، چونکه، بزجه، فروبه‌ل ك مناقشه ایتدیکی خارجی حرکتلره طابمق، اونك ارائه ایتدیکی مبدأه صداقتدن آیریلق دیمکدر .

هر دورلو منبعلردن تلقینات آلمق ایچون معلمه صورت مطلقه‌ده حر اولمالی‌در ، کندیسنه یالکز شو ایکی سؤالی صورمالیدر : تصور ایدیلان بو طرزده اویون چوجوغك روحنه ، اونك کندیسنك ایمش کبی، خطاب ایده‌جکمی ؟ او اویون چوجوغك روحنده کوکلری اولان بر شیمیدر ، و اونده خارجه چیقمق ، کورونمك ایچون قایناشان قابلیتلره بر ایرکینلك و اولغونلق ویره‌جکمیدر ؟ کذا : بو تصور ایدیلن اویون چوجوغك بو الحالرینه، کندیسنی داها یوکسك بر شعور و فعل سویه‌سنه چیقاره‌جق بر طرز افاده‌می ویره‌جك، یوقسه چوجوغی ساده‌جه تحریك ایده‌رك اسکی دوردیغی یرده‌می براقاجق، و بوندن فضله ، اوکا ایلریده بر داها تحریك ایدیله‌مه‌یه‌جك درجه‌ده سینیر و اشتها بیتکینلکی‌می ویره‌جك ؟

پك بدیهی‌درکه فروبه‌ل کندی زماننده چوجوقلرك اویونلرینی و آنه‌لرك کوچوك چوجوقلری ایله اوینادقلری اویونلری دقتله ـ استقرائی بر طرزده دیه‌بیلیرز ـ تتبع

(١) مقصد « فروبه‌ل هدیه‌لری » در . ـــ مترجم .

یعنی بوتون درس موضوعلری پروغرامه عینی مقدارده ومساوی مدتلرده قوناجق یرده زمان زمان بعضلری ایلك پلانه ، بعضلری صوك پلانه کوتوروللیدر . و بوکا چوجوغك مستقلاً استعمال ایدەرك ایلریلەیه بیلەجکی بر قوت ومهارته صاحب اولدیغنی آ کلایاجق درجەیه ایصالنه قادار دوام ایدیلەلیدر .

ایلك تربیەنك اوچنجی دوری اورتا تربیەنك حدودی اوزرنده دورور . بو دور چوجوغك متنوع شأنیت اشکالی و فاعلیت طرزلری ایله اولدیغچه بلا واسطه صورتده کافی بر انسیت پیدا ایتمەسی ایله باشلار ؛ چوجوق اوزمان مختلف تجربه صفحەلرینه الویریشلی تفکر ، تفحص وفاعلیت اصول وآلاتنه صاحب اولمشدر ، فنی [١] وذهنی غایەلره متوجه درسلر و صنعتلرده استفادەلی بر صورتده اختصاص پیدا ایتمك اهلیتنی قازانمشدر . مکتبمزده بودورەیه داخل اولمش چوجوقلر موجود ایسەده مکتبك بدایت کشادندن بری درجهٔ کافیەده اوزون برزمان کچمەمش اولدیغندن بوبابده ، امنیتله انموذجی نتایج استدلالیه استخراجی ممکن دکلدر . معمافیه کچن بش سنەلك تجربەدن قازانیلان نتایج ایله احتیاجات و مشکلاتدن آ کلاشیلیورکه ؛ کمالندن، ذهنی انضباطندن وعلمك آلات فنیەسنه صاحبیتندن فداکارلق یاپمقسزین ، حیاتنده مثبت براتساع واونك اوزرینه استناد ایدن حر وآچیق بر ساحهٔ رؤیت ایله چوجوغك بودورەیه ایصال و بو دورەدن امراری امکانی قطعیتله امید ایتمەیه سبب واردر .

---

(١) « فن » و « فنی » کلمەلری دائما Technic و Technical مقابلنده قوللانیلمشدر .
— مترجم —

٥

فروبه‌لـك تربيوى مبدألرى

« شيقاغو دارالفنونى ايلك مكتبى » نك عنعنه‌لرندن برى مكتبك ايلك زمانلرنده كيندر غارتن قسمنى كورمك ايچين كلن بر زائره ايله علاقه‌داردر . كنديسنه مكتبده هنوز بر كيندر غارتن تأسيس ايديلمه‌ديكى سويلەنجه زائره پروغرامده تغنى ، رسم ، ال ايشى ، تمثيللر ، چوجقلرك مناسبت اجتماعيه‌لرينه اعتنا كبى شيلر اولوب اولمديغنى صورمشدى . سؤالنه تصديقى جواب ويريلمه‌سى اوزرينه خانم مظفر و استحفافكار بر ادا ايله كيندرغارتن تعبيرندن مقصدى بونلر اولديغنى سويله‌مش و بزم كيندر غارتن يوقدر ديمه‌مزه نه معنى ويره‌جكنى بيله‌مديكنى علاوه ايتمشدى . بوملاحظه شكلاً دكاسه بيله، روحاً بلكه حقليدر. هر حالده بوملاحظه ، ايلك دفعه فروبل طرفندن شعورلو صورتده ميدانه چيقاريلمش اولماسى محتمل بعض مبدألرى مكتبمزك بوتون دورهٔ تدريسيه‌سنده ــ كه شيمدى بوكادرت‌دن اون اوچ ياشنه قادار چوجوقلر داخلدر ــ تطبيقه چاليشديغنى تلقين ايدييور . عموميت اعتباريله بو مبدألر شونلردر :ــ

١. مكتبك ايلك وظيفه‌سى چوجوقلرى ايش برلكى و معاونت متقابله حياتى داخلنده يتيشديرمكدر ؛ اونلرده متابعت متقابله و استناد متقابل شعورينى تقويه ايله‌مك؛ بوروحك صريح فعللر حالنه قلبى ايچون مقتضى حركتلرك اجراسى خصوصنده اونلره فعلاً ياردیم ايتمكدر .

٢. هر تربيوى فاعليتك ايلك كوكى چوجوغك انسياقى والجائى طورلرنده وفاعليتلرنده‌در. يوقسه كرك ديكرلرينك فكرلرى ، كرك حواس طريقيله خارجى موادك عرض و تطبيق ايديلمه‌سنده دكلدر ؛ و بناءً عليه چوجوقلرك لايعدهاجسى فاعليتلرى، تمثيللرى، اويونلرى، اشمئزازلرى ، حتى پك كوچوكلرك ظاهراً معناسز كورولن حركتلرى ــ كه اولدن

ایتمك ایچین جمعیتك ماضیده تکامل ایتدیردیکی آلتلر دیمکدر . بونلر چوجوغه ، کندی محدود وفردی تجربه‌سی ساحه‌سنك اوته‌سنده قالان اجتماعی سرمایه خزینه‌سنی آچمق ایچین آناختارلر دیمکدر . بوایکی نقطهٔ نظر بوصنعتلره تربیه‌ده دائما پك یوکسك براهمیت عطف ایتدیرمکله برابر بونلرك پروغرامه ادخالنی بعض شرائطه‌ده تابع طوتمقده‌در . تدریساتك طوپدن وبلا واسطه اداره‌سنده بوشرطلره هیچ اهمیت ویریلمه‌یور. حال‌حاضرده بو « اوچ R لر » ه (اوقوما ، یازما ، حسابلاما) عائد الك باشلی مسئله بوشرطلرك تقدیری ومساعینك اوکا کوره اداره‌سیدر .

بوشرائط ایکی‌یه ارجاع ایدیله بیلیر : (١) اجتماعی وفیزیکی شأنیتلرله تماس واستیناس ایچین باشقا بر زمین سعی بولمق احتیاجنی چوجوغك کندی شخصی وحیاتی تجربه‌سی ایله دویماسی ؛ بو،رمزلرك شأنیتك ساده‌جه « مستعمل » [١] واعتباری بر بدلی‌اولمالرینی منع ایچون ضروریدر . (٢) چوجوغك داها زیاده علی‌العاده وبلا واسطه شخصی تجربه‌سندن دوغان وحللری ، تطمینلری ، ادامه‌لری ایچین کتابك یاردیمنه مراجعت ضرورتی حاصل اولان مسئله ومحرکلر بولونمق احتیاجی . یوقسه چوجوق کتابه ، ذهنی آچلق دویمادن ، ایسته‌کسز واستفهامسز بر طورله یاقلاشیر؛ نتیجه شایان اسف برصورتده عمومی اولاندر : کتابلره تفحص قوتی ضعفه ، فلجه اوغراتاجق درجه‌ده ذلیلانه برتابعیت، وبونکله برلکده یاصرف خیالك کلیشی کوزل تنبیهی، هیجانی برابتلانك تطمینی ایچین ویا شأنیت دنیاسندن ، اویدورمه برعالمه اوچمق ایچین قرائت .

بوراده مسئله (١) چوجوغه بولجه مقدارده اشتغالار، افاده ، مکالمه؛ انشا وتجریب ایله شخصی فاعلیت تأمین ایتمك وبوصورتله اخلاقی وذهنی شخصیتنك، کتابلرك ویره‌جکی باشقالرینه عائد تجربه‌نك ومعلوماتك نسبتسز درجه‌ده آغیر یوکی آلتنده بوکلماسنه مانع اولمق ؛ و (٢) داها زیاده بلاواسطه اولان تجربه‌سنی ، عنعنوی اجتماعی آلتلره‌مراجعت واونلره صاحبیت لزومنی چوجوغه حس ایتدیره‌جك صورتده سوق وادامه ایتمکدر — . محرکلر ویرمك وآلتلردن عاقلانه استعانه‌سنی تأمین صورتیله چوجوغك قواسنی اسیرانه برتابعیتدن قورتارمق وتزیید ایتمکدر. بومسئله حل‌ایدیلنجه لسان، ادبیات وعددمساعیسی میخانیکی بر ممارسه ، شکلی بر تحلیل و ، شعورسز بیله اولسه، احساسی [٢]علاقه‌لره

[١] Second hand مقابلی یکی اولمایان، قوللانیلمش‌اولارق آلینان .
[٢] Sensational
مترجم

مراجعت طرزلرينك مزدوجه‌سى اولمقدن قورتولور؛ وكتابلرك، كتابلرله علاقه‌دارشيلرك لايق اولدقلرى اهميته نائل اولامايه‌جقلرندن قورقمايه‌ده برسبب قالماز .

سويله‌مه‌يه‌لزوم بيله يوقدركه مسئله هنوز حل ايديله‌مشـدر . چوجوقلرك عنعوى مكتب درسلرنده‌كى ترقيلرينك پروغراملره علاوه ايديلن يكى موضـوعلره فدا ايديلديكى حقنده‌كى عمومى شكايتلر كوستريبوركه‌هنوزتام برموازنه تأسيس ايديله‌مه‌مشدر. شيمدى‌يه قدار بزم مكتبده ياپيلان تجربه ، اثباتى بر ماهيتده اولماسه بيله ، آتيده‌كى نتائج محتمله‌يى ويريبور : (١) داها زياده بلاواسطه اولان فاعليت طرزلرى، انشائى مشغوليت مساعيسى، علمى مشاهده وتجريب والخ . ؛ اوقومه ، يازمه (واملا)، وحساب مساعيسندن استفاده لزومنه الك كنيش برزمين فرصت ويريبورلر. بولزوم تحقق ايدنجه ، اودرسلر مكتبه آيرى برشى اولارق دكل ، چوجوغك تجربه‌سندن دوغان عضوى استطاله‌لر اولمق اوزره‌ادخال ايديله‌بيليرلر . يالكز ايش بوفرصتلردن سيستمه‌لى ومترقى برطرزده استفاده ايتمكدر. (٢) اودرسلرك بوصورتله قازانه‌جغى منضم حياتيت ومعنى اونلره‌على العاده تخصيص ايديلن زماندن پك مهم تنزيلات ياپمايه مكان ويريور . (٣) رمزلرك الك صوكرا استعمالى ، اوقومادە اولسون، حساب ويا تحريرده اولسون ، داها چوق عاقلانه وداها آزميخانيكى‌در ؛ داها چوق فعال ، داها آز منفعل وآخذدر ؛ قوتده داها چوق تزايد واردر ، وساده‌جه بر وسيلهٔ حظ اولمق احتمالى داها آزدر .

ديكر طرفدن ، آرتان تجربه شونقطه‌لرى‌ده تنوير ايدر كبى كورونيور : (١) ايلك سنه‌لرده ، چوجوغه رمزلرى طانيمايى واستعمال ايتمه‌يى اوكره‌تيركن‌ده اونك اسـتحصال وابداع قوتنه مراجعت ايديله‌بيلير ؛ ظاهراً چوق داها زياده بلا واسـطه كورونن ديكر مساعيده اولديغى قادار بوايشده‌ده ، مبدأ اعتباريله ، اوقوتدن استفاده ايديله‌بيلير وبوراده محدود ومعين بر نتيجه موجود اولديغى ايچين چوجوق كندى ترقيسنى اولچه‌بيلير . بوواقعه‌نك درجهٔ كافيه‌ده نظر دقته آلينماماسى بوخطوط سعيك بعض صفحه‌لرينك لزومسز تأخرينى انتاج ايتمشدر ، كه اجرا ايله‌ديكى تأثيرده داهااول كنديسى ايچين برقوت وابداع شكلى اولابيله‌جك شيئى چوجوغك ، سويهٔ ذهنيه‌سى يوكسه‌لدكدن صوكرا ، مزعج بر آنغاريه كبى حس ايتمه‌سيدر . (٣) مكتبك مساعى پروغرامنده بودرسلره تخصيص ايديلن زمانك دور دور تبديلى ودرسلرك وقت وقت تكثيفى لازمدر ـ فنيه‌يه (تكنيكه) ويا خصوصى براصوله صاحبيتك شايان توصيه اولديغى هردرس ايچين بوكيفيته لزوم واردر .

حالنه علاوةً بوراده برده ذهنی تشخیص کیفیتی ظهور ایدییور ـ چوجوق کندیسنی تصادف ایدیله‌جك مسئله‌لرك قارشیسنه قوییور، واونلره جواب اولاجق طرز حرکتلری ممکن اولدیغی قادار، یکیدن کشف ایدییور .

بوعمومی نقطهٔ نظر ـ وسائط ووسائلك غایه‌لره تطابقی ـ علم مساعیسنی‌ده مراقبه‌ایدر. الویریشلی‌لك وقولایلق مقصدیله بومساعی ایکی‌یه تفریق ایدیلمش عد اولونابیلیر : جوغرافی وتجربی . چونکه اولجه سویله‌دیکی کیبی ، تاریخ مساعیسی ، منابع حیاتیه ویرمه‌سی ومهم ومبرم مسئله‌لر عرض ایتمه‌سی اعتباریله محیط طبیعی‌نك تقدیر ماهیتنه استناد ایدر ، بوسببله مستملکه‌لرك عرارض ارضیه‌سنه ، داغلرینه ، نهرلرینه، اورمانلرینه وطبیعی سیاحت ومبادله طریقلرینه، نباتات وحیواناتنه پك‌چوق دقت عطف اولونور. بوده قیرکزینتیلریله مناسبتداردر ، چوجوق قیرلرده‌کی مشاهده‌لرندن ، انشائی مخیله‌سنی داها اوزاق محیطلری استحضار ایچین استعمال ایدرکن استفاده ایده‌جکی معطالری تدارك ایدر .

تجربی جهت ، انسانلره انموذجی قیمت‌نتیجه‌لری ویرن وتیره‌لرك تتبعنه حصرمساعی ایدر . چوجوغك داها اولکی دوره‌ده‌کی فاعلیتی استکناهی اولمقدن زیاده استحصالی‌در. تجربه‌لری فعل وحرکت‌طرزلریدر ـ همان‌همان تمثیللرنده‌واویونلرنده‌اولدیغی کیبی. صوکرالری فلان‌نتیجه‌لری‌استحصال‌ایچین مختلف مواد وعواملك ناصیل‌قوللانیلماسی ایجاب‌ایده‌جکنی بولمایه چالیشیر . بوایسه‌علمی معناده تجربه‌دن ـ که ایکنجی دوره‌یه مخصوصدر ـ صراحةً فرقلی‌در ، چونکه علمی تجربه‌دن مقصد واقعه‌لرك کشفی و مبدألرك تحقیقیدر . مع‌مافیه فائدهٔ عملیه حاکم اولدیغی ایچین بوراده‌کی‌ده صرف علمه عائد اولمقدن زیاده تطبیقی علمه عائد بر تتبعدر . مثلا انتخاب ایدیلن وتیره‌لر مستملکه حیاتنده اهمیتلی اولانلردر ـ دوقونمش بزلری آغارتمق ، بویامق ، صابون وموم یاپمق ، چینقودن صحن ، طاباق اعمال ایتمك ، سیدر وسرکه استحصال ایتمك، بوتون بونلر چوجوقلری زیوته، شحومه معدن صنایعی مبادیسنه داخل اولان کیمیوی عامللرك مطالعه‌سنه سوق ایدر . « فیزیك» ه ده عینی‌تطبیقی نقطهٔ‌استناددن‌باشلانیر. چیقریقده ودستکاهلرده‌قدرتك طرز استعمالی‌وصورت انتقالی مطالعه ایدیلیر؛ میخانیکی مبدألرك کونده‌لك حیاتده تطبیق ایدیلنلری ـ مثلا کیلیدلر ترازولر وسائره ـ تدقیق اولونارق الکتریقیت تطبیقات وترتیباتنه ـ زیللره ، تلغرافه، الخ . ـ دوغرو ایلرله‌نیر .

غایه وواسطه مناسبتنه، دیکرخطلر اوزرنده‌یوروین مساعیده‌ده‌چوق‌اهمیت‌ویریلمشدر.

صنعتده عملی مناظر مسئله‌لرینه ، بعد وکتله‌لرك نسبتلرینه ، توازنه ، رنك ترکیبلرینك وتضادلرینك تأثیرلرینه والخ . عطف دقت اولنور . طباختده غدا ـ ترکیبی مبدألری وبو عنصرلره مختلف عامللرك اجرا ایتدیکی تأثیرلر تدقیق اولونور ، تا که چوجوقلر ، ممکن اولا بیلدیکی قادار، کندی کندیلرینه قاعده‌واصوللر استنتاج ایده‌بیلسینلر. دیکیشده ییچکی اصوللری ، پروالر (ببك البسه‌لرینه تطبیق صورتیله) ، صوکرالری دیکیشلك فنی طرزلری مطالعه اولونور .

ایضاحدن مستغنی‌درکه، سعی وعلاقه خطلرنده کیتدکجه آرتان‌فرقلیلق متنوع‌درسلرك کوندن کونه داها بویوك‌فردیت‌واستقلال قازانمالرینی انتاج ایدر. بوکبی‌حالاتده، برطرفدن برنده ویولنده اولمایان بر تفریق وتفرید یاپمق ؛ دیکر طرفدن ، برچوق مواده بردن وهیچ برینه تام بر قوتده اولمامق اوزره عطف دقت ایتمك افراطلرینه صاپمایارق متوازن ایلریله‌مه‌یه اعتنا اولونمالیدر . چونکه برنجی یولده یورونجه سعی میخانیکی وشکلی‌اولور ، وچوجوغك حیات تجربه‌سندن آیریله‌جغی ایچین طور وحرکته‌موثر بر نفوذ اجراایده‌مز. ایکنجی صورتده ، سعی پارچالی ومبهم اولور ، چوجوق کندی قواسنه معین بر حاکمیت قازانمقدن ، ومقصدلرینه واضح بر شعور حاصل ایتمکدن محروم قالیر . واسطه‌لرك‌غایه‌لرله شعورلو مناسبتی مبدأ خصوصیسنك بودوره‌نك توحیدکار برمبدأی اولمق اوزره ظهوری بلکه آنجاق بوسنه واقع اولمشدر ؛ وبوتون مساعی خطلرنده بوکا ویریله‌جك اهمیتك چوجوغك انکشافی اوزرینه متزایداً توحیدکار بر تأثیر ایقاع ایده‌جکی امید ایدلمکده‌در.

تجربه‌نك تمدید ، توسیع ومراقبه‌سی خصوصنده الك مهم عامللر ویا واسطه‌لر اولان اجتماعی واعتباری رمزلره ـ لسان رمزلری ایله کمیت رمزلری ـ حاکمیتدن داها هیچ بحث ایتمه‌دك . بو آلتلرك [١] اهمیتی اوقادار بویوکدرکه عنعنوی « اوچ R لر » [٢] پروغرامی بواهمیته استناد ایدر ـ ایلك مکتبلرك درت بش سنه‌سنك وقت پروغرامندن یوزده (٦٠) الی (٨٠) ی بودرسلره حصر ایدیلمشدر . یوزده (٦٠) عمومی ووسطی بر نسبتی کوسترمکدن زیاده کزیده و معتنا مکتبلرده‌کی نسبتی کوسته‌ریر .

بو موضوعلر مضاعف بر معنی ایله اجتماعیدرلر . بونلر ، ذهنی مساعیسنی ادامه

[١] Instrumentalities

[٢] Three R's Curriculum تلفظ اعتباریله R ایله باشلایان ریدینغ (Reading اوقوما)، رایتینغ (Writing یازما) ، وره‌قونیغ (Reckoning حسابلامه) درسلرینی منحصراً احتوا ایدن ایلك مکتب پروغراملری . —— مترجم .

دیغرو ایلریلر، اوندن‌صوکرا انموذجی اشتغاللرك تاریخی تکامللرینه وبونلرله مناسبتدار اجتماعی‌شکللره قادار اوزانیر. درس موادی ؛ درس شکلنده ، اوکره‌نیله‌جك برشی اولمق اوزره، ویریلمز ؛ داها زیاده دوقومق ، پیشیرمك ، دستگاهده ایشله‌مك ، قالب‌چیقارمق صحنه‌ده تمثیل ایتمك ، مکالمه‌لر یاپمق ، مناقشه ایتمك ، تحکیه ایله‌مك وسائره کبی فاعلیتلر ایله چوجوغك کندی تجربه‌سی دائره‌سنه کیره‌جك شکلده عرض اولونور . بوتون بونلر، بالمقابله ، بلا واسطه اجرای تأثیر ایدن عامللردر . حرکی ویا افادوی فاعلیت شکللریدر . بودورده چوجوق حیاتنك فارقه‌سی اولان بیلمك ایله یاپمق آره‌سنده صمیمی بررابطه موجودیتی کیفیتنی تأمین مقصدیله‌بواشتغالله‌ره مکتب پروغرامنه تماماً حاکم اولاجق درجه‌ده اهمیت ویریلمشدر. یعنی، هدف چوجوغك مکتبه آیری برعالمه کیدر کبی کیتمه‌سی دکل، بلکه اوراده، مکتب خارجنده‌کی تجربه‌لرینك انموذجی صفحه‌لرینی اجمالاً تکرار ایتمه‌سی وبویله‌جه تجربه‌لرینی کنیشله‌تمه‌سی ، زنکینله‌شدیرمه‌سی وتدریجاً شکللندیرمه‌سی‌در .

ایکنجی دورده ــ که سکز ویا دوقوزدن اون بر ویا اون ایکی یاشنه قادار امتداد ایدر ــ هدف ، داها دائمی وشیء نتیجه‌لر استحصالی حقنده چوجوقده بوپوین حس امکاندن متولد تحولی ، ونتیجه‌لره وصول ایچین مقتضی مهارتك عامللرینی مراقبه ایتمك لزومنی ، طانیمق وبونلره جواب ویرمکدر . چوجوق خارجده دوران وکندی‌کندیلرینه جالب دقت اولان متمیز ودواملی غایه‌لری طانیدیغی زمان آرتیق داها اولکی مبهم وسیال حیات وحدتی قیریلمش ، داغیلمش اولور . ساده‌جه فاعلیت تك‌باشنه آرتیق اونی تطمین ایده‌مز. فاعلیتك‌برشی یاپمق ایچین‌اولدیغی‌حس‌ایدیله‌لیدر. فاعلیت چوجوغی معین وقائم بر نتیجه‌یه یوروتمه‌لیدر . ایشته فعل وحرکت قاعده‌لرینك ــ یعنی دواملی نتیجه‌لره ایصال ایتمه‌یه الویریشلی منتظم وسائط ووسائلك ــ و بونلردن استفاده ایچین مقتضی مهارتی تأمین ایده‌جك خصوصی وتیره‌لره تصرف کیفیتنك ، قیمتی طانیمق‌مسئله‌سی بوندن‌چیقیور.

بوسببله تربیوی جهتده ، درس موضوعی نقطهٔ نظرندن ، مسئله تجربه [١] ده‌کی مبهم وحدتی اوصاف فارقه‌یی حائز انموذجی صفحه‌لره تفریق ایتمك ؛ وبونلر آراسنده ، الك یوکسك مقاصد بشریه‌نك تحققی ایچین تفکرك وفعل وحرکتك خصوصی عامللرینه واصوللرینه صاحب اولمانك لزوم واهمیتنی واضحاً کوسته‌رنلری انتخاب ایله‌مکدر . مسئله

(١) تجربه دائما Experience مقابلنده قوللانیلمشدر . Experiment تجریب کله‌سی ایله ترجمه ایدیلمشدر . مترجم

اصول جهتندن‌ده بوكا مشابهدر : چوجوغی كندی روحنده‌ده مماثل برانكشافه لزوم اولدیغنی طانیاجق بر حاله كتیرمك ــ یعنی چوجوقده بونوع سعی وتفحص اصوللری اوزرنده عملی و ذهنی بر مراقبه قدرتی حصل ایتمك صورتیله اونك نتیجه‌لری كندی باشنه استحصال ایله‌مه‌سنی تأمین ایله‌مك .

داها بلا واسطه اجتماعی جهتده ، صبر ، جسارت ، مهارت واك وخیم تصادفلر ومانعه‌لر قارشیسنده بیله ، غایه‌لره كوره واسطه‌لر بولمق ایچین دواملی محاكمه قدرتلرینه انموذجی مثاللر ویرمك ایچین آمریقا تاریخی (خصوصیله استعمار دوره‌سنه عائد اولان قسمی) انتخاب ایدیلمشدر . بر طرفدن موضوعك كندیسی‌ده اوقادار معین وجانلی‌در ، اوقادار بشری‌در كه چوجوغك استحضاری و انشائی تخیل ساحه‌سنه دوغرودن دوغرویه كیرر واونك كیتدكجه وسعت قازانان شعورینك ، هیچ دكاسه بالنیابه ، برجزئی اولور . مقصد « آستار اورمق » [١] اولمادیغی ، یالكز اجتماعی نتیجه‌لر استحصالی ایچین استعمال ایدیلن اجتماعی وتیره‌لرك بیلنمه‌سی اولدیغی ، ایچین بوتون تاریخك باشدن باشه وتقویمی بر صیرا ایله مطالعه‌سنه قالقیشلمامشدر. داها زیاده بر صیرا انموذجلر آلینمشدر : « شیقاغو » وشمال غربی « میسیسیپی » وادیسی؛ «وه‌رجینیا »، « نیویورق » و«نیوئینغلند» ده‌كی پوریتن‌ه [٢] لر و پیلغریم [٣] لر . مقصد ، متنوع اقلیمی ومحلی شرائطی ، دورلو دورلو موانعی وانسانلرك بونلره قارشی بولدقلری چاره‌لری ، و مختلف انسانلرك تاریخی عنعنه‌لرنده‌كی ، عادت و اطوارنده‌كی تنوعلری كوسترمكدر .

اصول محیطلره ، آلاته ، البسه‌یه ، أوادواتنه ، غدایه وحیات یومیه‌یه عائد برچوق تفصیلاتك و خرده تفرعاتك عرضنی استلزام ایدر ، كه چوجوق بو صورتله موضوعی ، ساده‌جه تاریخی معلومات اولارق دكل ، بلكه حیات اوله‌رق استحصال ایده‌بیلسین . بو طریق ایله اجتماعی وتیره ونتیجه‌لر شأنیتلر حالنه كیرر. بوندن باشقا، تتبع ایتدیكی اجتماعی حیاتی چوجوغك شخصی واجتماعی صورتده‌تشخیصی ــ كه اك كی دورك فارقه‌سی ایدی ــ

[١] «overig the ground» سطحی بر بویا وورمق ، یعنی بوتون تاریخی چوجوغه سطحی برصورتده اوكرتمك .

[٢] Puritans انكلیز وآمریقان پروتستانلرندن دینی، عیسی زماننده‌كی بوتون صافیتی ایله تلقی ایدن صوفی بر طریقت منتسبلری .

[٣] Pilgrims انكلتره‌دن آمریقایه هجرت ایدن ایلك پوریتن مستعمرلركه آمریقالیلرجه «حاجی بابالر » ــ Pligrim Fathers ــ اسمیله یاد اولونورلر . مترجم

صورتده ترتیب ایدیلمش واقعه و مبدألردن تشکل ایدن تتبع موضوعلرینك کنجلر ایچین طبیعی بر « تتبع » موضوعی اولاجنی ذهابیله مراقبه ایدیلمشدر ، چونکه روح وملکه‌لر کنجلرده‌ده کاهللرده‌کینك عینی عد اولونیوردی ـ یالکز چوجوقلر ایچین موضوعلر بسطیله‌شدیریلمش وقولایلاتیلمشدر ، زیرا قیرقیلمش قوزی ایچین روزکار معتدل اولمالیدر. بوکیدیشك محصولی عنعنوی درسلردر ، بونلرده‌ده چوجوقلر ایله کاهل روحلری صورت مطلقه‌ده عینی تلقی ایدیلمش ، یالکز قوتك ساده‌جه مقدارویا کمیتنه عطف نظر اولونمشدر. اولا بوتون محتوای عالم قسملره تفریق ایدیلمش وبونلره درس نامی ویریلمش ؛ صوکرا بوقسملرك هربری‌ده پارچه‌لره تقسیم ایدیلمش وهر پارچه مکتب دوره‌سنك برسنه‌سنه تخصیص اولونمشدر. هیچ برانکشاف صیراسی کوزه‌تیلمه‌مشدر .ـ یترکه اولا کوروله‌جك قسملر ، صوکرا کوروله‌جك اولانلره نسبةً قولای اولسون . بو نوع درس پروغرامنك عبثلکندن بحث ایدن میستر و . س . جه‌کمن [١]ك سرد ایتدیکی مناسبتلی بر تصویرده دیدیکی کیبی « مطلقا جوغرافیا معلملری ، یالکز درت ویا بش قطعه یاراتیلماسنی امر ایتمکله جناب‌حقك کندیلریله لطیفه ایتدیکنی ظن ایدرلر ، چونکه برازداها غیرتله سکز قطعه خلق ایدیلمش اولسه ایدی ، برنجیدن اعتباراً هرصنفه برقطعه دوشر وسکزنجیده نهایت بولوردی . بوهم قولای ، هم‌ده طبیعی اولوردی .»

روح نمادر ، فکرینه بردفعه جدیتله صاریلدقمی ، بونما مختلف حالاتنده ، دورلو دورلو انموذجی شمائل عرض ایده‌جکی جهتله تربیه‌نك‌ده اوکا کوره استحاله ایتمه‌سی لزومی نظریمزده واضحاً تبین ایدر . تدریساتده ، مواد درسیه‌نك انتخابی ودرجه‌لرینك تعیینی ایشلرنده معلوم بردورده فاعلیتك حاکم استقامتنك لایقیله تغدیه‌سی اساسنه کوره حرکت ایدیله‌جکی بدیهیدر ، یوقسه اسکیسی کیبی حاضر ـ یاپیلمش برمعلومات عالمنك پارچا پارچا کسیلمش قسملرینه کوره دکل .

یوقاریده‌کی مسرودات کیبی برچوق ادعالری اورتایه آتمق بالطبع نسبةً قولایدر ؛ بو ادعالری حال حاضرده‌کی مکتب شرائطنك تنقیدی یولنده استعمال ایتمك‌ده قولایدر ؛ بونلر واسطه‌سیله ، تربیه‌ده فرقلی برشکل لازم اولدیغنی اثبات ایتمك‌ده قولایدر . صنعت ایسه اوزون (وکوچ) در . ایشته بورادده ینه لابوراتوآر فکرینه رجوع ایدییورز.

Mr. W. S. Jackman [١]

بویله سؤاللره طوپدن ویکدن جواب ویریله‌مز . عنعنه بونلره جواب ویره‌مز ، چونکه اوجذریاً فرقلی برروحیاته مستنددر. صرف محاکمه وتعقل ایله‌ده جواب ویریله‌مز . زیرا بو، بر واقعه مسئله‌سیدر. بویله شیلر آنجاق تجریب طریقیله استخراج ایدیله‌بیلیر. تجربیی رد ایتمك ؛ حقیقتك تحریسی مجهولات وادیسنده تجربیی استلزام ایده‌جك دییه کوری کورینه عنعنه‌یه صاپلانمق ، تربیه‌یه عقلی قناعتی ادخال ایده‌جك یکانه آدیمی رد ایتمکدر .

بوسببله آتیده‌کی افادات ، صوك بش سنه ظرفنده اجرا ایدیلن متنوع تفحصلرك خطوط اساسیه‌سی ایله استحصال ایدیلن الك یکی برطاقیم نتیجه‌لری نقل ایده‌جکدر . بونتیجه‌لر ، بالطبع ، مطالعه ایدیلن مسئله‌لرك ماهیتی حقنده شعورلو برتلقی‌یه صاحب اولمقدن ، وآتیده داها عاقلانه فاعلیتلر ایچین یول آچمش بولونمقدن فضله بر ادعا درمیان ایتمه‌ین ده‌نه‌مه قبیلندن شیلردر. شونی‌ده سویله‌مك لازمدرکه استحصال ایدیلن الك کوزل فکرلره بیله ، تماميله توفیق حرکت ایتمك ، برچوق حالاتده ، هنوز ممکن اولامامشدر ، سببی ادری مشکلات ایله تخصیصات فقدانی‌در . ـ الویریشلی بنا و وسائط موجود اولماماسنده ، وبعض مهم‌ایشلر ایچین معلملرك بوتون زمانلرینی اشغال ایتمك امکانی تأمین ایده‌جك پاره‌بولامامق حالنده تمرکز ایدن مشکلات. فی‌الحقیقه ، مکتبده طلبه‌نك عددجه آرتماسی، سن وتحصیل‌اعتباریله ایلریله‌مه‌سی‌اوزرینه ، الده داها اویغون واسطه وسهولتلر اولمادن تجربه‌لره دوام موافق اولوب اولمایه‌جغنی کسدیرمك آغیر برمسئله اولدی .

شیمدی روحیات فرضیه‌لری ایچین تحری ایدیلن تربیه جوابلری بحثنه کلنجه ، ایشه نمانك صفحه‌لرندن باشلامق موافق اولاجق . ایلك صفحه (چوجوغك درت یاشندن سکز یاشنه قدر اولان دوری) اجتماعی وشخصی علاقه‌لرك واسطه‌سزلغی ، وانطباعلرله فکرلرك‌فعل‌ایله بلاواسطه قطعی وسریع مناسبتی حالی‌ایله تمیز ایدر. بودورده افاده ایچین حرکی برمخرج طلبی سریع ، حالی وبلاواسطه‌در . بوسببله بو سنه‌لره عائد درس‌موضوعلری چوجغك کندی اجتماعی محیطنه داخل اولان شیلردن، واونك‌طرفندن ممکن اوله‌بیلدیکی قادار ، اصلنه یاقین برشکل اجتماعیده استحصال ایدیله‌بیله‌جك اولان حیات صفحه‌لرندن انتخاب ایدیلمشدر ـ تمثیللر ، اویونلر ، مشغولیتلر ویا کوچوك مقیاسده حرفتلر ، حکایه‌لر ، تصویری تخیللر و مکالمه‌لر کبی . مواد درسیه بدایتده چوجوغك کندیسنه ، عائله حیاتنه و اوینك جوارینه الك یقین اولان شیلردر ؛ صوکرالری یاواش یاواش‌داها اوزاق اجتماعی مشغله‌لره (خصوصیله شهر وکوی حیاتیله مناسبتدار اولانلره)

چوجوغی ، خارجی واقعەنك جوغرافیا ، حساب ، صرف والخ . أتیكتلریله كوستەریلن متنوع شكللریله دوغرودن دوغرویه تماس ایتدیرمك طریقیله تطمین ایدیلەجكی ظن اولونیوردی . بوتون بو تصنیف ایدیلمش واقعەلرك سادەجە ماضیدەكی اجتماعی حیاتدن سچیلوب چیقاریلمش شیلر اولدیغی كوزدن قاچیریلمشدی ؛ كذا اونلرك اجتماعی وضعیتلردن دوغمش اولدیغی واجتماعی احتیاجلر ایچین نوعما جوابلر تشكیل ایتدیكی دە كورولمەمشدر. درس موضوعندە هیچ براجتماعی عنصر بولونمادیغی كبی درسك چوجوغە قارشی درونی خطابندەدە بویلە برشی یوقدر؛ اجتماعی عنصر تماماً خارجدە ، معلمدە یرلەشمشدر ـ معلمك تشویقلرندە ، نصیحتلرندە ، ابراملرندە وچوجوغك روحنی ، اجتماعی برایشیغك آنجاق عارضی اولارق تنویر ایتدیكی برمادە ایلە اشغال ایدەبیلمك ایچون ایجاد ایدەجكی چارەلردە تمكن ایتمشدر . اونوتولمشدركە چوجوغك حیاتنە اعظمی خطاب ودولغون برمعنی، درسلر خارجی وهردورلو علاقەدن عاری برطرزدە دكل ، بلكە جمعیتك حیاتنە اولان نسبتلری نقطۀ نظرندن ویریلك صورتیلە تأمین ایدیلەبیلیر . اونوتولمشدركە چوجوغك طورواداسنك وسجیەسنك غیر قابل تجزی اقسام عضویەسی حالنی آلمق ایچین ، بونلر ، یالكز معلومات مفرداتی اولارق دكل ، بلكە اونك حال حاضردەكی احتیاجلرینك وهدفلرینك ـكە، بالمقابلە بونلردە اجتماعیدر ـ عضوی جزءلری اولمق اوزرە هضم وتمثیل ایدیلمەلیدرلر .

ایكنجی جهت، اسكی روحیات، معرفتك ، ذهنك روحیاتی ایدی. هیجانك وسعیك موقعی آنجاق عارضی وتالی ایدی . احساسلردن پك چوق بحث اولونور ، حركتلرهیچ قالە آلینمازدی . فكرلرك احساسلردن می، یوقسەوهبی برملكۀ روحیەدن می نشأت ایتدیكی مناقشە ایدیلیردی دە بونلرك فعل وحركت احتیاجندن نشأت ایتمەلری امكانندن تجاهل اولونوردی. فكرلرك طور وحركت اوزرینە اولان تأثیرلری خارجی برتلاحق عدایدیلیردی. حالبوكەبز (میستر جەیمز[١] ك تعبیریلە) اینانیورز كەاحساسلر وفكرلرعالمی اولان ذهن آنجاق بر « اورتا قسمدر، كە ، كندیسنی دولدورایلن دورلو دورلو تفكراتك معضلیت وامتدادلرندەكی عجیب مباینتلر آراسندە ، یالكز برافعولۀ اساسیەسی ـ حالی ویا بعیدالحال فاعلیتمزك آلاجغی استقامتی تعیین ایتمك افعولەسی ـ اولابیلەجكنی آكلایامایارق اونی بعضاً نهائی اولمق اوزرە تلقی ایدییورز . »

---

[١] Mr. James ویلیام جەیمز

بوجهتده‌ده تربیه عملیه‌سی ایله روحیات نظریه‌سی آراسنده‌ازلی بر آهنك موجوددی. مکتبلرده معلومات تجرید ایدیلمش باشلی باشنه برغایه حالنه قونمشدی . واقعه‌لر ، قانونلر ، معلومات پروغراملرك باشـلیجه سرمایه‌سی اولمشـدی . تربیه‌نك نظریه‌سی ایله عملیه‌سی آراسنده‌کی نزاع ؛ معلوماتك ، داها زیاده ، حواس عنصرینه ، اشیا ایله تماسه ، مشاهده وترصد والخ . درسلرینه استناد ایده‌نی ایله ؛ مجرد فکرلره ، تعمیملره والخ .ـ یعنی تعبیر مخصوصیله عقل‌ونظره ، فقط‌حقیقتده کتابلرده دستور شکلنه‌کیرمش‌باشقالرینك‌فکرلرینه‌ـ داها فضله اهمیت ویره‌نی آراسنده ایدی . بوایکی حالك هیچ برنده حواس تربیه‌سی ایله، فعل وحرکت حیاتنك مسئله وعلاقه‌لرینه عائد منطق عملیه‌لری بربرینه ربط ایتمك‌ایچین بر تشبث یوقدی. اکر روحیات نظریه‌لری حیاتك حقیقتلرینی تمثیل ایدیورسه‌ایشته‌بوراده‌ده تربیوی بر استحاله‌یه لزوم کورورز.

اوچنجی تضاد نقطه‌سی روحك بوکونکی تلقیسنده‌در،که بوتلقی‌یه کوره روح اساس اعتبـاریله بروتیره‌در ـ برنما وتیره‌سی‌در ، ثابت بر شی دکلدر . اسـکی نظره کوره ایسه روح روح ایدی وبو قاداردی اول حکایت . روح بوتون مدت دوامنجه عینی ایدی . چونکه چوجوقده اولسـون ، کاهلده اولسون، هپ عینی چشیدده ملکه‌لرله مجهزدی. برفرق وارسه اوده ساده‌جه بوحاضر ـ یاپیلمش ملکه‌لردن بعضیلرینك ـ مثلا خاطره بویله ایدی ـ داها ایرکن فاعلیته کیرمه‌سی ، دیکرلرینك ایسه ، حکم واستدلال کبی ، آنجاق چوجوق ، حفظ وتخطر ممارسه‌لریله ، باشقالرینك تفکراتنه تماماً تابع اولمق درکه‌سنه ایندکدن صوکرا ظهور ایتمه‌لری ایدی . قبول ایدیلن یکانه مهم فرق کمیتده ، مقدارده ایدی . چوجوق کوچوك بر انسـاندی ، روحی‌ده کوچوك بر روحدی ـ جسامتدن باشقا جهتلرجه بویوکلرك روحنك عینیٔ ایدی . اوده دقت ، خاطره والخ . کبی حاضر ـ ویریلمش ملکه‌لرله مجهزدی . حالبوکه بز روحه ، حال نماده ، و بوسببله اساس اعتباریله تحول‌ایدن ومختلف دورلرده سعه‌جه وعلاقه‌جه‌فرقلی‌صفحه‌لر عرض‌ایدن، برشی اولمق اوزره اینانیورز. بوتون بونلر حیاتك تمادیسی‌معناسنده اولارق بر وعینی‌در، لاکن هربرینك فرقلی‌طلبلری ومشغله‌لری اولمق اعتباریله‌ده پك مختلفدر . « اولا یاپراق ، صوکرا باشاق ، اوندن صوکرا باشاقده بوغدای. »

تربیه ایله روحیـات آراسـنده بو نقطه‌ده‌کی توافقی بوتون قوتی ایله آکلاتمق همان امکانسزدر . پروغراملر ، باشـدن باشـه و همان شـعورسز اولارق ، کاهللرك منطق

ونما وتیره‌لرینك نوری آلتنده مطالعه ایتمك مسئله‌سی‌در . بومسئله ماهیةً غیر محدوددر. هرهانکی بر مکتبك بو خصوصده بوتون یاپابیله‌جکی مسئله‌نك بعض جهتلرینك تدقیق وتنویرینه یاردیم ایتمك ، وتربیه‌یی ، نظریاتجه اولسون ، عملیاتجه اولسون ، بونور آلتنده تقدیر ایتمك لزومنده اصرار ایله‌مك‌در . غایه بو اولونجه مکتب شرائطی‌ده بالطبع بوکا کوره اولور . نما و تیره‌لرینی و قانونلرینی ، چوجوغك حیاتنه عائد الك باشلی واقعه‌لرك ظهورینه مانع اولاجق صنعی شرائط آلتنده تتبعه قالقیشمق عبثلکی آشکار اولان برایشدر .

بولابوراتوآر مسئله‌سی ، علمی جهتدن باقیلنجه ، چوجوغك سعهٔ روحیه‌جه‌وتجربه‌جه نماسنك تاریخ طبیعیسی ایله آهنکدار برتتبع سلسله‌سی بنا ایتمك شکلنی اکتساب ایدر . مسئله ، معلوم برنما دورینك حاکم احتیاجلرینه وقوتلرینه الك‌معین صورتده جواب ویره‌جك جنس ونوعده موضوعلرسچمك وبوموضوعلرك نمایه حیاتی صورتده داخل اولابیلمه‌لری ایچین نه‌طرزده عرض ایدیلمه‌لری لازم کله‌جکنی تعیین ایله‌مکدر ، بو مسئله حقنده‌کی محدودیت علمیه‌مزی وجهالتمزك درینلکنی تماميله وسربستجه تسلیم ایده‌مه‌یورز. حالبوکه چوجوق حیاتنك هرهانکی بر یاشنه عائد باشلیجه روحی واقعه‌لره هیچ کیمسه ، علمی اولمق شرطیله ، لایقیله واقف دکلدر . بو نمایی تسهیل وتشویق ایچین الك موافق موادك کشف ایدیلمش اولدیغنی ادعا ایله‌مك ایسه خالص برحدناشناسلق اولور. تربیه‌لابوراتوآرینك فرض وقبول ایتدیکی ، داها زیاده ، نما شرطلرینك وطرزلرینك عاقلانه بر تفحصه امکان ویره‌جك درجه‌ده معلوم اولدیغی‌در ؛ و آنجاق اولجه بیلینئلره استناداً اجرا ایدیله‌جك فاعلیتلرله داها چوق معلومات استحصال ایدیله‌بیله‌جکی‌در . الك‌مهم نقطه ، بویله تجربیلرله معقول قناعتلریمزك آرتاجغی‌در . مطلوب اولان ، استکناهك حریتنی تسهیل وتشویق؛ ومهم واقعه‌لرك زورله کوزدن قاچماماسنی بر درجه‌یه قادار تأمین ایده‌جك ترتیباتی ؛ تفحصك ارائه ایتدیکی تربیوی عملیه‌نك صادقانه، وعنعنه‌یه‌ومتقدم فکرلره لزومسز تبعیتدن متولد انحراف وحذفلردن آزاده بر صورتده اجراسنه مساعد شرائطی آله کچیرمکدر . ایشته مکتب ، بو معنی وروح ایله ، تربیه ایچین بر تجریب مرکزی اولاجقدر .

او حالده ، تطبیق ایدیلمکده اولان بللی باشلی روحیات فرضیه‌لری نه‌لردر ؟ قبول ایدیلمش اولان روحیاتله بر درجه‌یه قادار موازی اولمق اوزره هانکی تربیوی متناظرلره تصادف ایدیلمشدر ؟

بو مسئله‌لرك مناقشه‌سنه ، اسکی روحیات ایله شیمدیکی روحیات آراسنده بر مقایسه

یاپارق تقرب ایدیله‌بیلیر . بوایکی روحیات آراسنده‌کی ضدیت اوچ‌قاتلی‌در . اسکی روحیات روحی خارجی عالمله بلا واسـطه تماس حالنده ، بوس بوتون فردی بر شی اولارق تلقی ایدردی . یکانه‌صوروولان سؤال عالمله روحك یکدیکرینه نه‌طرزده اجرای فعل ایتدکاری ایدی . تکمیل جهانده برتك روح موجود اولسـه‌یدی اسکی روحیاتك طانیدیغی بوتون وتیره بوکا تماماً وعیناً توافق‌ایدردی . حال حاضرده ایسه فردی روحی ، اجتماعی حیاتك بر انعولـه‌سی کیبی تلقی ایتمك تمایلی موجوددر ـ یعنی کندی کندیسنه اجرای‌فعل ایتمه‌یه، انکشاف ایله‌مه‌یه قادر اولمایان ، اجتماعی عامللرك دواملی تنبیهلرینه محتاج اولان، وغداسنی اجتماعی منبعلرده بولان بر روح . فردك بدنی تجهیزاتی کیبی روحی تجهیزاتی‌ده عصرلردن توارث ایتمه‌سی ذهابی وراثت فکری سایه‌سـنده خرج عالم اولمشـدر : روحی تجهیزات فردك ماضیدن توارث ایتدیکی واستقبال ایچین ید امانتنده محافظه ایتدیکی بر سرمایه‌در . روحك فردی وانحصاری برملك اولامایاجغی ، بلکه بشریتك سعی وتفکرینك محصولنی تمثیل‌ایده‌جکی ذهابی‌ده تکامل فکری‌سایه‌سنده عمومیله‌شمشدر ؛ یعنی روح طبیعی‌اولدیغی قادارده اجتماعی اولان برمحیطده انکشاف ایتمشدر ، واوکا شکل ویرمکده اك زیاده اجتماعی احتیاج وهدفلر عامل‌اولمشلردر .ـ وحشت ایله مدنیت آراسنده اك باشلی فرق هرایکیسنك توجه ایتدیکی چیپلاق طبیعتده دکلدر ، اجتماعی وراثتده واجتماعی محیطده‌در .

کذا ، چوجوقلغك تتبعندن تظاهر ایتمشدرکه بواجتماعیاً مکتسب وراثت فردده آنجاق حال حاضرده‌کی منبهلرك تأثیرلری آلتنده اجرای عمل ایدییور . فی‌الحقیقه، طبیعت؛ ضیا کیبی ، صوت ، حرارت وسـائره کیبی منبهلر ویریر ، لاکن بونلرك معنـاسی ، تفسیری چوجوغك ایچنده یاشادیغی جمعیتك اونلره قارشی عمل و عکس‌العمللرینه تابعدر . عریان بر ضیا منبه فیزیکیسی تکمیل بر شأنیت دکلدر؛ اوکا معناسنده‌کی زنکینلکی ویرن اجتماعی فاعلیتلرله وتفکرله یاپیلان تفسیردر. تقلیدایله ، تلقین ایله ، دوغرودن دوغرویه تعلیم ایله، حتی‌داها زیاده دوغرودن دوغرویه اولمایان شـعورسز حدس ایله‌درکه چوجوق چیپلاق فیزیکی‌منبهلری‌تقدیرایتمه‌یی،اونلره‌قارشی ناصیل‌اجرای‌فعل‌ایدیله‌جکنی‌اوکره‌نیر. اجتماعی‌عامللر سایه‌سنده‌درکه‌اوبرقاچ‌سنه‌جکده ، عرقك‌اوزون عصرلرسورن مساعیسنی اجمال‌ایدیویریر .

تربیه‌عملیه‌سی حاکم‌پسیقولوژی‌یه شعورسز برصورتده انطباق ایدر واونکله یك آهنك کورونور ؛ چونکه ایکیسی‌ده عینی‌طوپراقدن دوغمشدر . ناصل روحك ، عالمله بلاواسطه تماس صورتیله قوام بولدیغی فرض ایدیلیوردی ایسه ، طبقی بویله ، تعلیم احتیاجلرینك‌ده

بر اعتراض سرد ایتمش : « بیلیرسکزکه او بر تجریب [١] مکتبی در . اونلر بزم معروض قالدیغمز شرائط آلتنده چالیشمایورلر . » تجریب یاپمادن مقصد دیکر انسانلری تجریبدن مستغنی قیلمقدر ؛ هیچ اولمازسه پك چوق تجربه محتاج قالمالرینی ، کندیلرینه رهبر ایدینه‌جکلری ، اوزرنده یورویه‌جکلری معین ومثبت برشیئه مالکیتلرینی تأمین ایتمکدر . تجریب ، نتیجه‌لره سربست وامین بر صورتده واصل اولمق ایچین ، صورت مخصوصه‌ده موافق شرائطه محتاجدر و اَلده‌کی بوتون وسائط ایله ، هردورلو موانعدن آزاده بر طرزده اجرا ایدیله‌لیدر . بوکونك بوتون بویوك صناعی وتجاری تشبثلرینه لابوراتوآرلر مظاهرت ایدییور ، هر فابریقانك ، هر دمیر یول وسیر سفائن سیستمه‌منك آرقاسنده بر لابوراتو آر واردر . مع‌مافیه لابوراتوآر بر تجارت و صنایع تشبثی دکلدر ؛ او ایش عالمی شرائطنی کندی باشنه ، کیفنه کوره تأمین ایتمه‌یی استهداف ایتمدیکی کیبی تجاری تشبثلرده لابوراتوآر مساعیسنك تکرارندن عبارت دکلدرلر . یکی بر حقیقتی ، یکی بر اصولی تدقیق ، تجریب ایتمك‌ایله ، اونی بویوك مقیاسده تطبیق ایتمك ، خلق ایچین قابل استفاده بر حاله قویمق آراسنده فرق واردر . فقط حقیقتلری کشف ایتمك ، بوتون لزوملو سهولتلری حصوله کتیرمك ایلك ایشدر ، چونکه نهایت‌الامر دنیاده الك عملی شی بودر. دیکر مکتبلرك بزم‌یاپدقلریمزی حرفیاً تقلید ایتمه‌لرینه انتظار ایتمه‌یورز ؛ ایشله‌ین برموده‌ل قوییاایدیله‌جك برشی دکلدر ؛ اواستناد ایتدیکی مبدأك قابلیت عملیه‌سنی، ومبدأه بوقابلیتی ویرن اصوللری اظهار واثبات ایچین وجوده کتیریلمشدر . ایشته بز (مسئلهٔ اصلیه‌مزه رجوع ایده‌لم) بوراده وحدت مسئله‌سنی ، مکتب سیستمه‌منك بالذات کندی وجودی داخلنده تعضیسنی ساحهٔ فعله چیقارمق ، وبونی‌ده اونی صمیمی بر صورتده حیاته ربط ایده‌رك یاپمق ایستیورز ، تاکه بویله بر تعضینك بوتون تربیه ایچین ممکن ولازم اولدیغنی اظهار واثبات ایتمش اولالم .

---

[١] Expériment

٤

ایلك تربیه‌نك روحیاتی

خلقك قسم اعظمنك مكتبده اولان بیتن شیلرله علاقه‌دارلغی، اوراده‌كی چوجوقلرك دوغرودن دوغرویه كندیلریله اولان مناسبتی سببندندر . بو، چوجوقلرینی مكتبه تربیه نظریه‌لرینك تحققنه یاردیم مقصدیله دكل ، كندی شخصی مقصدلرینك (چوجوقلرینی تحصیل ایتدیرمك) استخصالی ایچین كوندره‌ن ابوین حقنده دوغرودر . واك زیاده، مكتبی كزن ، چوجوقلر ایچین فعلاً وحقیقةً یاپیلان شیلری مختلف درجه‌لرده آكلایابیلن، لاكن یاپیلان ایشی ، تحتنده مستتر مسئله‌لره نسبتی نقطهٔ نظرندن تقدیر ایده‌جك زمان وعلاقه‌یه پك مالك اولامایان زائرلرحقنده واردر . مكتب ، ایشك بو كورونوشنی اهمال ایده‌مز ، چونكه آنجاق بو جهته اعتنا ایده‌رك حامیلرینك اعتمادینی ادامه و طلبه‌سنك دوامنی تأمین ایده‌بیلیر .

مع‌مافیه بردارالفنون شعبه‌سنك اداره ایتدیكی‌مكتبك‌باشقا برمنظره‌سی‌اولمق لازمدر. دارالفنون نقطهٔ نظرندن باقیلنجه اویله بر مكتبك اك مهم وظیفه‌سی ، علمی اولاندر ـ تربیوی تفكرك ترقیسنه ایفا ایده‌جكی خدمتدر . بش اون چوجوغی تعلیم وتربیه ایتمك غایه‌سی ، دارالفنونی اورتا تحصیلی اكمال ایدنلرله اشتغال ایله‌مك اولان عنعنوی حدودندن خارجه چیقمقده حقلی كوسترمه‌یه كافی دكلدر . آنجاق علمی غایه ، واو مكتبك دیكر علم لابوراتوآرلری كیبی بر لابوراتوآر وضعیتنده اولماسی ، دارالفنونك بر ایلك مكتب تأسیس وادامه‌ایتمه‌سنه سبب معقول تشكیل ایده‌بیلیر . بویله بر مكتب تطبیقی پداغوجی ایچین بر لابوراتواردر . یعنی چوجوقده تجلی و انكشاف ایدن روحك تتبعنه ، ونمای طبیعی شرائطنك ایفاسی و اكمالی مقصدینه اك موافق كورونن لوازم و عواملك تحریسنه مخصوص بر یردر .

بو مكتب بر دارالمعلمین ویا معلملری تعلیم ایچین برشعبه دكلدر . برنمونه ـ مكتبده دكلدر . خصوصی بر فكری ویا عمده‌یی اثبات واظهار مقصدیله‌ده تأسیس اولونمامشدر . اونك وظیفه‌سی، چوجوق تربیه‌سنی‌عصری روحیاتك بیلدیردیكی‌فاعلیت روحیه‌مبدألرینك

متشكل بر خليطه دكل ، عضوى بر هيئت مجموعه ، بركل حالنه كتيريلمه‌سى‌در . بوراده مكتب سيستمه‌منك اجزاسنده‌كى تجرد كبى درسلرده‌كى تجردده زائل اوليور . تجربه‌نك بر جوغرافى كورونوشى اولديغى كبى ، صنعتكارانه ، ادبى ، علمى ، تاريخى جهتلرى‌ده واردر . بوتون درسلر و تتبعلرتك بر ارضك و اوزرنده ياشايان تك بر حياتك مختلف منظره‌لرندن چيقار . ارضمز برى رياضى ، ديكرى فيزيكى ، اوته‌كى تاريخى واخ . اولمق اوزره مختلف طبقه‌لردن متشكل دكلدر . بويله طبقه‌لردن هيچ برينك اوزرنده اوزون مدت ياشايامايز . اوزرنده ياشاديغمز دنيانك هرجهتى بربرينه باغلى ومتداخلدر . هردرس وتتبع بويوك ومشترك دنيانك مختلف مناسبتلرندن چيقيور . چوجوق بومشترك دنيا ايله متنوع ، فقط شخصى وفعال بر مناسبت ايچنده ياشارسه ، درسلرى و مطالعه‌لرى طبيعى صورتده توحيد ايدلمش اولور . آرتيق درسلرك مناسبت متقابله‌لرى بر مسئله اولماز . معلم تاريخ درسنه بر آز حساب قويابيلمك ايچين دورلو دورلو چاره وترتيبلره توسل ايتمز . مكتبى حياتله مناسبتدار قيلك ، بوتون درسلر وتتبعلر ، بالضروره ، متقابلاً مناسبتدار اولورلر .

بوندن فضله ، بركل اولمق اوزره مكتب ، ينه بركل اولارق حياتله مناسبتدار اولنجه ، اونك مختلف غايه ومفكوره‌لرى ـ تهذيب ، انضباط ، معلومات و عملى فائده ـ مختلف شيلر اولمقدن قورتولورلر ، آرتيق برى ايچين بردرس و مطالعه‌يى ، ديكرى ايچين ديكر بردرسى انتخاب ايتمك لازم كلمز . چوجوغك اجتماعى قابليت وخدمت استقامتنده يتيشمه‌سى ، حياتله داها كنيش وداها جانلى صورتده اتحادى ، توحيدكار بر غايه اولور ؛ انضباط ، تهذيب ومعلوماتده بويتيشمه‌يه عائد صفحه‌لر شكلنده ظهور ايدر .

خصوصى مكتبمز ايله دارالفنون آراسنده‌كى مناسبت حقنده بر كلمه داها سويله‌مك ايستيورم . مسئله ، تربيه‌يى ، بركل اولارق حيات يوميه ايله اتحاد ايتديرمك صورتيله ، توحيد ايتمك ، تعضى ايتديرمك وبوتون مختلف عامللرينى بر آرايه طوپلامقدر . دارالفنون پداغوجى مكتبنك عهده‌سنه‌دوشن ، ميدانه بوتوحيد عمليه‌سنه ، درت‌ياشنده‌كى چوجوقدن باشلايارق دارالفنونك صوك سنه‌لرينه قادار تمادى ايتمك اوزره ، موده‌ل اولاجق بر شى چيقارمق ضرورتيدر . شمدى‌يه قادار دارالفنوندن ، دارالفنونك مختلف شعبه‌لرى رئيسلرندن ايشك عملى پلانلرينك ، حتى بعضاً تفرعاتنك بيله ، احضارى خصوصنده پك چوق ياردم كوردك . مداوملر بزه تحريلرينى ، اصوللرينى كتيرديلر وفكرلر ومسئله‌لر

تلقين ايتديلر . كتبخانه و موزه ألمزده‌در . آرزومز بوتون تربيوی شيلری بر آرايه طوپلامقدر؛ كوچوك چوجوغك تربيه‌سی ايله يتيشكين بر دليقانلی‌نك تعليمی آراسنه‌كيرن مانعه‌لری ييقمقدر ؛ « آشاغی » [١] تربيه ايله « يوكسك » تربيه [٢] يی عينيله‌شديرمك وبوصورتله كوزلره ، آشاغيسی يوقاريسی اولمايوب يالكز ساده‌جه تربيه موجود اولديغنی كوسترمكدر .

ايشك صورت خصوصيه‌ده « پداغوجيائی » [٣] اولان جهتنه كلنجه : ظن ايده‌رم‌كه مملكتمزده الكاسكی پداغوجی كرسيسی تقريباً يكرمی سنه‌لكدر ــ « ميشيغان » دارالفنوننده‌كی ، كه ١٨٧٥ ايله ١٨٨٠ سنه‌لری آراسنده تأسيس اولونمشدر. لاكن نظرياتله عملياتی برله‌شديرن مؤسسه‌لر برايكی دارالفنوندن عبارتدر. پداغوجی اصل تعليم وتدريسك كنديسيله بالعمل اشتغالدن زياده ، الكچوق ، نظريات ، تقريرلر و كتابه مراجعت طرزلری ايله تدريس اولونيور . قولومبيا دارالفنوننده ، « معلملر مدرسه‌سی » [٤] سايه‌سنده دارالفنون ايله معلملرك تعليمی ايشی آراسنده واسع وصيقی برارتباط واردر . ديكر بر ايكی يرده‌ده بوكا بكزه‌ر بعض شيلر ياپيلمشدر . بز بوراده حتی داها صميمی بر اتحاد ايسته‌يورز ، اويله‌كه دارالفنون بوتون منابعنی ايلك مكتبك اوكنه قوياجق ، ده‌كرلی درس موضوعلرينك ، اصوللرك تكاملنده اونكده ياردیم حصه‌سی اولاجق ، بالمقابله ايلك مكتب‌ده دارالفنونه بر لابوراتوآر خدمتی كوره‌جك ، دارالفنونك تربيه شعبه‌سی مداوملری نظرياتك وفكرلرك اثباتنی ، تجريب ، تنقيد وتأكيد ايديلمه‌سنی ويكی حقيقتلرك تكاملنی اوراده كوره‌جكلردر. دارالفنونله مناسبتنده ، مكتبك ، توحيدايديلمش تربيه‌نك ايشله‌ين بر موده‌لی اولماسنی ايسته‌يورز .

مكتبك عموميت اوزره تربيوی علاقه‌لرله مناسبتی حقنده‌ده بركله علاوه ايده‌يم . كچنلرده ايشيتدم‌كه بزم مكتبده ساحهٔ تطبيقه وضع ايديلن بر اصول حقنده بر معلم شويله

[١] Lower بوكله اولجه‌ده ايضاح اولونديغی اوزره بالالتزام « آشاغی » كله‌سی ايله ترجمه ايديلمشدر . بزم سيسته‌مه كوره ايلك تدريساتدر . ــ مترجم .

[٢] انكليزجه قونوشان ملتلر بزم تربيه ، تدريس ، معارف ديديكمز شيلرك هپسنه بردن پك دوغرو بر صورتده « تربيه » اسم شاملنی ويرييورلر . ــ مترجم .

[٣] پداغوجی كله‌سنك صفت شكلنی آنجاق بويله‌افاده ايده‌بيلدم. تربيوی كله‌سنی Educational مقابلنده قوللانيورم . ــ مترجم .

[٤] بر نوع عالی دارالمعلمين‌در . ــ مترجم .

امیدنده‌یز . اومارم‌که لابوراتورلرك مکتبك دیگر اقسامیله اولان مناسبتلرینی بومثاللر تلقین ایتمشدر .

رسم وموسیقی ، ویا ترسیمی وسمعی صنعتلر ، یاپیلان بوتون ایشلرك اك علوی تصفی نقطه‌سنی ، مفکوره‌لەشمه‌سنی ، مرتبهٔ اقصایه وارمه‌سنی تمثیل ایدر . ظن ایده‌رم‌که موضوعه ، صرف ادبی نقطهٔ نظردن باقیلان‌هرانسان، حقیقی صنعتی ، صنعتکارك سعیندن چیقمش برشی اولارق طانیر . رونه‌سانس دورینك صنعتی بویوکدی ، چونکه حیاتك ال صنعتلرندن دوغمشدی . ولوکه مفکوروی اولسون ، آیری بر هوای نسیمیده ظهور ایتمش دکلدر ، بلکه حیاتك یومی وعائلوی شکللرنده بولونان وتیره‌لردن میدانه چیقمش وروحانی معناسنی اکتساب ایتمشدر . مکتب بو مناسبتی ترصد ایتمه‌لیدر . صنعتك یالکز صنعتکار جهتندن مشاهده‌سی واردر ، لاکن یالکز صنعتده ، کندی باشنه وخارجدن اکلەمه شکلده آلیننجه زوراکی ، واهی وحسی اولور ، کیدر . بالطبع، بوتون صنعت اثرلرینك ، تکمیل تفرعاتده ، مکتبك دیگر ایشلریله مناسبتدار اولماسنی قصد ایتمه‌یورم ، ساده‌جه دیمك ایسته‌یورم‌که ، برروح اتحاد بولونسون وبوروح ، صنعته حیاتیت ، دیگر مساعی‌یەده درینلك وزنکینلك ویرسین . هرصنعته اعضای بدن داخل اولور ـ کوز ، ال ، قولاق وصوت ؛ مع‌مافیه افادهٔ صنعت ایچین اعضایه یالکز فنی هنر کافی دکلدر ، بوندن فضله برشیئه‌ده احتیاج واردر . صنعت برفکری ، برتفکری ، برروحانی ادایی تضمن ایدر ؛ بویله اولملقله برابر صنعت فکردن وفکرلردن‌ده باشقه برشیدر ، صنعت تفکر ایله افاده آلتنك جانلی براتحادیدر . بواتحاد شویله بررمزی افاده ایله سویله‌نه‌بیلیر: مفکوروی مکتبده صنعت مساعیسی ، کتبخانه وموزه امیقلرندن کچدکدن صوکرا تکرار فعالیت ساحه‌سنه آلینمش ایش دستکاهلری مساعیسی عد اولونابیلیر .

بویله برترکیبه مثال اولارق دوقوما اوداسنی آلیکز . مستقبل بر مکتبدن بحث ایدییورم ، ایلریده مالك اولاجغمزی امید ایتدیکم مکتبدن . بواوداده اساس واقعه اویرك برایش دستکاهی اولماسی، اوراده دیکمك، اکیرمك ، دوقومق عملیه‌لری ایله‌اشتغال ایدیله‌سیدر . چوجوقلر بوراده اشیا وملزمه ایله ، مختلف ایپك ، پاموق ، کتن ویوك منسوجاتله دوغرودن دوغرویه مناسبتده‌درلر . بومواد وملزمه ایله مناسبتدار معلومات ، یعنی منشألری ، تاریخلری ، خصوصی مقصد استعماللرینه درجهٔ مطابقتلری ، وخام‌موادك ایشله‌ندیکی مختلف ماکینالر حقنده‌کی معلومات هپ بردن اورتایه چیقار . تداخل ایدن

مسئله‌لرله اشتغال ایدرکن بر طرفدن‌ده هم نظری و هم عملی انضباط دوغار . یا تهذیب نره‌دن نشأت ایدر ؟ قسماً ، بونلری علمی وتاریخی شرائط ومشارکتلری وسطی ایچنده منعکس اولارق کورمکدن ؛ که چوجوق بو صورتله اونلری فنی اجراآت نتیجه‌لری وفعل حالنده ترسب ایتمش فکرلر اولارق تقدیر ایتمه‌یی اوکره‌نیر ؛ وقسماًده ، صنعت فکرینك بالذات ایش اوداسنه ادخال ایدیلمش اولماسندن نشأت ایدر . مفکوروی مکتبده شویله بر طاقم شیلر بولوناجقدر : اولا مکمل صناعی برموزه اولاجق ، مالزمه وموادك مختلف اعمال صفحه‌لرنده نمونه‌لرینی ، وبونلری ایشله‌مك ایچین اك بسیطندن اك معضلنه قادار آلات و ادواتی احتوا ایده‌جکدر ؛ صوکرا بو مواد و اشیانك کلدیکی یرلری ، یتیشدیکی ، اعمال اولوندیغی محللری کوسته‌رن فوطوغراف ورسم قوله‌کسیونی بولوناجقدر. بویله بر قوله‌کسیون صنعت ایله علم وصنایعك ترکیبی حقنده جانلی ودواملی بر درس اولور. کذا دوقوما ایشنك ایتالیاده ، فرانسه‌ده ، جاپونیاده وشرقده یاپیلان اك مکمل شکللرینه عائد نمونه‌لرده موجود اولاجقدر . بونلرك میدانه کلمه‌سی ایچین استعمال ایدیلن تزیینی وترسیمی موتیفلره عائد تورنکلر بولوناجقدر . ادبیاتك‌ده برحصهٔ اشتراکی اولاجقدر . اوده صنایع جهانك مفکوره‌له‌شدیریلمش تمثیلنی اورتایه قویاجقدر . مثلا «عوذیسیا» ده‌کی یه‌لولی کبی ـ « عوذیسیا » [١] نك ادبیاتده قلاسیك اولماسی ، اجتماعی حیاتك بعض صناعی صفحه‌لرینی پك تام بر صورتده احتوا ایتمه‌سی وصف فارقنه مالکیتندندر . تا عومیروس‌دن زمانمزه قادار یورویوب کلن هپ بربرلریله مناسبتدار متمادی الجریان واقعه‌لر وارکه بوتون بونلر صنعت لسانه ترجمه ایدیلمشدر . موسیقی‌ده چیقریق باشنده سویله‌نن اسقوچ شرقیسندن ، مارغریتك « اکیرمه تورکوسی » نه ، ویاواغنرك « سه‌نتا »سنه قادار ، حصه داردر . مارانغوزخانه کوزلره خطاب ایدن رسملی برموزه حالنه کیرر . اوراده یالکز مالزمه ومواد ـ کوزل تخته‌لر وشکللر ـ بولونمایاجق ، معمارینك تاریخی تکاملنك مجمل بر فهرستی حالنده ، رسملر وصولو ویاغلی بویا لوحه‌لرده موجود اولاجقدر .

ایشته کوسترمه‌یه چالیشدیغم بودر ، مکتبك حیاته ناصیل ربط ایدیله‌جکی وبوصورتله چوجوغك علی‌العاده پك قولای اکتساب ایتدیکی تجربه‌لرك اورایه ناصیل کتیریله‌جکی واونلردن نه صورتله استفاده اولوناجغی‌در ؛ مکتبده اوکرندکلرینی چوجوغك ناصیل کری‌یه کوتوره‌رك کونده‌لك حیاتنه تطبیق ایده‌جکی‌در ؛ مکتبك آیری آیری پارچالردن

[١] Odyssey عومیروسك لایموت اثری . ـ مترجم .

فائده‌لری تدقیق اولونور . طباخت چوجوغك کیمیا اوکرنمه‌سنده پك طبیعی بر مدخل تشکیل ایدر . وبورا‌ده‌ده چوجوغه تجارب یومیه‌سنده بلاواسطه استفاده ایده بیله‌جکی برشی ویریر . پك ذکی بر خانمدن برچوق دفعه ایشیتمشدم ، بو خانم کوچوك چوجوقلره علم (Science) تدریس ایدیله‌منی آکلایامایورمش ، چونکه اونلرك جزء فردلری‌وذره‌لری ادراك ایده‌بیله‌جکلرینه عقلی ایرمه‌یورمش . تعبیر دیکرله ، بو خانم ، علمك پك یوکسك مجرد واقعه‌لرینك ، چوجوغه ، یومی تجربه‌لرندن مستقل اولمق اوزره ، ناصل عرض ایدیله‌بیله‌جکنه عقلی ایرمه‌دیکی ایچین ، علمك هرنه صورتله اولورسه اولسون تدریسنی آکلایامایور. خانمك بو ملاحظه‌سنه تبسم ایتمه‌دن اول، کندی کندیمزه صورالم، عجبا بو مطالعه‌ده اولان یالکز بوخانمیدر ، وعجبا بو مطالعه همان بوتون مکتبلریمزده‌کی عملیهٔ تدریسیه‌یی ساده‌جه وجیز بر دستور شکلنده افاده ایدن برشی دکلیدر ؟

خارجی عالمله عینی مناسبت مارانغوز ودوقوماجی دستکاهلرنده‌ده بولونور . بونلر، جوارده کویلر وقیرلرله ، کندیلرینه مقتضی مواد ومالزمه‌نك منبعی اولملری اعتباریله ؛ فیزیك ایله قدرتك تطبیقاتنی بیلدیرن بر علم اولماسی حیثیتیله؛ تجارت وتوزیع ثروت ایله؛ معماری وتزیینی ایشلرده‌کی انکشافی دولاییسیله صنعت ایله حائزمناسبتدرلر . کذا فنی شعبه‌لری ومهندس مکتبلری جهتندن ، لابوراتوارلری ، علمی اصوللری ونتیجه‌لری اعتباریله ، دارالفنون ایله‌ده پك‌صمیمی بر ارتباطه مالکدرلر .

کتبخانه‌یی کوسته‌رن‌مربعه تکراردونه‌لم (شکل III ، آ) : یاریلری دردر کوشه‌ده ودیکر یاریلری کتبخانه‌ده اولمق اوزره اودالر تصور ایدرسه‌کز شفاهی درس اودالری حقنده‌برفکر ایدینمش‌اولورسکز. بوراسی‌چوجقلرك تجربه‌لرینی ، مسئله‌لرینی ، سؤاللرینی، بولمش اولدقلری خصوصی‌واقعه‌لری کتیره‌جکلری ، اونلری مناقشه ایده‌رك یکی‌نورلرله ، علی‌الخصوص ، دیکرلرینك‌تجربه‌لرندن ، دنیانك‌مدخرعلم‌ومعرفتندن ــ که کتبخانه‌ده‌ترمز ایدر ــ کان‌یکی‌نورلرله تنویر ایده‌جکاری محلدر . نظریه ایله‌عملیه‌نك عضوی مناسبتی‌بوراده بولونور ؛ چوجوق‌ساده‌جه برشیلر یاپمقله قالماز . یاپدیغی‌شیدن فکرده‌قازانیر ؛ داهاایشك باشنده برذهنی‌مفهومه صاحب اولورکه بومفهوم عملیاته کیرر واوکا زنکینلك ویریر ؛ بر طرفدن‌ده هرفکر ، تجربه‌ده ، بالواسطه ویا بلاواسطه ، بر امکان تطبیق بوله‌رق حیات اوزرینه بر تأثیر یاپمق قابلیتنی قازانیر . بو کیفیت ، سویله‌مه‌یه بیله‌لزوم یوق‌که ، تربیه‌ده « کتاب» ك، یاخود اوقومانك موقعنی‌تثبیت ایدییور. تجربه یرینه اقامه ایدلدیکی‌زمان مضر اولان کتاب و اوقوما تجربه‌یی تفسیر وتوسیع ایچین اولونجه پك زیاده اهمیت قازانیر .

دیکر شکل (IV) تمامیله‌عینی فکری تمثیل و تصویر ایدییور. مفکوروی مکتبك اوست قاتی رمزی صورتده ارائه ایدییور . شکلك یوقاریکی کوشه‌لرنده لابوراتوارلر واردر ؛ آشاغی کوشه‌لرنده‌ده کرك ترسیمی وکرك سمعی صنعتلر ایچون آتولیه و دارالاشتغال بولونور . موطباقده وایش دستکاهلرنده میدانه چیقارق تدقیقی ایجاب ایدن موضوعلر ، کیمیوی وفیزیکی مسئله‌لر لابوراتوارلره کوتورولوب اورالرده مطالعه و تدقیق ایدیلیر . مثلا کچن هافتا بویوك چوجوقلردن برغروپ دوقوماجیلق عملیه‌لریله اشتغال ایدرکن ـ که بواشتغال اکیرمه

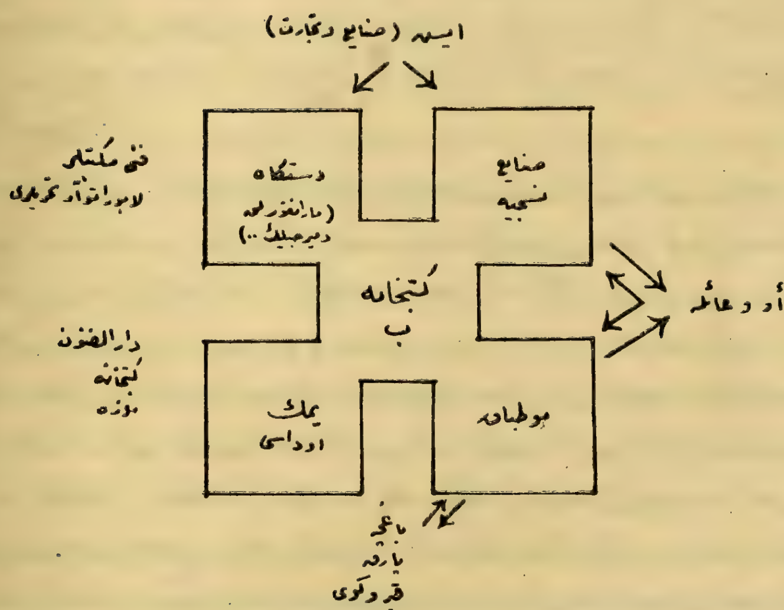
IV

چیقریغنك استعمالنیده استلزام ایدر ـ برطرفدنده چیقریغك آیاقلغی ایله چارقنده‌کی قوتلرك جهتلرینی وچارق ایله میل آراسنده‌کی سرعت دور نسبتنی کوستره‌ن دیاغراملر ترسیم ایتدیلر . عین صورتله چوجوقلرك موطباقده مشغول اولدقلری سبزه‌لر ، اونلرده نباتاتله مشخص برعلاقه تامیننه اساس تشکیل ایده‌رك ، موطباق خارجنده وصرف نباتات تتبعی مقصدیله‌ده مطالعه اولونا بیلیرلر . « بوستن » ده بر مکتبده علم مساعیسی ، آیلرجه ، پاموق نباتنك نشو ونماسنده تمرکز ایتمشدی ، وهر کونده‌اورتایه‌یکی برموضوع چیقه‌شدی . نزده ، دوقوما ودیکیش ایچین مالزمه ویرن هرانموذجده نباتاتی ایشته بویله تتبع ایتمك

وديوارجيلق مهارتی ويرمك دكلدر ، بلكه بو ايشلرك خارجده‌كی حياتله روابط ومناسباتی‌در . برطرفدن ، فردی جهتدن‌ده بونلر چوجوغك ايشله‌مك، كوسترمك برشی ياپمق ، وساده‌جه منفعل واويصال قالمايارق ، ياپيجی وياراديجی اولمق احتياجنه‌جواب ويريرلر . ايشلرك اك بويوك معنالری اجتماعی ايله فردی جهت آراسنده توازنی محافظه ايتمه‌لريدر ـ شكل ، اجتماعی جهتله اولان مناسبتی صورت خصوصيه‌ده تمثيل ايدييور .

شكل : III

بوراده‌ده برجهتده أو وعائله‌واردر . رابطه خطلری ايلری كری كيده‌رك أو ايله‌مكتبك موطباخی ودوقوما اوداسی آراسنده‌كی طبيعی مناسبتی نه كوزل كوسته‌ربيور ! چوجوق أوده اوكرنديكنی مكتبه كوتوره‌رك اوراده اوندن استفاده ايده‌بيلير ؛ مكتبده اوكرنديكی شيلری‌ده أوده تطبيقه قادردر . بونلر ايكی بويوك شيدركه تجردی قيرار ، رابطه‌تأسيس ايدر ـ چوجوغك مكتبه مكتب خارجنده قازانديغی بوتون تجربه‌لری ايله كلمه‌سی ، ومكتبدن هركونكی حياتده همان استفاده‌ايده‌بيله‌جكی برشيلر اوكرنمش اولارق آيريلمه‌سی .

عنعنوی مکتبه چوجوق صاغلام بربدنله ، فقط آز چوق ایسته‌کسز برروحله کیدر ، هرنه‌قادارحقیقتده روحنی بدنیله برابر کوتورمز سه‌ده؛ روحنی کریده‌براقاسی‌ضروریدر ، چونکه مکتبده اونی استعمال ایچین هیچ بروسیله یوقدر . اکر تماماً مجرد برروحه مالك اولسه‌یدی اونی مکتبه کوتوره‌بیلیردی ، حالبوکه چوجوغك روحی مشخصدر ، مشخص شیلرله علاقه‌داردر ، مکتب حیاتنه مشخص شیلر کیرمه‌دکجه چوجقده روحنی اورایه کوتورمز . بزم ایسته‌دیکمز ایسه چوجوغك مکتبه تام برروحله کلمه‌سی‌ومکتبدن داها تام‌برروحله وداها صاغلام بربدنله کیتمه‌سیدر. بدن دیرکن عقلمه کلدی، دیباغرامده جیمناستیکخانه اولمامقله برابر ؛ درت کوشه‌ده کچیریلن فعال حیات ، عینی زمانده ، دواملی برادمان بدنده تأمین ایدییور ، برطرفدنده اصل جیمناستیکخانه‌مز چوجوقلرك خصوصی ضعف بدنیلری ایله اشتغال واونلری تداوی ایده‌جکدر . وصاغلام برروحه مسکن اولان هرمعناسیله صاغلام بر بدن یاپمایه داها شعورلو بر صورتده چالیشاجقدر .

یمك اوداسنك وموطباغك قیر وباغچه ایله مناسبتندن وبونلره عائد وتیره ومحصوللردن بحثه لزوم بیله یوقدر . طباخت ، قیر وکوی ایله وجوغرافیاده برله‌شن علملرله هیچ برمناسبتی اولمامق اوزره‌ده تدریس ایدیله بیلیر . احتمال‌که ، عمومیتله ، بورابطه ومناسبتلر نظردقته آلینمادن اوکره‌تیلمکده‌در . لاکن موطباغه کیرن بوتون موادك منشألری قیرلرده، تارلا وکویلرده‌در؛ او مواد طوپراقدن کلیر، ضیانك وصویك تأثیرلریله حیات بولمشدر ، وبو اعتبارله موضعی محیطده بویوك بر تنوعی تمثیل ایدرلر . بورابطه و مناسبتلر طریقیله ، باغچه‌دن داها بویوك عالمه مد نظر صورتیله ، چوجوق علم تتبعنه پك طبیعی بر مدخل بولمش اولور . موطباغه کلن بو سبزه‌لر و سائره نره‌ده یتیشیورلر ؟ نشوونمالری ایچین نه‌لازمدر ؟ طوپراقله مناسبتلری نه‌در ؟ مختلف شرائط اقلیمیه‌نك بونلره تأثیرلری نه‌در ؟ و الخ . اسکی مودا نباتات درسنك نه اولدیغنی هپمز بیلیرز : قسماً ، کوزل چیچکلر طوپلامق ، تضییق آلتنه قویمق ، قوروتوب قوله‌کسیون یاپمق ، قسماً ده بو چیچکلری پارچالامق ومختلف پارچالرینك فنی اسملرینی سویله‌مك ، چشید چشید یاپراق بولمق ، بوتون بونلرك مختلف بچیم وشکللرینك آدلرینی صایمق . اسکی طرز، نباتاتك طوپراغه ، مملکته ، نشوونما شرائطنه عطف نظر ایتمه‌دن تتبع ایدیله‌سیدی . نباتاتك حقیقی تتبعنده ایسه ، بالعکس ، اونلر طبیعی محیطلرنده مطالعه ایدیلیرلر ، یالکز غدا اولمق اعتباریله دکل ، انسانك اجتماعی‌حیاتنه هردورلوطرز انطباقلری نقطهٔ نظرندنده

حصه سندلی شرکتلر احداث ایدیلەمشدی ، هندستان و آمریقا ایله واسع بر تجارت فعالیتی باشلامش اولدیغندن‌ایش یاپابیلمك ایچین‌سرمایه طوپلامق ضرورتی تحصل‌ایتمشدی. بری چیقدی « آلتی آی ایچون شو قادار پارا قویاجغم » دیدی . دیکری « ایکی سنه‌ایچین بو قادارده بندن » دیدی و باشقالری‌ده اشتراك ایدرك بو صورتله برلشدیلر و تجاری تشبثلرینه مدار اولاجق پاره تأمین ایتدیلر. بالطبع اوزمانلر مکتبلرده «مرکب‌اورتاقلق» اصولی تدریس ایدیلیردی . حصه سندلی شرکتلر احداث ایدیلدی ؛ مرکب اورتاقلقلر اورتادن قالقدی ، اوکا دائر مسئله‌لر ایسه حساب کتابلرنده ایکی یوز سنه دوام ایتدی دوردی. عملی فائده‌لری قالمادقدن صوکرا بیله بونلر محافظه ایدیلدی، انضباط ذهنی خاطری ایچین — « بیلیرسکزیا، نه‌ده چتین مسئله‌لردی اونلر. » حال حاضرده حسابده یوزده‌له‌مه (Percertage) نامی آلتنده‌کی مباحثك بر خیلیسی‌ده عینی ماهیتده شیلردر . اون ایکی، اون اوچ یاشنده چوجوقلر کار و ضرر حسابلری و قاریشیقلغی سببیله بانکرلرك چوقدن ترك ایتدکلری‌دورلو دورلواسقونطو مسئله‌لری ایچنده یووارلانوب‌کیدییورلر. ایش‌حیاتنده بویله حسابلر قوللانیلمادیغی سویله‌ندیمی، ینه همان « انضباط ذهنی » نی ایشیدییورز . حالبوکه چوجوغك‌تجربه‌سی ایله ایش حیاتی شرائطی آراسنده بول بول حقیقی مناسبتلر واردر، بونلر یالکز استفاده و تنویر ایدیلمه‌یه محتاج شیلردر . چوجوق تجاری حسابی و جوغرافیایی متجرد و باشلی باشنه شیلر اوله‌رق دکل ، کندی اجتماعی محیطنه تعلقلری نقطهٔ نظرندن اوکرنمه‌لیدر . عصری حیاتده بر عامل اولان بانقه حقنده، بانقه‌نك نه ایش یاپدیغی ، ناصیل یاپدیغی حقنده کنجلك معلومات صاحبی اولمالیدر ؛ بانقه ایله مناسبتدار حساب وتیره‌لری بو صورتله بر معنایی حائز اولور ـ که بو طرز ، بوتون حساب کتابلریمزده موجود زمان یوتیجی و ذهن ئولدوروجی یوزده‌له‌مه، تأدیات جزئیه و سائره مثاللرینك تماميله ضد فارقی‌در .

شکلده کوستریلن دارالفنونله مناسبت مسئله‌سی اوزرنده چوق توقف ایتمه‌یه حاجت کورمه‌یورم. ساده‌جه اشارت‌ایتمك ایسته‌یورم‌که مکتب سیسته‌منك بوتون جزءلری آراسنده متقابل بر فاعلیت موجود اولمالیدر . ایلك و اورتا مکتبلرك درس موضوعلری ایچنده درجهٔ نهایه‌ده عبث بر چوق شیلر واردر . بو جهتی استثناه ایدنجه کوریورزکه بو مکتبلرك درس مفرداتی چوجوقلره اوکره‌تیلن و هیچ بری حقیقی واقعه اولمایان بر چوق

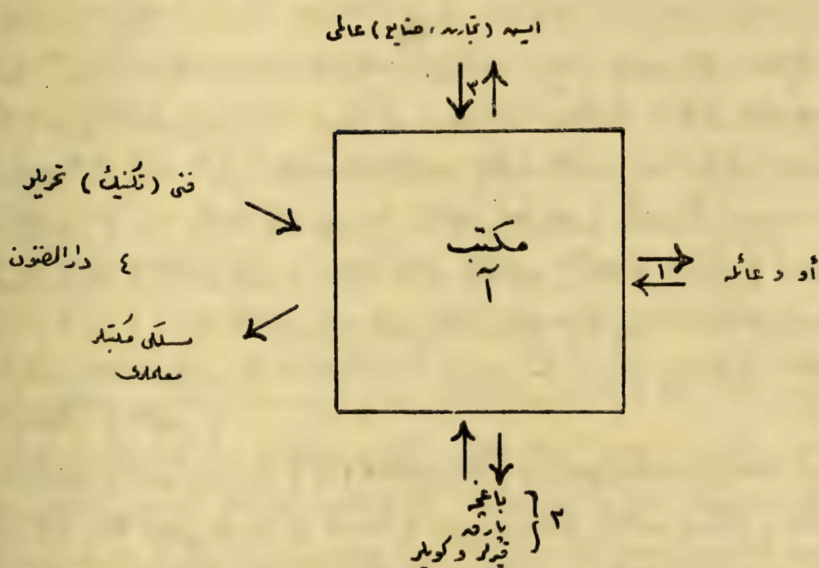
واقعه‌لرله محولدر ، كه بونلرك هپسی ایلریده اونوتولاجقدر . بوده سیسته‌مزك « آشاغی »
[١] جزءلری ایله « یوكسك » جزءلری آراسنده حیاتی بر رابطه بولونماماسندن ایلری
كلیور . دارالفنون ویا مدرسه ، فكر مؤسسی اعتباریله، بر تحری و استكناه یریدر :
كتبخانه‌لر ، موزه‌لر محلیدر، ماضینك بوتون منابع فكریه‌سی اوراده طوپلانمش ، تقرر
ایتمشدر. مع مافیه مكتب ایچین اولدیغی قدر دارالفنون ایچینده دوغرودركه شیمهٔ تفحص،
آنجاق تفحص طوروحركتی ایله ، و اوطوروحركتدن، اكتساب ایدیلیر . طلبه عبث
شیلرله اوغراشاجق یرده،مقصدومعناسی اولان، افقی كنیشله‌تمه‌یه‌یارایان شیلری اوكرنه‌لیدر،
یوقسه اللی سنه اول حقیقت عد ایدیلن ویا یاریم تحصیللی معلمك یاكیش آكلاماسی
یوزندن فائده‌لی تلقی ایدیلن شیلری دكل. بوغایه‌لره‌نائل اولنه‌بیله‌جكنی آكلامق مشكلدر،
مكركه تربیه سیسته‌منك الك ایلری قسملری ایله الك ابتدائی جزءلری آراسنده‌تام‌برفاعلیت
متقابله موجود اولا .

بوندن صوكراكی شكل (III) ایكنجینك توسعی‌در . مكتب بناسی ، دینیله بیلیركه،
قابارمش وشیشمشدر . اطرافنده‌كی محیط ، أو، باغچه وقیرلر ، ایش حیاتی ودارالفنون
ایله مناسبت ینه اسكی حالنده‌در . بوشكلدن مقصد ، مكتبك حال تجرددن قورتولارق
بحث ایتمكده اولدیغمز اجتماعی حیاتله عضوی بر رابطه تأسیس ایله‌مك ایچین نه اولماسی
لازم كلدیكنی ارائه ایتمكدر. بو، یاپمق ایسته‌دیكمز مكتب‌بناسی ایچین معماریمزك‌چیزدیكی
پلان دكلدر ؛ مكتب بناسنك احتوا ایتمه‌سنی ایسته‌دیكمز فكری دیاغرام اولارق تمثیل
ایدن بر شكلدر . شكلك آلت طرفنده یمك اوداسنی ومطباغی ، اوست طرفنده‌ده
دیكیش ودوقوما فاعلیتی ایچین دوقوما اوداسنی كوریبورسكز . مركز بو ایشلرك
هپسنك كتبخانه‌ده ، یعنی بوتون عملی ایشلری تنویر ایدن واونلره معنی وحر بر قیمت
ویرن هر نوع منابع ذهنیه‌دن متشكل بر مجموعه‌ده ، بر آرایه طوپلانماسی كیفیتنی تمثیل
ایدیبور . درت كوشه عملیاتی كوسته‌ریبور ،مركزده عملی فاعلیتلرك نظریه‌سنی . دیكر
بر افاده ایله ، بو ایشلرك مكتبده موجودیتلرندن مقصد اصلی ، اونلرك محضا
موجودیتلری دكلدر ، یعنی چوجوقلره فنی آشجیلق ، فنی ترزیلك ، مارانغوزلق

[١] Lower (آلچاق).دوئی تحصیلك درجه درجه بولونمه‌سنه شدتله معارض اولدیغی ایچین
بوكلمه‌یی بالالتزام كیمه ایچنده كوسترمشدر . « آشاغی » تعبیریله ترجمه ایدیله‌سی متنده‌كی نكته‌یی
غایب ایتمه‌مك ایچیندر . — مترجم .

مکتب بناسنك اطرافنده طبیعی بر محیط واردر. بنا بر باغچه ایچنده اولابیلیر؛ چوجوقلر باغچه‌دن اطرافده‌کی تارلالره و اورادن‌ده ، جوارده‌کی بوتون واقعه و قدرتلری ایله کنیش قیرلره ، کوی عالمنه کوتوروله‌بیلیر . (٣) اوست طرفده ایش حیاتی ومکتب ایله صنایع وتجارت عالمنك بوتون احتیاجلری وقوتلری آراسنده‌کی سربست مناسبت تمثیل ایدیلمشدر. (٤) دیکر جهتده‌ده ، مختلف منظره‌سی ایله ، لابوراتوارلری ، کتبخانه ، موزه ومسلکی مکتبلر کبی بوتون منابع فکریه‌سی ایله دارالفنون واردر .

شکل II

چوجوق نقطهٔ نظرندن باقیلنجه مکتبده‌کی الك بویوك ضایعات ، چوجوغك مکتب خارجنده قازاندیغی تجربه ومعلوماتدن ، مکتبده تام وحر برصورت استفاده ایده‌مه‌مه‌سی، دیکر طرفدن‌ده مکتبده اوکرنمکده اولدیغی شیلری یومی حیاتنده تطبیق ایتمه‌یه قادر اولاماماسی‌در. مکتبك تجرد حالی ایشته بودر. اونك حیاتدن تجردی‌در. أونده وجوارنده حاکم اولان فکرلرك ، علاقه وفاعلیتلرك بویوك برقسمی روحنی اشغال ایدن چوجوق درسخانه‌یه کیردیکی زمان بونلری اورتایه قویمق احتیاجنده‌در . حالبوکه چوجوغك بو هر کونلك تجربه‌لرندن استفاده قابلیتنده اولمایان مکتب ایشنی زحمتله یوروتیور ، وچوجوقده

مكتب مساعیسنه قارشی علاقه اویاندیرمق ایچین ، باشقا برطریق اوزرنده ، دورلو دورلو واسطه‌لره مراجعت ایدییور . برقاچ سنه اول «مولاین» شهرینی زیارت ایتدیکم زمان برمکتب مدیرندن ایشیتمشدم ؛ هرسنه مکتبه یکی کلن چوجوقلرك قسم اعظمی کتابده اوقودقلری «میسیسیپی» نهری ایله اولرینك اوکندن کچن ایرماغك مناسبتنی اوکرندکاری وقت حیرت ایدییورلرمش . جوغرافیا سادەجه بردرسخانه مشغولیتی اولدیغندن ، برچوق چوجوقلر ایچین بودرسك هرکون کوردکاری ، دویدقلری و آلدقلری شیلرك معین وشکلی برافادەسندن باشقا برشی اولمادیغنی آکلامق آزچوق موجب هیجاندر . ارض اوزرنده ، هوا ایچنده یاشادیغمزی ، حیاتمزك هرکون طوپراغك ، نباتات وحیواناتك تأثیرلریله حال تماسده اولدیغنی ، ضیا وحرارتله اولان مناسباتمزی دوشونور ، صوکرا برده مکتبده‌کی جوغرافیا درسنك نه اولدیغنی ملاحظه ایدرسەك چوجوغك هرکونکی تجربەلری ایله ، مکتبده اوقادار واسع برمقیاسده تدریس ایدیلن متجرد درس موادی آراسنده‌کی اوچوروم حقنده انموذجی برفکر ایدینمش اولورز . بوبرتك مثالدن عبارتدر. لاکن اویله برمثال‌که ، مکتبك حال‌حاضرنده‌کی ضعیفلکی طبیعی برجریان ویا برضرورت نتیجەسی اولمقدن باشقا برشی اولارق تلقی ایتمەدن اول ، چوغمزك بونی اوزون اوزادی‌یه دوشونمەسی لازمدر .

هرنەقادار مکتب ایله ایش حیاتی آرەسنده عضوی بر رابطه موجود اولاجقسەده ، بوندن قصد ایدیلن معنی مکتبك ، چوجوغی هرهانکی خصوصی برایشه حاضرلایەجغی دکلدر ، یالکز چوجوغك هرکونکی حیاتی ایله اطرافنده‌کی ایش محیطی آراسنده طبیعی بررابطه بولوناجقدر ، و بو رابطه‌یی توضیح ایتمك ، تحقق ایتدیرمك و اونی ، پروغرامه تجاری جوغرافیا ، تجاری حساب کبی خصوصی درسلر ادخالی صورتیله دکل ، علی‌العاده مناسبت علاقەلرینی اویانیق بولوندورمق صورتیله شعورلاندیرمق مکتبك وظیفەسی‌در. «مرکب ـ ایش ـ اورتاقلغی» (١) موضوعی بلکه بو کونکی حساب کتابلرینك چوغنده موجود دکلدر ، حالبوکه بر نسلدن داها آز زمان اولکی کتابلرده بولونیوردی ، چونکه مؤلفلر ، هرهانکی بربحثی خارج براقدقلری حالده کتابلرینی صاتامایاجقلرینی سویلرلردی. «مرکب ـ ایش ـ اورتاقلغی» نك منشائی تا اون آلتنجی عصره قادار چیقار . او زمانلر هنوز

---

(١) Compound business partnership نزم حساب کتابلرنده «شرکت‌مسائلی» عنوانی آلتنده طوپلانان مسئله‌لرك موضوعی‌در . --- مترجم .

موجود اولان بوتون تجردلرك ، بوتون آیریلقلرك حالابردوام اولدیغی فکرینی تلقین ایتمك دکلدر . مع مافیه تسلیم ایدیله‌لیدرکه بونلر هیچ بر وقت بر کل تام حالنه قایناشمش‌ده دکلدرلر . تربیه‌ده اداری جهتدن اڭ مهم مسئله بومختلف قسملرك کیفیت توحیدی‌در .

معلم یتیشدیرن مکتبلره ـ دارالمعلمینلره ـ عطف نظر ایدیکز . بونلر حال حاضرده غیر طبیعی بر وضعیتده بولونیورلر ، های سقول ایله قوله‌ج آراسنده متوسط بر حالده ، های سقول تحصیلنی وبرازده قوله‌ج تدریساتنی احتوا ایدیورلر . بومکتبلر علمك یوکسك موضوعلرندن تجرید ایدلمشلردر ، چونکه غایه‌لری ، اڭ زیاده ، تدریس ایدیله‌جك شیلری دکل ، ناصیل تدریس ایدیله‌جکنی اوکرتمکدر ؛ قوله‌جه کیدنجه اورادەده بو تجردك دیکر نصفنی کوریورز ـ تدریس ایدیله‌جك شیلری اوکرتمك ، وتدریس اصوللرندن همان همان نفرت ایتمك . قوله‌ج چوجوقلرله وچوجوقلق حیاتیله تماسه همان همان قاپالیدر. اعضاسی ، اکثریتی اعتباریله ، عائله‌لرندن اوزاقده ، و کندی چوجوقلق حیاتلرینی‌ده اونوتمش اولدقلرندن اللرنده عظیم مقدارده علمی موضوعلرله ، فقط بونلرك ناصیل اوکره‌تیله‌جکی روح ایله بونلر آراسنده ناصیل مناسبتلر تأسیس ایدیله‌جکی حقنده پك آز وقوف ایله معلملك ایدییورلر . بو « اوکره‌تیله‌جك شی » ایله « ناصیل اوکره‌تیله‌جك » تقسیمی یوزندن تولد ایدن آیریلق ایکی جهتده ایقاع ضرر ایریور .

ایلك مکتب ایله غرامار سقول وهای سقول آراسنده‌کی مناسبت متقابله‌یی کوزدن کچیرمك مراقلی بر ایشدر . ایلك مکتب اسکی « نیوئینغلند » [١] غرامار سقوللرنده اوقونان بر چوق درسلری پروغرامنه آلارق محول بر حاله کلمشدر . های سقول درسلری آشاغی‌یه اینه‌رك ایلك مکتبك صوك صنفلری پروغرامنه کیرمشدر . یوقاری صنفلره لاتینجه وجبر قونمشدر ، اوصورتله‌که یدنجی و سکزنجی صنفلر داها زیاده اسکی غرامار سقول‌ڭ بقیه‌سی اولمشدر . وعادتا بی‌شکل بر مزدوجه حالنی اکتساب ایتمشدر ، قسماً چوجوقلرك ، اولجه اوکرنمش اولدقلری شیلری (اوقومق ، یازمق ، حساب) تکرار اوکره‌نه‌جکلری و قسماً ده های سقوله حاضرلاناجقلری بریردر . بویوکسك صنفلره «نیوئینغلند» ڭ بعض محللرنده ویریلن اسم اینترمیدیەت سقول (متوسط مکتب)در.

[١] New England دول متحده‌نڭ شرق شمالیسنده‌کی ایالتلره ویریلن اسم ، یکی انکلتره . ـ مترجم

تعبیر یك مصیبدر ؛ چونکه یاپدیغی ایش سادەجه ، اولمش برشیله اولاجق برشی آراسندہ متوسطلق ایتمکدن عبارتدر ، کندی حسابنه ، خصوصی بر معناسی ومقصدی یوقدر .

قسملر ناصیل بربرندن آیریلمش ایسه مفکورەلرده بویلەاولمش، فرقلی برحال اکتساب ایتمشدر ـ اخلاقی انکشـاف ، عملی فائده ، عمومی تهذیب ، انضباط ، مسـلکی تعلیم . بوغایەلردن هربری تربیه سـیستەمنك آیری بر قسمنده ، صورت خصوصـیەده ، تمثیل ایدیلیر . وقسملر آراسنده کیتدکجه آرتان متقابل فاعلیت سببیله ، هربر قسمك آز چوق هم تهذیب ، هم تعلیم ، همده عملی فائده تأمین ایتدیکی فرض اولونور . لاکن حالا بر درسك انضباط [١] ، دیکرینك تهذیب ایچین موافق عدادیلەسی واقعەسندن آکلاشیلیرکه وحدت اساسیه مفقوددر ؛ مثلا حسابك بعض قسملری انضباط (ذهنی) ایچین ، بعض قسملری عملی فائده ایچین ، جوغرافیا قسماً عملی فائده ، قسماً تهذیب ایچین ، والخ. در. تربیه وحدتی داغیلمش، درسلرده عن المرکز بر استقامت آلمشـدر ؛ فلان غایەیه وصول ایچین شـو قادار فالان درس ، فالان غایه ایچین‌ده بوقادار فلان درس اوقونور ، و نهایت هیئت مجموعه تام بر « مخلوطه » ، بربرینه اویمایان غایەلردن و آیری آیری درسـلردن متشکل بر پارچه بوغچەسی اولور . تربیەده اداره جهتندن الك بویوك مسـئله ، آز چوق مناسبتدن محروم ، بربرینی قاپلایان درسـلری توالی ایتدیرەجك یرده ، هیئت مجموعەنك وحدتی تأمین ایلەمك وبوصورتله دلك وتماسدن ، لزومسز تکرارلردن ورابطەسز انتقاللردن متولد ضایعاتی آزالتمقدر .

بوایکنجی رمزی دیاغرام (II) له تلقین ایتمك ایسـتەیورم که سیسـتەمك اقسامنی توحید ایچین یکانه حقیقی طریق بو قسـملرك هربرینی حیاتله برلشـدیرمکدر . دقتمزی یالکز مکتب سـیستەمنه حصر ایتدکجه استحصال ابده بیلەجکمز وحدت آنجاق صنعی اولور . اونی دها بویوك اجتماعی حیات کلنك برجزئی اولمق اوزره تلقی ایتمەلی‌یز . مرکزده‌کی (آ) قطعەسی برکل اولمق اوزره مکتب سیتەمنی تمثیل ایدیبور. (١) برجهتده أو وعائلەیی کوریبورز ، ایکی اوق أوحیاتی ایله مکتب حیاتی آراسنده سربست نفوذ ، اشیا ومواد ، وفکر مناسـباتی کوسـتەرییور . (٢) آلت طرفده طبیعی محیطله اولان مناسـبتی کوریبورزکه الك کنیش معنی ایله جوغرافیا ایچین بویوك بر سـاحهٔ تتبع‌در .

[١] انضباط کلمەسی یرینه کوره صرف ذهنی بر معناده ، معرفت مقامنده‌ده قوللانیلمشـدر .
ـ مترجم ـ

قرون‌وسطاده‌کی مکتبلر اساس اعتباریله مسلکی مکتبلر زمره‌لریدر . خصوصیله حقوق والٓهیات‌مکتبلری. حال‌حاضرده‌کی‌دارالفنون بزه‌قرون‌وسطادن انتقال ایتمشدر . شیمدیکی دارالفنون برقرون وسطا مؤسسه‌سیدر ، دیمك ایسته‌مه‌یورم . لاکن کوکلری قرون وسطاده‌در وتحصیل وتدریس اعتباریله قرون وسطا عنعنه‌لرندن بوس‌بوتون قورتولمش دکلدر .

کیندرغارتن (چوجوق باغچه‌سی ـ آنا مکتبی) عصرحاضرده دوغمش اولمقله برابر أولرده‌کی چوجوق اوداسی (Nursery) ایله شه‌لینغ فلسفه‌سنك اتحادی ایدی ؛ آنه‌لرك چوجوقلرینی اشغال ایچون یاپدقلری اویونلرك ، اکلنجه‌لرك شه‌لینغ ك یوکسك درجه‌ده رومانتیك ورمزی فلسفه‌سیله ازدواجی ایدی . چوجوق حیاتنك حقیقی و فعلی تتبعندن دوغان عنصرلر ـ چوجوق اوداسی سیسته‌منك تمادیسی ـ بوتون تربیه‌ده حیات ویریجی قوت اوله‌رق قالدی ؛ شه‌لینغ ـ کاری‌عامللر ایسه بونکله مکتب سیسته‌منك دیکراقسامی آراسنه حائل اولدی . ـ اونلری‌تجرد حالنه قویدی .

اوسترینه‌چیزیلمش اولان‌خط کیندرغارتن ایله ایلك مکتب آراسنده برمتقابل فاعلیت موجود اولدیغنی کوستریور ؛ چونکه ایلك مکتب چوجوق حیاتنك طبیعی‌علاقه‌لرینه یابانجی قالدیغی‌مدتجه ، کیندرغارتن‌دن‌بوس‌بوتون آیری ایدی، بوسببله حال‌حاضرده‌کیندرـ غارتن اصوللرینك ایلك مکتبلرده ادخالی برمسئله اولدی ؛ ارتباط صنفی دینیلن مکتب مسئله‌سی . مشکل‌جهت بوایکی مکتبك مبدأ حرکت اعتباریله برلکدن محرومیتنده‌در . ایکیسنی‌بربرینه ربط ایتمك ایچین‌معلم‌قاپیدن کیره‌جك‌یرده ، دیواردن آشمق‌مجبوریتنده‌در.

غایه‌لره کلنجه ، کیندرغارتن ك مفکوره‌سی تعلیم وانضباطدن‌زیاده چوجوغك‌انکشاف اخلاقیسی ایدی ؛ بعضاً اهمیتی حسیلك درجه‌سنه واردیریلان برمفکوره. ایلك مکتب فعلاً اون آلتنجی عصرده‌کی خلق حرکتندن نشأت ایدییور . اوزمانلر طباعتك اختراعی وتجارتك انکشافی نتیجه‌سی اولارق ، اوقومق ، یازمق ، حساب بیلمك معیشت وایش ایچین برلازمه اولمشدی . غایه آشکار صورتده عملی ایدی ، منفعت‌ایدی ؛ بو آلتلره ، معلوماتك بو رمزلرینه صاحب اولمق ، اوکرنمك و علم تحصیل ایتمك ایچین دکلدی ، بونلر حیات مسلکلرینه یول آچیورلردی ، بونلرسز یوللر قاپالیدی ، ایشته بونك ایچین‌دی .

ایلك مکتبدن صوکراکی قسم **غرامار سقول** [١] (تقریبا اعدادی) در ، بو تعبیر غربده پك قوللانیلماز ، شرق ایالتلرنده [٢] ایسه چوق عمومیدر . بومکتب رونه‌سانس دورینه قدر چیقار ـ ایلك مکتبی تولید ایدن شرائطدن بلکه براز داها اولکی زمانلرده دوغمشدر ، حتی عینی زمانده ظهور ایتمش اولسه بیله مفکوره‌جه اوندن فرقلی‌در . بو مکتب الـکیوکسك معناسی ایله لسان تحصیلنی استهداف ایدییوردی ؛ چونکه رونه سانس دورنده انسانی ماضی‌ده‌کی حرثه ، روما ویونان عالمنه ، لاتینجه ایله یونانجه ربط ایدییوردی . قرون وسطانك محدودیتلرندن قورتولمق ایچین یکانه واسطه‌لر قلاسیك لسانلردی . غرامارسقولك انموزج اصلیسی ایشته بو سببلردن ظهور ایتدی ، دارالفنوندن داها حر (چونکه دارالفنون ماهیةً پك زیاده مسلـکی ایدی) اولان بو مکتبك مقصدی خلقك أنده اسکی معرفتلرك آناختارلرینی تسلیم ایتمك واونلری داها کنیش افقلی برعالمی کورمه‌یه قادر ایله‌مکدی . غایه‌اولا تهذیب ، ثانیاً انضباطدی . اوزمانك مکتبی ، غایه‌سنی شیمدیکی غرامارسقولدن چوق داهازیاده تمثیل ایدییوردی . بدایةً غرامارسقول قوله‌ج (مدرسه) ده حربر عنصردی‌که صوکرالری آشاغی‌یه دوغرو اوزایه‌رق **آقاده‌می** و **های سقول** (High school) حالنی آلدی . بونك ایچین درکه اورتا مکتب حالاقسماً قوله‌ج (مدرسه) لك آشاغی صنفلری (حتی برقاچ عصر اولکی مدرسه‌لردن داها یوکسك برپروغرامله) ویا قسم احضاریسی وقسماً ده ایلك مکتبك نفی غایه‌لرینك ، کندینده دردله‌نوب طوپلاندیغی بر مکتب ماهیتنده‌در .

بوندن صوکرا اون دوقوزنجی عصرك ایکی محصولی میدانه چیقیور ، فنی مکتبلر و دارالمعلمینلر . تکنولوجی (فنیات) ، مهندس وسائره مکتبلری ، بالطبع باشلیجه اون دوقوزنجی عصرده‌کی ایش حیاتی شرائطنك انکشافندن دوغمشلردر ، ناصیل‌که ایلك مکتبلرده اون آلتنجی عصر ایش حیاتنك انکشافی محصوللری ایدی . دارالمعلمین ، معلملری تعلیم ایتمك ضرورتندن تولد ایتمشدر ، قسماً ده تهذیت فکریله .

داهازیاده تفصیلاته کیریشمه‌یه‌لم . شکلده کورولدیکی اوزره مکتب سیسته‌مزده سکز قادار مختلف قسم وار ، که بونلر مختلف تاریخی زمانلرده ، مختلف مفکوره‌لرله دوغمشلردر وبالنتیجه اصوللری‌ده مختلفدر . مقصدم بو مختلف مکتبلر آراسنده ماضیده

Grammar school [١]

[٢] بالطبع آمریقادن بحث ایدیلیور . ـ مترجم

٣

تربیه‌ده اسراف

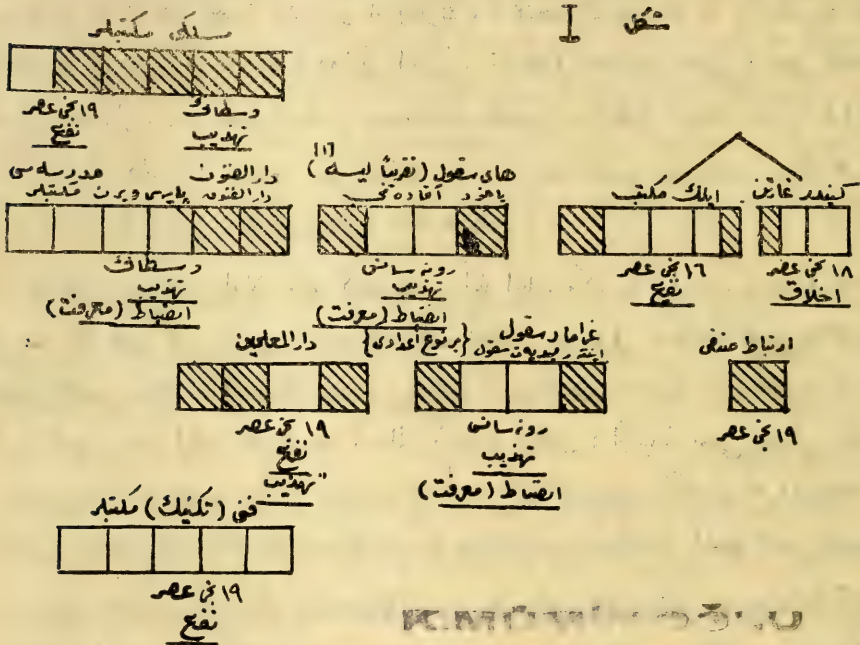
بوکون ایچین اعلان اولونان موضوع « تربیه‌ده اسراف » ایدی . اولا بوموضوعك اولکی ایکی قونفرانسله مناسبتنی قیصه‌جه بیان ایتمك ایسته‌یورم . برنجی قونفرانسده مکتب اجتماعی منظره‌سی داخلنده موضوع بحث ایدیلمش واونی حال حاضرك اجتماعی شرائطنده مؤثر قیلابیلمك ایچین مقتضی تعدیلات واصلاحات سویله‌نمشدی . ایکنجیده مکتبله منفرد چوجوقلرك نمالری آره‌سنده‌کی مناسبتدن بحث ایدیلمشدی . شیمدی بو اوچنجی قونفرانسده باشلی باشنه برمؤسسه‌اولمق اعتباریله مکتبك هم جمعیت ایله ، هم‌ده کندی اعضاسی ـ چوجوقلرـ ایله مناسبتی مطالعه ایدیله‌جکدر . تعضی مسئله‌سندن بحث ایدیله‌جکدر . چونکه هر اسراف تعضی (١) نقصاننك نتیجه‌سیدر ، و تعضینك آرقه‌سنده‌کی محرك‌ده اقتصاد والده‌کی وسائط ووسائلدن اعظمی استفاده‌تأمینی‌در . موضوع بحث اولان پارا واشیا اسرافی مسئله‌سی دکلدر . بونلرده حائز اهمیتدر . فقط برنجی درجه‌ده مهم اولان حیات بشرك اسرافیدر ؛ چوجوقلرك حیاتلرینك مکتبده وغیرتام وخطالی احضار یوزندن مکتبدن صوکراکی زمانلرده اسراف ایدیله‌سیدر .

بناءً علیه تعضیدن بحث ایدرکن سادەجه خارجی مسئله‌لری ، « مکتب سیسته‌می » نامی آلتنده یاد ایدیلن مسئله‌لری – مکتبك هیئت تعلیمیه‌سنی ، مدیری ، بنایی ، معلملرك تعیین وترفیعلرینی ، الخ. ـ دوشونه‌جك دکلز . بونلرك‌ده اهمیتی واردر ، لاکن اصل اساسلی تعضی ، فردلردن متشکل برجماعت اولمق واجتماعی حیاتك دیکر شکللریله مناسبتدار بولونمق اعتباریله ، بالذات مکتبك تعضیسیدر . تعضی برطاقم شیلرك بربرلریله رابطه‌لی برحاله کلمه‌لرندن عبارتدر ، که بوصورتله اونلر ایشلەك وتام اولارق ، قولایجه اجرای فعل ایدرلر . بونك ایچین که تربیه‌ده اسرافدن بحث ایدرکن دقتکزی مکتب سیسته‌منك مختلف اقسامنده‌کی

[١] تعضی بورادەدائما Organization مقابلی اولارق «تشکیلات» کلمه‌سنه ترجیحاً قوللانیلمشدر . ـ مترجم

تجرده ، تربیه‌نك هدفلرنده‌کی وحدتسزلکه ، تحصیل یوللرنده و اصوللرنده‌کی رابطه‌سزلغه جلب ایتمك ایسته‌یورم.

برشکل (I) چیزم ، که بو ، مکتب سیسته‌منك اصل کندیسنده‌کی تجردلردن بحث ایدرکن کوزلرکده یاردیمنی تأمین صورتیله شفاهی ایضاحاتدن برآز تصرف اجراسنه‌امکان ویره‌جکدر . مبالغه‌لی‌فکرلری پك سوه‌ن بردوستمك دیدیکنه باقیلیرسه ترسیمی مثالدن داها مهم هیچ‌برشی یوقمش ، فکریمی ترسیمی صورتده عرض ایچین توسل ایتدیکم شو طرزك دوستمك صدق افاده‌سنی اثبات ایله‌مه‌سی‌ده پك‌زیاده امکان داخلنده‌در .

شکلده مکتب سیسته‌منك مختلف عنصرلرینی تمثیل ایدن قطعه‌لر ، هرقسمه ویریلن زمانی وسیسته‌مك هرمنفرد جزئنك زمان وتحصیل موضوعلری اعتباریله قاپلادیغی نسبتی کوسترمك مقصدیله‌چیزیلمشدر . هرقطعه‌نك یانته ، تمثیل ایتدیکی‌مکتب عنصرینی‌دوغوران شرائط تاریخیه ، اوکا حاکم اولان مفکوره یازیلمشدر .

مکتب سیسته‌می هیئت‌عمومیه‌سی اعتباریله یوقاریدن آشاغی‌یه‌دوغرو تنمی ایتمشدر .

[١] تدریساتی اعتباریله بزم لیسه‌لرك دورهٔ اولالری ایله دورهٔ ثانیه‌لری آره‌سنده متوسط بر درجه‌ده‌در .

شیدر ؛ چوجوغك حیاتیده کندی زمانی وکندی مقیاسی داخلنده بویوکلرك خیاتندن داها آز بویوك دکلدر . چوجوغك شیمدی محتاج اولدیغی شیلره ، و زنکین ، قیمتلی ومتسع برحیات یولندهکی قابلیتلرینه عطف ایدیلهجك عاقل وجدی بردقتك ؛ اونك ایلریدهکی بویوکلك حیاتنك احتیاجلری وامکانلری ایله حقیقةً ، هرحانکی بر شکلده ، حال نزاعده اولماسی غریب دوشر . « چوجوقلریمز ایچین یاشایالم » جملهسی محقق ، هر شیدن اول ، چوجقلریمز یاشاسین دیمکدر ـ یوقسه چوجوغك حال حاضردهکی حیاتنه مناسبتی پك اوزاق ملاحظهلرله اونی ألی قولی باغلی ، بودور قالمایه مجبور ایتمك دکل . اکر تربیهده ملکوت سموات آرایورسهق ، بولمق ایچین یاپیلاجق بوتون ایشلر بزه دوشر ـ که تفسیر ایدیلنجه شونلردر : اکرچوجوغك حقیقی انسیاقلرینی واحتیاجلرینی تشخیص ایدر ؛ ومنحصراً ، بونلرك بوتون قابلیتلریله تحقق و تمیلرینی ایسترسهك ، کاهللك حیاتنك تکمیل انضباطی ، معلومات وتهذیبی موسم مناسبتده ظهور ایدر .

تهذیب دیرکن عقلمهکلدی که چوجوغك فاعلیتنك یالکز خارجی جهتندن ـ الجالرینك یالکز سویلهمهیه ، یاپمهیه ، بولوب چیقارمایه ویاراتمایه کیدن افادهٔ خارجیهلرندن ـ بحث ایتمش اولدم. حقیقیوشاٴنی چوجوق، سویلهمهیه لزوم بیله یوق که ، تخیلی قیمتلر وفکرلر عالمنده یاشار ، بوقیمتلر وفکرلر خارجندهٔ آنجاق ناقص وقصورلو برصورتده تجسم ایدر. چوجوغك « مخیله » سنك تهذیبندن بحث ایدیلدیکنی بوکونلرده پك چوق ایشیدییورز . صوکرا مخیلهیی چوجوغك برقسم مخصوصی ظن ایدهرك ، تطمینی ایچین معین وخصوصی براستقامتی ـ که عمومیتله غیرشاٴنی ، یاپماجق ، اساطیری واویدورما ماصاللردر ـ بولونا‑جغنه ایناییور ، وکندی سوزلریمزی نقض ایدییورز . نهدن بوقادار قاتی قلبلییز ، نیچین بوقادار کیچ ایناییورز ؟ مخیله چوجوغك ایچنده یاشادیغی بروسطدر . چوجوق ایچین هر یرده ، روحنی وفاعلیتنی اشغال ایدن هرشیده برقیمت ومعنی فضلهلغی واردر . مکتبك چوجوغك حیاتنه نسبتی مسئلهسی نهایت النهایه شودر : بوفطری اساس وتمایلی اهمال ایدهرك ، اصل یاشایان چوجوغی براقوب کندی اقامه ایتدیکمز تولو خیاللهمی مشغول اولاجغز ، یوقسه او اساس وتمایلك سربستجه اجرای فعل ایتمهسنه ، تطمنینهمی اهمیت ویرهجکز؟ بردفعهحیاته وچوجوغك حیاتنه ایناندقدن صوکرا، بحث ایدیلن بوتون اشتغالل وطرزلر ، بوتون علم وتاریخ اونك مخیلهسنك ، ومخیله طریقیله حیاتنك نظام وکمالنك ، تهذیبی یولندهٔ قوللانیلهجق آلتلر ومادهلری اولور . شیمدی یالکز خارجی فعلی وخارجی

محصولی کوردیکمز یرده ، بوتون نتیجه‌لرك کریسنده ، هم طور روحینك یکی برحال صلاحه انطباقی کیفیتی، هم‌ده متسع ومتجاذب برر‌ؤیت،بویوین برقوت حسی، ودنیاوانسان علاقه ومنفعتلرینه وقوف وقدرت قازانمق خصـوصنده اراده‌لی برقابلیت موجوددر . تهذیب ، سـطحی برجلا ، عادی تحته‌یه قاپلانمش ماهون آغاجی ماهیتنده اولمایجه ، شبهه‌سز بودر ـ مخیله‌نك سیالیت و جوالیتجه ، ساحهٔ فعالیتجه ، تجاذبجه فردك یاشادیغی حیات ، شکانی طبیعتك وجمعیتك حیاتندن آلینجه‌یه قادار تمی وانکشاف ایتمه‌سیدر . نه زمان طبیعت وجمعیت درسخانه‌ده یاشایابیلیرسه، نه زمان تعلیم وتدریس اشکال وآلاتی تجربه جوهرینك حکمی آلتنه کیررسه ، اوزمان حیات ایله تربیه آراسنده‌کی بووحدت وعینیت ایچین مساعد زمین حاضرلانمش ، وتهذیب‌ده دموقراسی ایچین برپارولا ماهیتنی آلمش اولور .

وتحقیق واسطه‌سی اولمشدر؛ فقط لسانك استعمالنه‌مثال اولارق‌شو تجربی اثری اوقویاجغم.
اثر چوجوغی تدریجاً ارضیات وجوغرافیا تتبعنه دوغرو ایلریله‌تن بسیط واك عمومی
نوعدن بر تجربه اساسنه مستنددر . اوقویاجغم بو پارچا ظن ایده‌رم‌که شاعرانه اولدیغی
قادارده « علمی » در . « پك اسكی زمانلرده ارض داها یكی ایكن ولاو حالنده ایكن
یر یوزنده هیچ صو یوقدی. بوتون صولر بخار حالنده وارضی صاران هواده ایدی .
هواده برچوق غازلرده واردی . بونلردن بری حمض ثانیء قاربون ایدی . بخار بولوطلر
حالنه كلدی ، چونكه ارض صوئومایه باشلامشدی ، وبر مدت صوكراده یاغمور یاغمایه
باشلادی ، صو هوادن یره ایندی واینركن هواده‌كی حمض ثانیء قاربونی‌ده حل ایتدی.»
بوفقره‌ده خارجاً كورونه بیله‌جكندن چوق زیاده علم عنصری واردی . زیرا چوجوقلرك
اوچ هفتا قادار سورن سعیلرینی كوستریر . چوجوقلر كونده‌لك وهافتالق قیدلرطوتارلر،
لاكن بوربع سنه‌لك مساعی اجمالندن برپارچه‌در. بولسانه شاعرانه‌دیدم، چونكه چوجوغك
خیالی‌واضحدر وتمثیل ایتدیكی‌شأنیتلر حقنده‌چوجوق‌شخصی‌تحسبلره‌مالكدر. لسانك‌جانلی
تجربه‌لره استناد ایدن جانلی طرز استعمالنی داهازیاده تصویر ایچین مثال اولارق‌دیكر ایكی
یازینك بعض قسملرینی‌آلیورم .«ارض تكاثف ایده‌جك‌درجه‌ده صوئونجه، صوحمض‌ثانیء
قاربونك‌یاردیمیله،قایالردن قالسیومی چكدی وبویوك صوكتله‌لرینه كوتوردی، كه اورالرده‌كی
كوچوك‌حیوانلر قالسیوی بوصورتله آلابیلدیلر.»[١]دیكری‌ده شویله‌آكلاتیور: « ارض
صوئودیغی زمان، قالسیوم قایالرك ایچنده ایدی . حمض ثانیء قاربون ایله صو برله‌شه‌رك
برمحلول تشكیل‌ایتدیلر، و بومحلول آقار كیدركن قایالردن قالسیومی قوپاردی و دكیزه
كوتوردی، اورادەكی كوچوك حیوانلرده اونی‌بومحلولدن‌آلدیلر. » « چكدی» و «قوپاردی»
كیبی كلمه‌لرك امتزاج كیمیوی وتیره‌سیله رابطه‌داراولارق قوللانیلماسی ، كندیسنه‌مخصوص
برطرز افاده‌یی استلزام ایدن شخصی تحقیقه دلیلدر .

اكر دیكر مثاللرله چوق وقت اشغال ایله‌مش اولماسه‌یدم ، بدایتده پك بسیط مادی
شیلرله باشلایان چوجوقلرك ناصل‌متزایداً متسع استكناه ساحه‌لرینه دوغروایله‌ریله‌دكلرینی
وبویله تحریلره ترافق ایدن ذهنی انضباطی‌ده كوسترمك ایسته‌ردم . ساده‌جه ، ایشه
مبداء اولان تجربی ذكر ایده‌یم . بو تجریب ، معدنلری پارلاتمق ایچون قوللانیلان ،
مترسب تبه‌شیر اعمال ایتمكدن عبارتدر . چوجوقلر ـ بر قدح ، كیرج صویی ، بر جام
توبدن تشكل ایدن ـ بسیط برجهاز ایله صوده‌كی قاربونیت كلسی ترسیب ایتدیلر ؛ و بو

[١] بونمونه‌لر ، متندن داهازیاده عینی صورتده ، كلمه بكلمه ، ترجمه ایدیلشدر .

باشلانغیجدن، اندفاعی، رسوبی وسائر مختلف نوع صخره لرك ارض اوزرنده تشکللری وتیره سنی وشیمدی بولوندقلری یرلری تتبع ایتمه یه قادار ایله ریله دیلر . صوکرا دول متحده [١] ، هاوایی ، و پورتو ـ ریقو جوغرافیاسنك بوکا عائد نقطه لرینه کچدیلر. مختلف اشکالده قایا کتله لرینك مشاغل بشریه یه ایقاع ایتدیکی تأثیرلری مطالعه ایتدیلر ؛ اوصورتله که بوارضیات تدقیق دوندی دولاشدی نهایت زمانمزده کی انسانلرك حیاتلرینه کلدی . چوجوقلر بو بیکلرجه عصرلراول واقع اولمش ارضی وتیره لرله بوکونك صناعی مساعیسنی تعیین ایدن فیزیکی شرائط آراسنده کی زابطه یی کوردیلر و دویدیلر .

« مکتب و چوجوغك حیاتی » موضوعنه کیرن امکانلردن یالکز بردانه سنی سچدم . چونکه کوردم که یالکز بو ، هرکس ایچین موجب مشکلاتدر ، و دیکرلرینك هپسندن زیاده أنکل ماهیتنده در . مکتبك چوجوق ایچین ، اچنده حقیقةً یاشاناجق و حیات تجربه سی قازانیلاجق بریر اولماسی ، وچوجوغك اوراده نشئه وشطارت بولماسی ، مکتب اولمق اعتباریله اورانك کندیسنه مخصوص برمعنی ومقصدی حائز اولماسی هرکسك قولایجه قبول ایده بیله جکی شایان آرزو برشیدر . لاکن بویله اولمقله برابر شو سؤالی ایشیدییورز : بو اساسه کوره چوجوق معلومات لازمه یی ناصل آلاجق ، مطلوب انضباطه ناصل کیره جك ؟ أوت نتیجه بورایه وارییور ، چونکه انسانلرك اك چوغی دکلسه بیله پك چوغی ایچین حیاتك طبیعی ومعتادجریانی ایله ، اکتساب معلومات وانضباط غیر قابل تألیف کورونیور . بونك ایچین که مسئله نك کندیلکندن ناصیل حل ایدیلدیکنی پك زیاده عمومی وغیر تام برصورتده (چونکه اونی یالکز مکتبك کندیسی هرکونکی فعالیتی ایله ، تفصیلاتلی وقیمتلی برطرزده کوستره بیلیر) کوسترمه یه چالیشدم . طبیعت بشریه نك ابتدائی انسیاقلری ناصیل قاوراناجغنی ، بونلرك شکل افاده لرینك مناسب واسطه لرله ناصیل مراقبه ایدیله جکنی ، وبوصورتله یالکز منفرد برچوجوغك نماسنك تسهیل وتقویه سی دکل ، بلکه بونتیجه لرله برابر ، ماضیده تربیه نك مفکوره لری اولان فنی معلومات وانضباطك ده ناصیل تأمین ایدیله جکنی آ کلاتمایه اوغراشدم .

فقط هرنه قادار (همان عمومیتله سرد ایدیلن سؤاله بر امتیاز (قونسه سیون) ویرمش اولمق ایچین) بوخصوصی طرزتقربی اختیار ایتدم ایسه ده مسئله یی بویله آزچوق منفی وایضاحی برحالده براقق ایسته مه یورم . حیات هرشیئك فوقنده اولارق بویوك بر

[١] United States لوزان معاهده نامه سنك رسمی ترجمه سنده استعمال ایدیلن بو دوغرو تعبیر « حکومات متحده » یه ترجیحا قوللانیلمشدر . ـ مترجم .

تمثيل ايتديلر . بويلەجه ارضك مختلف عوارضی حقندە فكرلرە صاحب أولديلر ، وعینی‌زماندە بونلرك‌فاعلیت بشريەايلە مناسبتلرینی آكلاديلر ، بوسببلە بوتون‌بواوكرندكلری سادەجه خارجی واقعەلر دكلدر ، بلكە بشرك حياتی وترقيسی حقندەكی اجتماعی تلقیلرلە قاینامش و قایناشمش معلوماتدر . حاصل اولان نتيجه ، چوجوقلرك بويلە مساعی ايلە علم ، جوغرافيا وبشرياتدە برسنەدە (هپسی‌دە هافتادەبش‌ساعت) اكتساب‌ايدەجكلری وقوفك ، معلوماتك مقصد وغايە اولارق تقرير صورتيلە ويريلديكی وچوجوقلرك سادەجه ثابت درسلردن اوكرنمەلری عادت اولان يرلردە اكتساب ايديلندن ، نامتناهی درجه فضلە اولاجغی حقندەكی قناعتە ، فكرمجه ، حق‌ويرديريور. انضباطە كلنجه ، چوجوقلر بو ايشلردن منحصراً انضباط روحی خاطری ايچين حل ايلە اوغراشدقلری مسئلەلرە نسبتلە ، چوق داها زيادە دقت ، تفسير قدرتی ، استدلال ، كسكين مشاهدە ودواملی ملاحظە تربيەسی قازانيورلر .

بورادە ، سوزی شفاهی درسە انتقال ايتديرمك ايستەيورم . بونك نە اولديغنی هپمز بيليرز — چوجوغك كتابدن روحنە تمثيل ايتمەيە موفق اولديغی معلوماتك هيئت مجموعەسنی معلمە و ديكر چوجوقلرە عرض ايتمەسی ايچين بر زمين . بو ديكر نقطۀ نظردن [١] ايسە شفاهی درس ، پك ممتاز صورتدە اجتماعی بر موعدتلاقی اوليور ؛ أولردە كنديكنديسنە دوغان وبويوين مكالمەلر أو ايچين نەايسە ، بودە مكتب ايچين اودر يالكز داهامتعضی‌در . ومعين خطلر اوزرندە يورور . شفاهی درس اجتماعی بر تصفيە خانە [٢] اوليوركە بورادە تجربەلر مبادلە ايديلير ، تنقيد اولونور ، ياكايش تلقيلر تصحيح ايديلير ، و يكی تفكر وتدقيق خطلری تعيين اولونور .

شفاهی درسك بو استحالەسی، اونك اولجە قازانيلمش معلوماتك يوقلانماسی حالندن، چوجوقلرك مكالمە ومحاورە انسياقلرينی‌سربستجه استعمال ايتملری حالنە كچمەسی، مكتبك بوتون لسان مساعيسنە تأثير واونی‌تعديل ايلەيور. اسكی مكتب طرز ادارەسندەچوجوغە تام وسربست لسان قوللانمق قابليتنی ويرمك ، بلا مناقشە ، الك جدی مسئلە ايدی . سببی آشكاردر. لسان ايچين چوجوغە نادراً، طبيعی محرك عرض ايديليردی . پەداغوجی

---

[١] دوئی‌نك نقطۀ نظری .

[٢] clearing house بويوك تجارت مركزلرندە مختلف مؤسسات ماليە وتجاريەنك حساب جاريلرينی تصفيە ايدن مؤسسەلر . تقاص خانە صورتيلەدە ترجمە ايديليورسەدە بورادە تصفيە خانە داها ياقيشيق آليور . — مترجم .

کتابلرنده لسان، فکری افاده ایچین واسطه اولمق اوزره تعریف ایدیلیر. لسان آز چوق بویله برحاله کلیر؛ لاکن سویله مه یه لزوم بیله یوقدرکه، لسان ابتداءً اجتماعی برشیدر، برواسطه که اونکله کندی تجربه لریمزی، بیلکیلریمزی باشقالرینه ویریر وبالمقابله اونلرککیلری بز آلیرز. طبیعی مقصدندن آیریلنجه، لسان اوکرنمه نك معضل ومشکل بر مسئله اولماسی شاشیلاجق برشی دکلدر. لسانی آیریجه باشلی باشنه برشی اولارق اوکرنمه یه قالقیشمه ده کی عبثلکی دوشونکز. چوجوغك مکتبه کیتمه دن اول یاپاجغی برایش وارسه اوده علاقه دار اولدیغی شیلردن بحث ایتمکدر. فقط لسانك منحصراً درسلرك تکراری ایچین استعمال ایدیلدیکی مکتبده بحثه مدار اولاجق حیاتی علاقه لر موجود اولمادیغی ایچین اوراده الڭ مشکل ایشلردن برینك آنا دیلنك تدریسی اولماسی شایان حیرت دکلدر. لسان تدریسی غیرطبیعی اولدیغی، حیاتی انطباعلری و قناعتلری مکالمه طریقیله تعاطی ایتمك آرزوی حقیقیسندن دوغمامش ولوندیغی ایچین چوجوقلرك استعمال لسانده کی سربستیلری تدریجاً زائل اولیور. اودرجه یه قادارکه نهایت اورتا مکتب معلملری لسانك هاجسی صورتده وبوتون وسعتیله استعمالنه معاونت ایچین دورلو دورلو چاره لر ایجادینه مجبور قالیورلر. حالبوکه، لسان انسیاقندن اجتماعی برطرزده استفاده ایدیلنجه شأنیتله دائمی بر تماس حالی ظاهر اولور. نتیجه، چوجوغك روحنده دائما بحث ایده جك برشی بولونماسی، اونك سویله نه جك بر شیئه، افاده ایدیله جك بر فکره مالك اولماسیدر. فکرده انسانك کندیسنك اولمادقجه فکر دکلدر. عنعنوی اصولده چوجوق یالکز ساده جه اوکرندیکی شیئی سویله مك مجبوریتنده در. سویله یه جك برشیئی اولمق ایله برشیئی سویله مك مجبوریتنده اولمق آراسنده دنیا قادار فرق واردر. دورلو دورلو موضوعلره وواقعه لره مالك اولان چوجوق بونلردن بحث ایتمك احتیاجنده در، وبو احتیاجنی تطمین ایتدکجه لسانی اینجه لیر وکنیشله ر، چونکه لسانی معلوماتی شأنیتلردن آلیر واونلرك مراقبه سی آلتنده در. اوقومق، یازمق اولدیغی قادار، لسانك شفاهی استعمالی ده بواساسه استناداً تدریس اولونا بیلیر. لسان چوجوغك کوردکلرینی، بیلدکلرینی باشقالرینه آکلاتمق وبالمقابله اونلرك کورکو وبیلکیلرینی اوکرنمك آرزوی اجتماعیسندن دوغارق بویومش اولدیغنه نظراً رابطه لی ومناسبتلی برطرزده تدریس ایدیله بیلیر، ومکالمه طریقیله تعاطی ایدیلن حقیقتلری تعیین ایدن واقعه وقوتلرله متمادی تماسده اوکا استقامت ویریر.

وقتم اولمادیغی ایچین بویوك چوجوقلرك ایشلرندن بحث ایتمه یه جکم؛ که بونلرك اصلاً خام اولان انشا ومکالمه انسیاقلری انکشاف ایدرك آزچوق علمی استقامتده بر تدقیق

ابتدائی انسانلرك فاعلیتلری چوجوغك روحنده عادتا طبیعی بر صورتده تکرر ایدییور ؛ چوجوقلرك باغچه‌ده قولبه یاپمقدن خوشلانمالری ، اوقلر، یایلر، قارغیلرله و دیکر شیلرله آوجیلق اوینامالری بوکا برهـاندر . ینه او سـؤال : بو علاقه‌یی نه یاپاجغز ؟ ــ اهمالی ایده‌جکز، یوقسه تحریك ایدرك انکشـافنی ایتدیره‌جکز؟ یاخود داها ایلری و داها ایی

بر چوجوغك یاپدیغی یوك بوكن بر قیز رسمی

بر استقامته‌می چویره‌جکز؟ یدی یاشنده‌کی چوجوقلریمز ایچون تصـور و ترتیب ایدیلن ایشلردن بعضلری بو صوکنجی مقصدی ــ یعنی بو علاقه‌دن استفاده ایده‌رك اونی عرق بشرك ترقیسنی آکلامق ایچین بر واسـطه حالنه قویمق مقصدینی ــ استهداف ایدییور . چوجوقلر حال حاضرده‌کی شرائط حیاتیه‌یی تخیلدن باشـلایه‌رق تا طبیعتله دوغرودن

دوغری‌یه تماسه کلنجه‌یه قدر کریلره کیدرلر . بو، اونلری مغاره‌لرده ویاآغاجلرده‌یاشایان و آولرله، بالیقلرله پك قرارسز برمعیشت حیاتی سورن آوجی انسانلره کوتورور. بونوع حیاته توافق ایدن طبیعی و فیزیکی شرائطی امکان درجه‌سنده شمولی ایله تخیل ایدرلر ؛ مثلا ، داغلر کنارنده اورمانلق بر صرت ، بالیغی بول بر نهر ، بوندن صوکرا ، ینه تخیل طریقیله، آوجیلقدن یاریم ـ زراعی حاله و کوچبه‌لکدن یرلی چیفتجیلك صفحه‌سنه‌انتقال ایدرلر . سویله‌مك ایسته‌دیکم نقطه ، بو طرزده حرکت ایدیلنجه، حقیقی تدقیق ، تتبع و استکناه ایچون چوجوغه کنیش برامکان ساحه‌سی آچیلا- نی‌در، بوده‌معلومات قازانمقله نتیجه‌لنیر . بو صورتله، بدایةً اجتماعی جهته خطاب ایدن انسیاق ، چوجوغك انسانلره و انسانلرك ایشلرینه قارشی کوستردیکی علاقه یوروتوله‌رك ، داها واسع بر شأنیت عالمنه سوق ایدیلیر. مثلا چوجوقلرك ابتدائی سلاحلری، طاشدن یاپیلمش مزراق اوجلری‌وسائره حقنده آزچوق فکرلری واردر. بو فکرلر، مالزمه وموادی ، دوکولوب توز اولابیلمك قابلیتلری ، شکللری ، بنیه‌لری نقطهٔ نظرندن تجربه ایتمك ایچین بر فرصت احضار ایدر، بوده معدنیات حقنده بر درس ایله نتیجه‌لنیر ، چونکه چوجوقلر میزراق اوجنه اویاجق نوعی بولابیلمك ایچین بر چوق طاشلری معاینه ایتمشلردر . ده‌میر دورینك مناقشه‌سی بالچیقدن اولدقجه بویوك براذابه فرونی انشاسی طلبنه میدان ویردی . چوجوقلر بدایتده هوا جریانتی ایی حسابلامامش اولدقلرندن فرونك آغزی ایله نفس ده‌لیکی کرك نسبتی وکرك وضعیتی اعتباریله اویغون دوشمه‌مشدی ، بناءً علیه کندیلرینه احتراق مبدألری ، هوا جریانك ومحروقاتك ماهیتی حقنده درس ویریلمك اقتضا ایتمشدی . مع‌مافیه بودرس حاضر ویریلمش دکلدر ؛ اولا احتیاج حاصل اولمش ، صوکرا تجربه طریقیله بونتیجه‌یه واریلمشدر . بو ایش‌ده اولونجه چوجوقلر باقیر کبی ماده‌لری آلارق بر آلای تجربه‌لر یاپدیلر ، أریتدیلر ، ایشله‌یه‌رك بعض اشیا اعمال ایله‌دیلر ؛ عینی تجربه‌لر قورشون ایله ودیکر معدنلر ایله‌ده یاپیلدی . بومساعی بر طرفدن بر جوغرافیا درسی‌ده اولمشدی ، چونکه چوجوقلر مختلف حیات اجتماعیه شکللرینك تضمن ایله‌دیکی مختلف شرائط طبیعیه‌یی‌ده تخیل ایتمك و چالیشارق بولمق مجبوریتنده ایدیلر . چوبانلق حیاتنه اویغون شرائط طبیعیه ناصیل اولمالیدر ؟ زراعتك ایلك دورلرینه ، بالیقجیلغه موافق اولانلر ناصیل اولاجقدر ؟ بو انسانلر آراسنده طبیعی اصول مبادله نه‌طرزده اولور ؟ بوکیبی نقطه‌لری مکالمه‌لرله بولوب چیقاردقدن صوکرا ، خریطه‌لرله وقومدن یاپدقلری شکللرله

اویونده ، حرکتده ، طور واداده،یاپماجقلرده بولور ، صوکرا داها معین برحال آلیر ، اشیا ومواده ، قابل تماس ودواملی برشکل وجود ویرمك طرزینه دوکولور . چوجوغك مجرد تفحص ایچین اوقادار فضله برانسیاقی یوقدر . استکناه انسیاقی ، انشائی ومکالموی الجالرك امتزاجندن دوغیورمش کبی کورونیور . کوچوك چوجوقلر ایچین تجربی علم ایله مارانغوز دکانندهکی ایش آراسنده هیچ بر فرق یوقدر . فیزیکده کیمیاده یاپابیلهجکلری شیلر ، فنی تعمیملر یاپمق ومجرد حقیقتلره واصل اولمق مقصدیله دکلدر. چوجوقلر یالکز بر شیلر یاپمایی ویاپارکن اولوب بیتن شیلری سیر ایتمهیی سودرلر . مع مافیه بوحاللرندن استفاده ایدیلهبیلیر وفاعلیتلری قیمتلی نتیجهلر ویرهجك استقامتلره توجیه اولونابیلیر ؛ ناصلکه راستکله یورومهیهده براقیلابیلیر .

چوجوغك افاده الجاسی ، یعنی صنعت انسیاقیده بویلهدر ، حکایه ایتمك انسیاقی ایله انشائی انسیاقدن تولد ایدر . وبونلرك اینجهلمش واولغون بر تجلیسیدر . انشائی تامیاپیکز، دولغون ، سربست و ویصال یاپیکز ، اوکا اجتماعی بر محرّك ، بر افاده ویریکز، برصنعت اثرینه صاحب اولورسکز . ایشته سزه بونك صنایع نسجیه ـ دیکیش ودوقوما ـ ایله مناسبتدار بر مثالی . چوجوقلر ایش اوداسنده ابتدائی بر دستکاه یاپدیلر ؛ بونك ایچین اونلرك انشائی انسیاقلرینه مراجعت ایدیلدی . دستکاه بیتنجه بونکله بر شی یاپمق، برشی اعمال ایتمك ایستهدیلر . یاپدقلری دستکاه هندلیلرك (آمریقا یرلیلری) دستکاهلری نمونهسنده ایدی، وبویلهدستکاهلرله اونلرك باطانیهدوقودقلرینی کورمشلردی. هرچوجوق کندیسنه بر مودهل ترسیم ایتدی ، مودهللره « ناواجو » دینیلن باطانیهلرك شکللری اساس اولمشدی ، ایچلرندن ال ایله دوقومایه الك الویریشلی کورولن انتخاب ایدیلدی . ایشك فنی جهتی محدود ومعیندی ، لاکن رنك وشکل چوجوقلرك سعیندن چیقمشدی. بومثالدهکی چوجوقلر اون ایکی یاشندهدرلر . اثرك معاینهسندن آکلاشیلیرکه اونی میدانه کتیرمك ایچین صبر ، ثبات وعزم لازمدر . بوسعی یالکز تاریخ معلوماتنی ، رسم صناعی مبادیسنی وانضباطی دکل ، بر فکری کمالیله افاده ایچین آز چوق بر صنعت روحنیده احتوا ایدر.

صنعت جهتی ایله انشائی جهت آراسندهکی رابطهیه بر مثال داها : چوجوقلر ابتدائی طرزده یوك اکیرمهیی وطاراق عملیهسنی تدقیق ایدییورلردی، ایچلرندن اون ایکی یاشنده بری ، یوك بوکمکله مشغول کندیسندن داها بویوك بر چوجوغك رسمنی یاپدی . ایشته دیکر بر صنعت اثری ، و هیچده وسط درجهده دکلدر ، وسطدن داها کوزلدر . بو ،

اکیرمك ایچین یوك چکن ایکی اُلك رسمیدر. یاپانده اون بر یاشنده بر چوجوقدر. لاکن نه‌ده اولسه ، خصوصیله کوچوك چوجوقلرده صنعت الجاسی اك زیاده اجتماعی انسیاقله ـ آکلاتمق ، کوسترمك آرزوسیله ـ مناسبتدارد‌ر .

شیمدی بو درت قاتلی علاقه‌یی ـ مکالمه و مصاحبه ؛ سؤال وتجسس ، ویا بر شیلر بولوب چیقارمق ؛ بر شیلر یاپمق ویا انشا ؛ و صنعتکارانه افاده علاقه‌لرینی ـ خاطرده طوتارق دییه‌بیلیرزکه بونلر طبیعی منبعلر وایشله‌تیلمه‌مش سرمایه‌لردر . چوجوغك فعلی

برچوجوغك یاپدیغی یوك بوکن اللر رسمی

نماسی بونلرك استعمالنه تابعدر . بر ایکی مثال داها کوسترمك ایسته‌یورم . بونلردن بری یدی یاشنده بر چوجوغك ایشیدر . بو اثر، چوجوقلرده حاکم بر آرزو اولان سویله‌مك، خاصةً انسانلردن وانسانلرله مناسبتدار اشیادن بحث ایتمك هوسنی ، خصوصی بر طرزده کوسترییور . کوچوك چوجوقلره دقت ایدرسه‌کز کورورسکز که اونلر اشیا عالمی ایله، اك زیاده، انسانلرله اولان مناسبتی نقطهٔ نظرندن، انسانلرك ایشلرینه موضوع و واسطه اولماسی اعتباریله علاقه‌دار اولورلر . بر چوق بشریات عالملری بزه چوجوغك علاقه‌لری ایله، ابتدائی انسانلرك حیاتی آراسنده‌کی بعض عینیتلردن بحث ایدییورلر .

بحث ایتمکده اولدیغم خصوصی مبدأی تنویر ایچون ایی برمثالدر . چوجوقلره انسانلرك مغاره‌لرده یاشادقلری زمانده‌کی اجتماعی حیاتك ابتدائی شرائطندن بحث ایدیلمشدی . رسمی یاپان چوجوغك بوشرائط حقنده‌کی تصوری شویله برافاده بولمش : مغاره تپه‌نك کنارینه، امکانسز وضعیتده، مکملا اوطورتولمش : چوجوقلق دورینك اعتباری آغاجنی کوریبورسکز – ایکی طرفنده افقی داللری ایله شاقولی برخط . بویله شیلری چوجوغك

برچوجوغك یاپدیغی ماغارا وآغاجلر رسمی

دائما یاپماسی تجویز ایدیلسه‌یدی انسیاقی ایشله‌تیلمکدن زیاده مسامحه ایدیلمش اولوردی . حالبوکه چوجوقدن آغاجلری یاقیندن ، ایجه کورمه‌سی ، کندی یاپدیغی رسمله مقایسه ایتمه‌سی و اثرینك خصوصیتلرینی داها دقتله و عقل ایردیره‌رك تدقیق ایتمه‌سی ایسته‌نمشدر . صوکرا طبیعتدن آغاج رسملری یاپدیریلمشدر .

نهایت چوجق مشاهده ، تخطر و تخیلی مزج ایده‌رك بر رسم یاپمش، برده صرف مخیله‌سنك – لاکن حقیقی آغاجلرك اطرافلی صورتده تدقیقلرندن آلینان نتیجه‌لرك مراقبه‌سی آلتنده – افاده‌سی اولمق اوزره سربست بر رسم یاپمشدر . بو ، بر اورمان کوشه‌سنی کوستەرن بر منظره‌در ؛ اوقادار موفقیتلی که بانا ، عادتا کنج برآدامك اثری قادار حس

شاعرانه‌یی بیله محتوی کیبی کورونیور، بوندن باشقا ، آغاجلر متناسب وامکان دائره‌سنده‌در، ساده‌چه رمزلر دکلدر .

مکتبده استفاده‌یه الویریشلی اولان انسیاقلری قاباجه تصنیف ایدرسه‌ك درت زمره‌ده طوپلایابیلیرز . چوجقلرك براجتماعی انسیاقلری واردرکه مکالمه‌لرنده ، شخصی مناسبتلرنده وقونوشقانلقلرنده کورولور. درت بش یاشنده کوچوك برچوجغك نه‌قادار نفسی ـ مرکزلی

برچوجوغك یاپدیغی اورمان رسمی

اولدیغنی بیلیرز . یکی بر موضوعدن ویا هرهانکی برشیدن بحث ایدرکن « کنندیم کوردم » ویا « بابام ، یاخود ، آننه‌م سویله‌دی » دیر . افقی کنیش دکلدر ؛ کوردیکی ، دویدیغی شیلر ، باشقالرینه نقل ایتمه‌سنی ـ وبالمقابله اونلرك کوردکارینی ، دویدقلرینی دیکله‌مه‌سنی ـ ایجاب ایتدیره‌جك درجه‌ده علاقه آور اولمق ایچین کندیسنه‌دوغرودن دوغرویه اجرای تاثیر ایتمه‌لیدر . بویله اولمقله برابر کوچوك چوجوغك بو خودکام ومحدود علاقه‌سی ، بویولده ، نامتناهی درجه‌ده توسعه قابلیتلی‌در. لسان انسیاقی چوجوغك اجتماعی افاده‌سنك الك بسیط شکلیدر بوسببله تربیوی منبعلرك بویوکی وبلکه‌ده الك بویوکیدر .

یاپمق انسیاقی ـ انشائی الجا ـ ده واردر . چوجوغك یاپمق الجاسی افاده‌سی اولا

علاقه‌نك شأنی صورتده تطمینی دیمك ، اونی چالیشـارق میدانه چیقارمق دیمكدر ، اوحالده چالیشارق میدانه چیقارمق‌ده مانعلری اقتحام ایتمه‌یی ، مهارتی، صبری ، عزمی، اویانیقلغی اسـتلزام ایتدیكی كبی ، بالضروره انضـباطی ـ قوتك نظاملیلغنی ـ ده استلزام ایدر ، ومعرفت ویریر . برقوطو یاپمق ایسـته‌ین بر چوجوغی مثال آلیكز . او چوجوق اكر یالكز تخیل وآرزو ایله اكتفا ایدرسـه البته انضباط قازاناماز . لاكن الجاسنی تحقق ایتدیرمه‌یه كیریشدیمی، مسئله ده‌كیشیر؛ فكرینی معین برحاله قویمق، اونی برپلان شكلنه صوقمق، موافق جنسده تخته آلمق، لزوملو قسملری ئولچمك، اونلره ایجاب ایدن نسبتلری ویرمك ، الخ . فاعلیتلری باشلار . مالزمه‌نك احضاری ، كسمك ، رنده‌له‌مك ، زیمپارالامق ، كوشه وكنارلری آلیشدیرمق كبی ایشلرده لازمدر . آلاتی واعمال وتیره‌لرینی بیلمك ضروریدر . اكر چوجوق انسـیاقنی تحقق ایتدیریر ، قوطویی یاپارسه ، انضباط وعزم قازانمق ، مانعلری اقتحامه صرف‌جهد ایتمك، برخیلی‌ده معلومات اكتساب ایتمك ایچین بول‌بول فرصت بولمش اولور .

جانی یمك پیشیرمك ایسته‌ین كوچوك برچوجوغك ، بو ایشك نه‌دیمك اولدیغی، نه‌یه مال اولاجغی ویاپیلماسی ایچین نه‌لر لازم اولدیغی حقنده پك آز فكره صـاحب اولدیغی شبهه‌سزدر. اونده‌كی ساده‌جه عسكرك یمك‌حیاتی ویا بلكه‌ده بویوكلرك بوبابده‌كی فاعلیتلرینی تقلید آرزوسیدر. ایشی بونقطهٔ نظردن تلقی ایده‌رك اونك‌بوعلاقه‌سی ایله آلای ایتمه‌مز ، شبهه‌سز ، ممكندر ؛ لاكن بویله یاپیلمازده الجاسی فعله سوق ایدیلك صورتیله فائده‌لی بر یولده قوللانیلیرسه ، بوراده اونك حقیقی برعالم مشكلانه قارشی یورومه‌سی وبوحاله‌موافق ترتیبات آلماسی ایجاب ایدر. ایشته ینه بوكاده انضباط‌وبیلكی‌عامللری داخل اولیور . صوك كونلرده‌چوجوقلردن بری‌بعض‌یمكلری‌اوزون‌اوزادی‌یه‌تجربه‌اصولی‌ایله‌چالیشارق‌پیشیرمكدن اوصانمش، « بویله‌نه‌ئوزولوب‌دوریپورز؟ بریمك كتابی آلالم، تعریفلره‌باقارق‌یاپالم. »دیمشدی. معلم اوكا كتابده‌كی تعریفك وكوستریلن مقدارلرك نره‌دن چیقدیغنی صوردی؛جریان ایدن مكالمه‌دن آكلاشیلدی‌كه اكرچوجوقلرساده‌جه‌كتابك تعریفلرینی تعقیب ایدرلرسه یاپدقلری ایشلرك حكمتلرینی اوكره‌نه‌میه‌جكلردر . بونك اوزرینه هپسی تجربه ایله چالیشمقده دوام آرزوسنده اصرار ایتدیلر . چوجوقلرك بوفاعلیتلرینی تعقیب ایتمك، حقیقةً ، مسئله‌یی تماماً تنویره یارایاجق برمثال اولاجقدر . اوكونكی ایشلری یومورطا پیشیرمكدی ، بو ، سبزه پیشیرمك ایله أت پیشیرمك آراسنده برانتقال صفحه‌سی اولیوردی. مقایسه‌یه اساس‌اولمق

اوزره اولا سبزه‌لرده‌کی غدا عنصرلرینی مجملاً صایدیلر وصوکرا بونلرله اتده‌کی عنصرلری ابتدائی برصورتده مقایسه‌ایتدیلر. آکلادیلرکه سبزه‌ده‌کی خشبی الیاف یعنی سه‌لولوز أتك نسج ربطیسنه تقابل ایدییور ، شکل وبنیه عنصرینی تشکیل ایله‌یور . نشاسته‌یی و نشائی محصوللری احتوا ایتمك سبزه‌لرك خاصه‌سی اولدیغنی اوکرندیلر، املاح معدنیه‌سبزه‌لرده‌ده ، أت‌ده‌ده بولونیور . یاغ‌ده بویله ـ یالکز نباتی غدالرده آز مقدارده ، حیوانی غدالرده ایسه ایجه چوق اولارق. چوجوقلر شیمدی موجودیتی‌حیوانی غدانك‌خواص‌فارقه‌سندن اولان وسبزه‌لرك نشاسته‌سنه تقابل ایدن‌آلبومینی مطالعه‌یه حاضرلانمشلردر ، وآلبومینك طباختده اك مناسب طرزده استعمالی ایچین مقتضی شرائطی ـ یومورطـا ایله یاپاجقلری تجربه سایه‌سنده ـ تقدیر ایده‌جك حالده‌درلر .

اولا مختلف درجهٔ سخونتده صو ایله تجربه‌لر یاپدیلر . یومورطایی صیجاق صوده خاشلادیلر ، آغیر آغیر قایناتدیلر ، قاینار صوده پیشیردیلر ، مختلف سخونت حاللرینك یومورطا آقنه اجرا ایتدیکی تأثیرلری تحقیق ایتدیلر . بوصورتله چالیشارق اوکرندکلری یالکز یومورطا پیشیرمك‌دن عبارت قالمادی ، بلکه یومورطانك پیشمه‌سنك ابتنا ایتدیکی مبدأی آکلامایه‌ده استعداد قازاندیلر. بوخصوصی وجزئی حادثه‌ده‌کی عمومی وکلی‌مبدأی کوزدن قاچیرمق ایسته‌میورم . چونکه چوجوغك یومورطا پیشیرمك ایسته‌مه‌سی و بر یومورطایی قاینار صویه آتارق اوچ دقیقه صوکرا ، کندیسنه سویله‌نجه ، چیقارماسی تربیوی برشی اولماز . تربیوی اولان ، اونك بالذات کندی الجاسنی ـ واقعه‌لری ، مواد ومالزمه‌یی وشرائط لازمه‌یی بیله‌رك ـ تحقق ایتدیرمه‌سی وبوصورتله الجالرینه نسق ونظام ویرمه‌سیدر. ایشته ، اوزرنده اصرار ایتمك ایسته‌دیکم ، برعلاقه‌یی‌تحریك ویا اوکا مسامحه ایتمك ایله ، اونی کندی استقامتی داخلنده تحقق ایتدیرمك آراسنده‌کی فرق بودر .

چوجوغك دیکر برانسیاقی‌ده کاغد قلم قوللانمقدر. هرچوجوق شکل ورنك اعانه‌سیله روحنی افاده ایتمکدن خوشلانیر . اکر بو علاقه‌یه ، چوجوغی غیر معین ، ایسته‌دیکی کبی حرکت ایتمه‌یه براقق صورتیله مسامحه ایدرسه‌کز ، عارضی‌دن فضله قیمتده هیچ بر انکشاف ظهور ایتمز . لاکن ، اولا چوجوغه الجاسنی افاده ایتدیرك، وصوکرا تنقید ، سؤال وتلقین طریقیله ، یاپدیغی ویاپمق ایسته‌دیکی شی حقنده‌اونده برشعور حاصل ایدك ، نتیجه بوس بوتون باشقا اولور . مثلا شو ، یدی یاشنده بر چوجوغك اثریدر . وسط درجه‌ده بر اثر دکلدر ، کوچوك چوجوقلرك یاپدقلری ایچنده اك کوزلیدر ، فقط

وقابلیتلی‌در . بویله بر محیطده چوجوق عائله‌نك اجتماعی بنیه‌سی واجتماعی معاشرتلری تأثیریله اوکره‌نیر . جریان ایدن مصاحبه‌لرده اونك ایچین بعض علاقه وقیمت نقطه‌لری موجودر : سوزلر سویله‌نیر ، سؤاللر صورولور ، مسئله‌لر مناقشه ایدیلیر وچوجوق بوتون بونلرك تأثیریله متمادیاً اوکره‌نیر . کندی تجربه‌لرینی اورتایه قویار ، یاکلیش تلقیلری تصحیح ایدیلیر. صوکرا أوایشلرینه اشتراك ایدر، بوصورتله‌ده هنر، انتظام ، باشقالرینك حقلرینه ، فکرلرینه رعایت ایتمك اعتیادلرینی قازانیر، والك اساسلیسی اولان ، مساعیسنی عائله‌نك عمومی منفعتنك امری آلتنه قویمق اعتیادینی اکتساب ایدر . بوعائله ایشلرینه اشتراك کیفیتی ، معلومات قازانمه‌یه مساعد بر زمین وزمان ویریر . مفکوروی اوده بالطبع برایش دستکاهی اولاجق ، وچوجوق اوراده انشائی انسیاقلرینه فاعلیت ساحه‌سی بولاجقدر . چوجوغك تجسسلرینه استقامت ویره‌جك کوچوك مقیاسده بر لابوراتوآرده موجود اولاجقدر . چوجوغك حیاتی أوك خارجنه ، باغچه‌یه قیرلره قادار اوزایاجقدر . چوجوق کزه‌جك ، توزاجق ، کوره‌جك ، قونوشاجق وبویله‌جه أوخارجنده‌کی داها بویوك عالم کندیسنه آچیلاجقدر .

شیمدی بوتون بونلری تعضی ایتدیریر و عمومیله‌شدیریرسه‌ك مفکوروی مکتبه مالك اولورز . بونه‌برسردر ، نه‌ده پداغوجینك ، تربیه نظریه‌سنك حیرتفزا بر کشفی . پك چوق أولرده ، مختلف سببلرله ، فقط نسبةً قدرتسز وکلیشی کوزل ، یاپیلان برشیئك سیسته‌ملی صورتده ، واسع مقیاسده ، عاقلانه وصلاحیتله یاپیلماسی مسئله‌سندن عبارتدر . ایللك ایش اولارق مفکوروی أو توسیع ایدیله‌جکدر . چوجوق داها چوق مقدارده کندیسندن بویوك انسانلرله ، وداها چوق مقدارده چوجوقلرله مناسبت پیدا ایتمه‌لی‌که اوراده پك سربست وزنکین بر اجتماعی هیجان وجود بولسون . بوندن باشقا ، أو وعائله محیطنك مساعیسی ومناسبتلری چوجوغك تماسی ایچین صورت مخصوصه‌ده انتخاب ایدلمش شیلر دکلدر ؛ مقصداصلی باشقادر، چوجوغك بومساعیدن تربیوی قازانجی عارضیدر . ایشته مکتب احتیاجی بورادن چیقیور. مکتبده چوجوغك حیاتی، مراقبه‌سنی هرشیئه تشمیل ایدن برهدف اولور . چوجوغك نماسنه یاردیم ایچین مقتضی بوتون وسائط و مسائل بوراده تمرکز ایدر . یاتحصیل ؟ البته ، لاکن اولا حیات ، صوکرا حیات واسطه‌سیله وحیاتله مناسبتدار اولارق تحصیل. چوجوغك حیاتی بوصورتله تمرکزوتعضی

ایتمش تلقی ایدنجه آرتیق اونی هرشیدن اول دیکه‌یجی بر موجود اولارق بولمایز ؛ تمامیله معکوس برحالده بولورز .

تربیه‌نك « چکوب چیقارمق » معناسنه کلدیکی صیق‌صیق سویله‌نیر. بونی اکرطیقوب باصمق وتیره‌سنه مقابل برمعنی ایله آلیرسه‌ق تعبیر پك کوزلدر. فقط نه اولورسه اولسون چکوب‌چیقارمق تعبیرینی اوچ ، درت ، یدی ویا سکز یاشنده‌کی چوجوقلرك معتاد فعل وحرکتلرینه عطف ایتمك مشکلدر . چوجوق ذاتاً قوشار ، یووارلانیر ، دورلو دورلو حرکتلر یاپار . تماماً کامن [١] برموجود دکلدرکه بویوکلر اوکا کمال اعتنا ومهارتله یاقلاشه‌رق ایچنده کیزلی دوران فاعلیت جرثومه‌سنی چکوب چیقارسینلر . چوجوق کندیلکندن پك شدید صورتده فاعلیتده‌در . تربیه مسئله‌سی ایسه ، اونك فاعلیتلرینی قاورامق وبو فاعلیتلره استقامت ویرمك مسئله‌سی‌در . استقامت ایله ، متعضی استعمال ایله‌درکه بوفاعلیتلر ، داغیله‌جق ویا صرف الجائی افاده‌لر حالنده قالاجق یرده ، قیمتلی نتیجه‌لره منجر اولاجقدر .

بونی کوزمزك اوکنه کتیرنجه ، یکی تربیه نامی ویریلن‌شی حقنده پك‌چوق کیمسه‌لرك ذهننده‌کی الك عظیم مشکل حل اولونور ، حتی أریر ؛ بوس بوتون زائل اولور . اکثریا صورولان سؤاللردن بری‌ده شودر : اکر تربیه‌یه چوجوغك فکرلریله ، الجا وعلاقه‌لریله باشلارسه‌کز ، بوتون بونلر اوقادار خام ، اوقادار تصادفی وداغنیق ، اوقادار آز تصفیه کورمش واوقادار آز روحیله‌شمش شیلر اولدیغنه کوره ، چوجوق مقتضی انضباطی ، تهذیبی وتحصیلی نه صورتله اکتساب ایده‌جك ؟ اکر بزم ایچین یالکز ، چوجوغك بوالجالرینی تحریك‌ویا اونلره‌مسامحه‌دن باشقا آچیق بریول بولونماسه‌یدی بوسؤال‌چوق‌یرنده اولابیلیردی . بوحالده یا او فاعلیتلری هیچ نظر دقته آلمازدق ویا منع وزجر ایدر ، یاخودده اونلرله آلای ایدر ، کچردك . فقط ألمزده تجهیزات ، مالزمه ومواددن مرکب بر تعضی موجود اولنجه ، اوکمزده آچیق دیکر بر یول واردر . چوجوغك فاعلیتلرینه اونلری بعض‌خطلر اوزرنده یوروتمك صورتیله، استقامت ویره‌بیلیرز. وبویله‌جه، اونلری تعقیب ایدیلن یوللرك نهایتنده منطق صورتده دوران غایه‌یه دوغرو سوق ایده‌بیلیرز .

« آرزولر بیکیر اولسه‌یدی ، دیلنجیلر سواری اولوردی » دیرلر ، مادام‌که بویله دکلدر (مادام‌که آرزولر کندی کندیلرینه تحصل ایتمه‌یور) ، مادام‌که بر الجا ویا

Latent [١]

زیرا درسی سادەجه کتابدن اوکرنمكدە دیكلەمەنك باشقا برنوعیدر؛ بودە برروحك دیکر برروحه تابعیتنی کوستەریر . دیکلەمە وضعیتی ، نسبی افادە ایله ، برانفعال وبلع حالیدر . یعنی برطاقم حاضر ـ یاپیلمش شیلر وارکه بونلر مکتبك درس ناظری ، هیئت تعلیمیەسی ویا معلمی طرفندن احضار ایدیلمشدر ، ایشته چوجوق ممکن اولدیغی قادار قیصا برمدتده بونلری بلع ایلەیەجکدر .

عنعنوی درسخانەدە چوجوغك فعل وحرکتنه پك آز یر واردر. بورالردەچوجوغك انشا ایتمەسی ، ابداع ایتمەسی وفاعلیت ایچنده استکناهلردە بولونماسی ایچین ایش‌دستکاهی لابوراتوآر ، مالزمه ، آلات،حتی کنیشجه برمحل بیله ، عمومیتله، مفقوددر. بووتیرەلرله علاقەدار شیلرك تربیەدە یری اولدیغی بیله تعین ایتمش دکلدر . بونلر یومی غزتەلره مقاله یازان تربیه عالملرینك « هوس » ، « سوس » تعبیرلریله افادە ایتدکلری شیلردر . دون بر خانم‌بانا ، چوجوقلرك فاعلیتی معلمك معلومات ویرمەسنه تقدم ایدن ، چوجوقلره معلوماتی آراتاجق ، ایستەدەجك اسباب‌محرکەیه مالك برمکتب بولمق ایچین‌مختلف برچوق‌مکتبلری کزدیکنی سویلەدی . دیدیکنه نظراً یکرمی درت‌مختلف مکتبی زیارت ایتدکدن صوکرا اویله برمکتبه تصادف ایدەبیلمش . علاوە ایدەیم‌که اومکتب‌دە بوشهردە دکلدر .

صیراصیرا رحلەلریله بودرسخانەلرك انسانه تلقین‌ایتدیکی دیکر برشی‌دە ، بورالردەممکن اولدیغی قادار چوق چوجوق بولوندورمق ، وبونلری بر کتـله اولمق اوزرە ، بر آرایه طوپلانمش مساوی واحدلر کبی معاملەیه تابع طوتمق ، یعنی منفعل قالمالرینی بوصورتلەدە تأمین ایتمك ایچین ، صورت مخصوصەدە ترتیبـات یاپیلمش اولدیغی‌در . چوجوقلر فاعلیته کچدکلری آنده فردیتلرینی کوسـتەریرلر ؛ کتلەلك حالندن چیقارلر ومکتب خارجنده ، عائلەلردە ، اویون میدانلرنده ، وجواریمزدە هرزمان کوردیکمز شدتله متمیز آیری آیری موجودلر اولورلر .

اصول و پروغرام یکنسـقلغی‌دە عینی اسـاسه کورە ایضاح ایدیلەبیلیر . هر شی « دیکلەمه » قاعدەسـنه استناد ایدنجه مواد درسـیه واصول‌دە یکنسق ومطرد اولور . قولاق و کتاب ـ که بودە قولاغی عکس ایتدیریر ـ هر شـیئه هر ایشـه الویریشلی بر واسـطه تشـکیل ایدر . بونك یانندە ، متنوع قابلیتلره و احتیاجلره توافق ایچین هیـچ برفرصت ومیـدان یوقدر. معین برمقداردە ـ ثابت برکمیت اولارق ـ حاضریاپیلمش نتیجەلر و اجراآت واردر که بلا تفریق بوتون چوجوقلر بونلری معلوم بر زماندە

اکتساب ایده‌جکلردر . ایشته ایلك مکتبدن قوله‌جه قادار پروغراملر بو طلبه جواب اولمق اوزره انکشاف ایتمشدر. دنیاده‌تام‌شوقادار شایان آرزومعلومات وتام شو مقدارده فنی تجارب ونتایج واردر . شیمدی بومعلومات ونتایجی مکتب حیاتنك آلتی، اون ایکی ویا اون آلتی‌سنه‌سنه تقسیم‌ایتمك مسئله ریاضیه‌ـی کلیر.چوجوغه هرسنه مجموعك مناسب بر کسرینی ویره‌جکسکز ، مکتب زمانی بیتیرنجه معلوماتك هیئت مجموعه‌سنه صاحب اولمش بولوناجق . چوجوق بوساعتده ، بوکونده ، بوهافتاده ، بوسنه‌ده مجموعك شـوقادار قسمنی اوکرندیمی ، ایشـلر مکملاً یولنده ، صوکنه قادار بویله‌جه دوم دوز کیدر ـ الویریرکه چوجوق اولجه‌اوکرندکلرینی اونوتماسین. بوتون‌بونلرك‌نتیجه‌سی **ماتیو آرنولد**[١]ك نقل ایتدیکی ، فرانسه معارف ارکانندن برینك هرهانکی برساعتده، مثلا اون‌برده ، قاچ بیك چوجوغك بالفرض جوغرافیادن هانکی بحثله مشـغول اولدیغنی سویله‌یه بیله‌جکنی افتخارله آ کلاتماسی‌کبی حاللره وارير؛ بزم غرب‌شهرلرندن برنده‌عمومی تدریسات مدیری اولان برذات‌ده برچوق زائرلره قارشی مکرراً بوطرزده اظهار فخر ایدر دورورمش .

اسکی تربیه‌نك انموذجی نقطه‌لرینی ؛ وضعیتنك منفعللکنی ، چوجوقلری میخانیکی برکتله حالنه کتیرمه‌سنی ، پروغرام واصولنده‌کی یکنسقلغی‌ایضاح ایتمك ایچین بلکه برآز مبالغه ایتمشمدر . بوتون مسروداتم شویله اجمال ایدیله‌بیلیر : اسکی تربیه‌ده مرکز ثقلت چوجوغك خارجنده‌در . معلمده‌در ، کتابده‌در ، حاصلی بالذات چوجوغك بلاواسـطه انسیاقلرینك وفعلیتلرینك خارجنده اولمق اوزره، نره‌ده ایسترسه‌کز اوراده‌در. بواساسه کوره چوجوغك حیاتی‌حقنده اوزون‌اوزادی‌یه سویلنه‌جك‌برشی‌یوقدر. چوجوغی تدقیق وتتبع ایتمکدن بحث ایدیلمش اولا بیلیر ، لاکین مکتب چوجوغك یاشادیغی یر دکلدر . ایشته بزم تربیه‌مزه کیرن دکیشیکلك بومرکز ثقلتك باشـقایره نقلنده‌در . بوبرتحولدر ، بر انقلابدر ومرکزفلکی‌یی ارضدن شمسه نقل ایتمك صورتیله قوپرنیك‌ك علمه ادخال ایتدیکی انقلابه بکزه‌مه‌زده دکلدر . بوراده چوجوق کونش اولیور ، تربیه وسـائط ولوازمی اونك اطرافنده دور ایدییور ؛ بوتون بونلرك تعضیسنده مرکزی چوجوق تشکیل ایدییور .

مثال اولمق اوزره مفکورەوی برعائله فرض ایده‌لم ؛ بوعائله‌ده ابوین ، چوجوق‌ایچین اك موافق اولان شـیلری طانیاجق واونك احتیاجلرینی تطمین ایده‌جك درجه‌ده ذکی

[١] Matthew Arnold

مکتب سیستهمزده ظاهر اولان تعدیلات ، که اکثریا (هم سیرجیلر برطرف ، الکزیاده فعلاً علاقه‌دار اولانلر طرفندن بیله) ساده‌جه تفرعاتده وقوع بولان تحوللر ، ساده‌جه مکتب میخانیکیتی داخلنده اصلاحات تلقی ایدیلیور، حقیقتده بو تکاملك اشارت وعلامتلریدر. فعلی اشتغاللرك ، طبیعت تتبعی‌نك ، علم مبادیسنك ، صنعتك وتاریخك (پروغراملره) ادخالی ؛ منحصراً رمزی وشکلی اولان درسلرك ایکنجی پلانه آتیلماسی ؛ مکتبك اخلاقی هوای محیطنده‌کی ، طلبه ایله معلملرك مناسبتلرنده‌کی - انضباطده‌کی - تحوللر ؛ داها فعلی ، داها افاده‌لی ، وکندیلکندن استقامتلی عامللرك (مکتب حیاتنه) ادخالی - بوتون بونلر ساده‌جه عارضی شیلر دکلدر . چوق داها کنیش اولان اجتماعی تکاملك مقتضالریدر . یاپیلاجق ایش، یالکز بونلرك تعضی ایتدیریله‌سی ، معنالرینك بوتون شمولیله قیمتلرینك تقدیر اولونماسی ، وتضمن ایتدکاری فکرلرك ومفکوره‌لرك تام واهمال ومسامحه‌دن عاری اولارق مکتب سیستهمزك تحت تصرفنه وضع ایدیله‌سیدر . بونك یاپیلماسی دیمك مکتبلریمزدن هربرینك ، بویوك جمعیتك حیاتنی انعکاس ایتدیرن انموذجده اشتغاللرله حال فاعلیتده ؛ وبوتون موجودیتیله ، صنعت ، تاریخ وعلم روحنك نفوذی آلتنده جنینی برجماعت حیاتی حالنه قلب ایدیله‌سی دیمکدر . مکتب جمعیتك هرچوجوغنی بویله کوچوك برجماعت ایچنه اعضا اوله‌رق آلیرده تعلیم وتربیه ایدر . اونی خدمت روحیله اشباع ایلر ، واستقامتنی کندی کندیسنه بولا بیلمك ایچین مؤثر آلتلرله تجهیز ایدرسه ، بو ، بزه دکرلی ، سویملی وآهنکلی شیمدیکندن داها بویوك برجمعیت ایچین الك قوی والك ایی برکفالت اولور .

٢

مكتب و چوجوغك حياتى

گچن هافتا سزه مكتب ايله ، داها كنيش جماعت حياتى آراسنده‌كى مناسبتى ، وحال حاضرده‌كى اجتماعى احتياجلره داها ايى توافق ايده‌بيلمك ايچين مكتب اصوللرنده وپروغراملرنده نه‌كيبى تحولله لزوم اولديغنى ، ايضاح ايتمه‌يه چاليشدم .

بوكون مسئله‌يه ديكر جهتدن باقوق ومكتب ايله، مكتبده‌كى چوجوقلرك حياتى وانكشافى آراسنده‌كى مناسبتى مطالعه ايتمك ايسته‌يورم . كوچوك چوجوقلر كيبى پك زياده مشخص شيلرى عمومى مبدألره ربط ايتمك مشكل اولديغندن ، « دارالفنون ايلك مكتبى » نك مساعيسندن برچوغنى مثال اوله‌رق كوسته‌ره‌جكم ، بو صورتله ، عرض اولونان فكرلرك ساحهٔ عمله نه‌يولده چيقدقلرينى وفعلى قيمتلرينى بردرجه‌يه قادار تقدير ايده‌بيليرسكز .

بر قاچ سنه اول شهرك مكتب اشياسى صاتان ماغازالرينى كزييور وچوجوقلرك احتياجلرينه هرنقطهٔ نظردن ــ بديعى ، صحى و تربيوى ــ اويغون ماصا وصانداليه بولمايه چاليشيوردم. ايسته‌ديكمزى بولمقده پك چوق مشكلاته اوغرادق، نهايت ماغازا صاحبلرندن، ديكرلرندن داها ذكى اولان ، برى شوملاحظه‌يى سويله‌دى : « قورقارم كه ايسته‌ديككز بزده يوقدر . سزچوجوقلرك ، اوزرنده چاليشابيله‌جكلرى برشى ايستيورسكز ؛ بوتون بوراده‌كى اشيا ايسه ديكله‌مك ايچيندر. » بوملاحظه عنعنوى تربيه‌نك بوتون تاريخنى اجمال ايدر . ناصيل بر حياتيات عالمى بر ايكى كميكى اله آلارق بوتون برحيوانك بدننى ميدانه چيقاريرسه طبق بويله بزده نظر خيالمزك اوكنه ؛ هندسى بر نظامله صيرا صيرا ديزيلمش ، آرالرنده حركت ايچين نه‌قادار ممكنسه اوقادار آز ير قالاجق صورتده صيقيشديريلمش ، اوستلرى همان عينى بويوكلكده و آنجاق كتابلرى وقورشون قلم ايله كاغدى آلابيله‌جك جسامتده چيركين رحله‌لرى ايله معتاد شكلده بردرسخانه كتيرر ، بوكا برماصا ايله برقاچ صانداليه، چيپلاق ديوارلرو بر ايكى رسمجك علاوه ايدرسه‌ك بويله برمحلده اجرا ايديله‌بيله‌جك تربيوى فاعليتى پك ايى تصور ايده‌بيليرز . بوير كاملاً « ديكله‌مك ايچين » ياپيلمشدر . ــ

عالم صنفی موضوع بحث بیله دکلدر . بویله برشی زمانله غیر قابل تألیف اولور . معلومات آرتیق غیر متحرك بر صلب دکلدر ؛ تمییع ایدیلدی . بالذات جمعیتك بوتون جریانلری ایچنده فعلاً حال حرکتده‌در .

قولایجه آکلاشیلیر که بوانقلاب، معلومات موادی اعتباریله ، فردك حال ووضعیتنده بارز برتحولده سبب اولمشدر . ذهنی نوعدن منبهلرك هرصورتله وهرآن تأثیری آلتنده بولونیورز . صرف ذهنی حیات ، تتبع و تعقل حیاتی ، بوصورتله ، پك ده‌کیشمش برقیمت اکتساب ایدییور . **آقاده‌میك** و **سقولاستیك** کلمه‌لری شرف عنوانلری اولاجق یرده مؤاخذه تعبیرلری ماهیتنی آلیور .

بوتون بونلر مکتبك حال ووضعیتنده ضروری بر تحولده دلالت ایدییورلر ، لاکن بو تحولك بوتون قوتیله تحققندن داها اپی اوزاقده‌یز . مکتب اصوللریمز وشایان اهمیت بر درجه‌ده پروغراملریمز معلوماتك ، انسانی بیلکی‌یه کوتورن بعض رمزلره صاحبیتك « اهم المهمات » (١) عد ایدیلدیکی دورك میراثیـدر . اودورك مفکوره‌لری حالا زیاده‌سـیله مراقبدر، خارجی اصوللرك وتتبع طرزلرینك دکیشمش اولدیغی محللرده بیله. ال ایشلرینك، صنعت وعلمك ، متخصصلر یتیشدیرمه‌یه ساعی اولدقلرندن بحث ایدیله‌رك ایلك ، و حتی اورتا مکتبلره ادخالنه رضا کوسته‌ریله‌دیکنی ایشـیتدیکمز اولیور ــ کویا بونلر شیمدیکی کنیش وحر تهذیب طرزیمزه آیقیری دوشرمش . بو اعتراضـك حاوی اولدیغی نکته ، اعتراضی اکثریا فاجعه‌یه قلب ایده‌جك درجه‌ده مؤثر اولماسه‌یدی ، مضحك اولوردی . اصل حال حاضرده‌کی تربیه‌مز یوکسك درجه‌ده اختصاصجی، یکجهت ودارد. وهمان تماماً، بیلکی‌نك قرون ــ وسطائی تلقیسنك حاکمیتی آلتنده‌در. اویله برشی‌که اك زیاده‌طبیعتمزك ذهنی جهتی ایله ، اوکرنمك آرزومزله ، معلومات ادخار ایتمك وبیلکی رمزلرینه صاحب اولمق تمایلمزله علاقه‌دار اولیور ؛ یاپمق، فائده ویا صنعت شکلنده برشی حصوله کتیرمك، یاراتمق الحا وتمایللریمزله دکل . ال ایشلرینك ، علم وصنعتك ، فنی ، وبناءً علیه انسـانی بسیط بر اختصاصه کوتورمه‌یه ساعی، تلقی ایدیله‌رك اعتراضه اوغراماسی واقعه‌سنك بالذات کندیسی بیله بوکون رواجده اولان تربیـه‌نك اختصـاصجی بر هدفك مراقبه‌سی آلتنده اولدیغنی اثبات ایچین کوسته‌ریله‌جك اك اپی بینه‌در. بوکونکی تربیه منحصراً ذهنی مساعی واوکا متوجه بیلکی ایله بالقوه تعین وتشخص ایتمش اولماسه‌یدی بوتون بو مواد و اصولك تربیه‌یه ادخاللری خوش کورولور ، واك یوکسك بر مسافر پرورلکله قارشیلانیردی .

All-important [١]

علم مسلكلری ایچین اولان تعلیم وتدریس ، تهذیب انموذجی ، ویا حر و عالی تربیه (تحصیل) عد ایدیلدیکی حالده ماکیناجی، موسیقی منتسبی ، آووقات ، دوقتور، چفتجی، تاجر ویا شمندوفر مدیری اولمق ایچین مقتضی تحصیل و تربیه صرف فنی و مسلکی تلقی ایدیلیور . بونك نتیجه‌سی آرامزده وهریرده کورییورز ـ خلقك « منور » و« ایشجی » صنفلرینه آیریلماسی، نظریه‌ایله عملیه‌نك تفریقی. بوتون مکتب نفوسنك آنجاق یوزده بری یوکسك تحصیله یا ایرییور یا ایرمه‌یور؛ یالکز یوزده بشی اورتامکتب (High School(١)) مأذونی درجه‌سنی احرازایدییور؛ ونصفندن زیاده‌سی ده ایلك مکتبك بشنجی(٢) سنه‌سنی اکمال ایتمه‌دن تحصیلی ترك ایدییور. بوحالدن چیقان بسیط حقیقتلر شو اولیور که انسانلرك بویوك برا کثریتنده مجرد ذهنی علاقه حاکم دکلدر . اونلر عملی دینیلن الجا واستعدادلره صاحبدرلر . طبیعتلری اقتضاسی ذهنی علاقه‌لری قوتلی اولانلرك بر چوغنده‌ده بوقدرت ذهنیه‌نك تماماً تحققنه اجتماعی شرائط مانع اولیور . بالنتیجه چوجوقلردن ، معلوماتك الك بسیط مبادیسنی ، حیاتلرینی قازانماده کندیلرینه عملی فائده‌سی اولاجق درجه‌ده اوقومه ، یازمه وحساب رمزلرینی اوکره‌نیر اوکرنمز ، مکتبی ترك ایدنلر پك چوق اولیور . تربیه رهبرلریمز ، تهذیبی ، شخصیتك انکشافنی وسائره‌یی تربیه‌نك غایه‌سی وهدفی اولارق کوستروب دورییورلر ، حالبوکه مکتب تحصیلی کچیرنلرك اکثریت عظیمه‌سی بونی ، انسانه محدود ومقصور برحیات ادامه ایده‌بیله‌جك درجه‌ده مدار معشیت تأمین ایدن کفایتسز درجه‌ده عملی برآلت تلقی ایدییور . تربیوی غایه وهدفمزی داها آز انحصاری برطرزده تلقی ایده بیلسه‌یدك ، تربیوی وتیره‌لریمزه ، روحلرینك حاکم علاقه‌سی ؛ یاپمق ، اجرا ایتمك اولان انسانلره‌ده خطاب ایده بیله‌جك فاعلیتلری ادخال ایده بیلسه‌یدك ، مکتبك ، اعضاسی اوزرنده‌کی تأثیر ونفوذینی داها حیاتی ، داها دواملی ، وداها تهذیبلی بولوردق .

لاکن بونی عرض ایتمك ایچین نه‌یه اوغراشیورم ؟ اجتماعی حیاتمزك کاملاً جذری برتحوله اوغرادیغی باهر برحقیقتدر . اکر حیات ایچین برمعنایی حائز اولماسی لازم ایسه ، تربیه‌ده بونك کبی تام براستحاله کچیرمه‌لیدر . بواستحاله بردن بره ظهور ایده‌جك ، شعورلو برقصدله برکونده میدانه کتیریله‌جك برشی دکلدر. داها شیمدیدن اولوب کیتمکده‌در.

---

(١) بزم لیسه‌لرك ، پروغرام اعتباریله ، دورهٔ اولالرندن یوکسك ، ثانیه‌لرندن آشاغی درجه‌ده آمریقا اورتا مکتبلری .

(٢) آمریقان ابتدائیلری یرینه کوره ٧ ، ٨ ویا ٩ سنه‌لکدر . ـ مترجم .

بوراده قوماشلرده قوللانيلان اليافه‌دائر اولان بوتك مثال (وبالطبع بونك‌ده يالكز برايكى ابتدائى صفحه‌سندن بحث ايتدم) حقنده صحيح اولان ، كندى مقياسى داخلنده ، هر اشتغالك هر مالزمه‌سى و بو اشتغالده استعمال ايديلن وتيره‌لر حقنده‌ده صحيحدر. اشتغال چوجوغه حقيقى بر محرّك ويرير ، اونى ، بلا واسطه ، دوغرودن دوغرويه تجربه صاحبى ايدر ؛ شيئيتلرله تماس ايتديرير . بوتون بونلرى ياپدقدن باشقا ، آيريجه تاريخى واجتماعى قيمتلرينه ، علمى معادلتلرينه ترجمه ايديلك صورتيله اشتغالك دلالتى ومعناسى پك‌زياده وسعت‌ده قازانير. چوجوغك روحى، قوتجه وبيلكيجه تمى وانكشاف ايتدكجه اشتغال يالكز خوش برمشغله اولمقله قالماز، تدريجاً داها زياده برتعقل واسطه‌سى، آلتى وعضوى اولور — يعنى استحاله ايدر .

اشتغال ، صيراسنده ، علم تدريسى ايچين صورت خصوصيه‌ده حائز اهميتدر. شرائط حاضره‌يه كوره ، هرفاعليت ، موفقيتله نتيجه‌له‌نمك ايچين ، علمى بر متخصص طرفندن معين صورتله ، معين براستقامته توجيه ايديلك لازمدر — بوعلمك تطبيق حاليدر . (علم ايله عمل آراسنده‌كى) ارتباطك تربيه‌ده معين بر موقعى اولماليدر . اشتغاللرك — مكتبده معهود ال ايشلرى ويا صناعى فاعليت اسميله ياد ايديلن مساعى — ايفا ايتديكى خدمت ؛ يالكز بومساعى‌يى تنوير ايتمك ، واونلرى ساده‌جه ال وكوز هنرى اولاجق يرده ، معنى ايله محمول لزوملو مواد درسيه حالنه كتيرمك ايچين ، مكتبه علمك دخولنه فرصت تهيه ايتمكدن عبارت قالماز ، بلكه بو اشتغاللر سايه‌سنده قازانيلان علمى وقوف بوكونك اجتماعى حياتنه حر و فعال اشتراك ايچين لزوملو بر آلت اولور . افلاطون كتابلرينك برنده اسيرى، افعالنده كندى فكرلرينى دكل ، باشقالرينك فكرلرينى افاده ايدن انسان ، ديه تعريف ايديور. افلاطونك زماننده‌كندن داهامبرم‌اجتماعى مسئله‌مزده بودر. بر ايش ياپان كيمسه‌نك شعورنده اصول،مقصد، تعقل موجود اولماليدر ،فاعليتى كنديسى ايچين حائزمعنى‌اولماليدر.

مكتبده اشتغاللر بويله كنيش وحر بر طرزده تلقى ايديلنجه ، بونوع اشتغاللرك مكتبده يرى اولماياجغى ، چونكه اونلرك تمايلجه مادى ، انتفاعى وحتى خسيس شيلر اولديغى حقنده اكثريا ايشيديلن اعتراضلره قارشى بيان حيرتدن كنديمى زور آليورم . ظن‌ايده‌رم‌كه بواعتراضلرى‌سرد ايدنلر تماماًباشقا بردنياده ياشامالرى‌ايجاب ايدن‌كيمسه‌لردر. اك چوغمزك ايچنده ياشاديغمز عالمده هركسك برمسلكى، برايشى ، ياپاجق برشيئ واردر. بعضلرى اداره ايدر ؛ بعضلرى اداره اولونور . لاكن كرك برنجى، كرك ايكنجى‌صنفدن

هرفرد ایچین مهم جهت ، کوندەلك ایشلری ایچنده بویوك وبشری معنایی حائز هرشیئی کورەبیلمەیه کندیلرینی قادر ایدن برتربیه آلمش اولملرمی ایجاب ایدەجکدر . بوکونکی عملەنك نەقادار چوغی ایشلەتدیکی ماکینانك سادەجه برتمەسندن عبارتدر ! بوحال، قسماً ماکینانك کندیسندن، ویا ماکینا محصولنه بوقادار فضله اهمیت ویرن نظام اجتماعیدن‌ایلری کلەبیلیر ؛ فقط محقق‌که داها زیاده ، عملەنك ، یاپدیغی ایشك علمی و اجتماعی قیمتلرینه واقف اولاجق درجەده مخیلەسنی وتجاذب قوتی انکشاف ایتدیرمك فرصتنی بولامامش اولماسندن‌در . حال‌حاضرده صناعی سیستەمك قاعدەسنده دوران الجالر مکتب دورنده یابالفعل‌اهمال‌ایدیلمش ویا مثبت صورتده چیغرندن چیقاریلمشدر. انشا واستحصال‌انسیاقلری چوجوقلق وکنجلکده سیستەملی برطرزده درلەنوب طوپلانمادقچه ، اجتماعی استقامتلرده تربیه ایدیلمەدکچه ، تاریخی تفسیرلرله زنکینلەشدیریلمەدکچه ، علمی اصوللرله مراقبه وتنویر ایدیلمەدکچه اقتصادی سیئاتمزك منبعنی تعیین ایدەجك بروضعیتی بیله بولامایاجغمز محققدر ، بالطبع اوسیئاتی مؤثر برصورتدهٔ ازالەده ایدەمەیەجکز .

برقاچ عصر کریده دونرسەك فعلی بر بیلکی انحصاری کوروروز . بیلکی‌یه تملك تعبیری ، حقیقةً ، اویغون برتعبیردر . اوزمانلر بیلکی بر صنف مسئلەسی ایدی . بوده اجتماعی شرائطك ضروری نتیجەسی ایدی . منابع ذهنیه‌یه عامەنك قولایلقله دخولنه امکان ویرەجك هیچ برواسطه موجود دکلدی . معلومات یازمه کتابلرده مکنوز وصاقلی ایدی. بونلردن أله کچەبیلەجك اولانلر پك آزدی واونلردن استفاده ایدەبیلمکده اوزون و زحمتلی حاضرلقلره متوقفدی . حقیقت خزینەسنی محافظه ایدن و خلقه بونلرك پك جزئی بر قسمنی برچوق تحدیداتله صدقه کبی احسان ایلەین بر بیلکی باش راهبلکی اوزمانکی شرائطك غیر قابل اجتناب افادەسی ایدی . لاکن ، بر آز اول بحث ایتدیکمز صناعی انقلابك دوغرودن دوغرویه نتیجەسی اولارق ، بو حال دەکیشدی . طباعت اختراع ایدیلدی ، و تجارت حالنه صوقولدی . کتابلر ، مجموعەلر ، غزتەلر تکثر ایتدی ، واوجوزلادی . لوقوموتیفك وتلغرافك نتیجەسی اولارق ، شمندوفرله والکتریقیتله صیق، سریع واوجوز مناقله ومواصله یوللری ظهور ایتدی. سیاحت قولایلاشدیریلدی. حریت حرکت و مترافقی اولان مبادلهٔ افکار نامتناهی درجەده تسهیل ایدیلدی . نتیجه ذهنی برانقلاب اولدی . بیلکی‌یه رواج ویریلدی . (بوکون) هرنەقادار استکناه وتحری ایله مشغول خصوصی بر صنف موجودایسەوبالکه دائماده موجود اولاجق‌ایسەده امتیازلی

دیکیشده ویا مارانغوزلقده داها فنی مهارت قازانمق یوللری عد ایدیله‌یه‌جکی ؛ بلکه طبیعی مواده و وتیره‌لره علمی وقوف حاصل ایتمك ایچین فعلی مرکزلر ، بشرك انکشاف تاریخیسنی تحقیق خصوصنده چوجوقلره حرکت نقطه‌لری عد ایدیله‌جکیدر . بونك حقیقی معناسی ، عمومی برنطق ایله یاپیلابیله‌جکندن داها ایی صورتده ، حقیقی مکتب ایشندن آلیناجق برمثالله آکلاتیلابیلیر .

متوسط ذکاده برزائره ، اون ، اون ایکی ، اون اوچ یاشنده اوغلان چوجوقلرك قیزلرله برابر دیکیش دیکدکلرینی ، بز دوقودقلرینی کورمکدن داها غریب برتأثیر یاپاجق هیچ برشی یوقدر . اکر بومنظره‌یه اوغلان چوجوقلرك دوکمه دیکمه‌یه ویامایاما یه احضاری نقطهٔ نظرندن باقارسه‌ق تلقیمز دار و انتفاعی اولور ــ و مکتبده بونوع فاعلیته اهمیت مخصوصه ویرمه‌یی حقلی کوستره‌جك براساس تشکیل ایده‌مز . فقط بوکا دیکر جهتدن باقارسه‌ق کوروز که بومشغولیت ، بشرك مشی تاریخیسنی بولوب تعقیب ایتمك ایچین چوجوغه نقطهٔ حرکت تشکیل ایدییور ، اوبر طرفدن‌ده بومشی تاریخیده قوللانیلان مواده وتضمن ایدن میخانیکی مبدألره وقوف حاصل ایدییور . بواشتغاللر ایله مرتبط اولارق بشرك انکشاف تاریخیسی اجمال ایدیلیور . مثلا چوجوقلره اولا خام اشیا ویریلیر ــ کتن ، پاموق قوزاسی ، کیرلی یاپاغی (چوجوقلری قویونلرك قیرقیلدقلری یره کوتوره‌بیلیرسه‌ك داها ایی) . صوکرا بومادهلر جهت استعماللرینه درجهٔ مطابقتلری نقطهٔ نظرندن تدقیق ومطالعه ایدیلیر . مثلا پاموق لیفی ایله یوك لیفی مقایسه اولونور . پاموق صنایعنك انکشافده ، یوکه نسبتله تأخر ایله‌مش اولماسنك حکمتی ، پاموق الیافنك چکیردکلرندن أل ایله آیریلماسنده‌کی مشکلکدر ، بونی بن اسکیدن بیلمه‌زدم ؛ چوجوقلردن اوکرندم . برغروپده‌کی چوجوقلرك اوتوز دقیقه چالیشارق قوزادن وچکیردکلردن آییروب ألده ایده‌بیلدکلری پاموق الیافی بر « اونس » [١] دن آزدی . برانسانك ال ایله کونده آنجاق بر « پاوند » [٢] پاموق آییرابیله‌جکنه چوجوقلرك عقلی قولایجه ایردی و اجدادلرینك پاموق یرینه یوك قوماشلر کیمه‌لرینك سببنی آکلادیلر . بوایکی ماده‌نك نسبی فائده‌لرینه اجرای تأثیر ایدن ، ینه چوجوقلرك کشف ایتدیکی ، خصوصیتلردن بری‌ده پاموق الیافنك یوك الیافنه نسبةً قیصالغی ایدی ؛ برنجیسی ، مثلا بربوس (٢,٥ سانتیم قادار) ك اوچده

[١] « اونس » ٣٠ غرام قادار طوتار . ــ مترجم ــ

[٢] « پاوند » ، لیبره یاریم کیلودن پك آز خفیفدر . ــ مترجم ــ

بری قادار اوزون ایکن ، ایکنجیسی اوچ پوس اوزونلغنی بولیور ؛ برده پاموق الیافی قاپیاق اولدیغندن بربرینه صاریلمایور ؛ حالبوکه یوکده خصوصی بر پوروزلولك وار ، الیاف بربرینه یاپشیور و اکیرمه عملیه‌سنی تسهیل ایدییور . چوجوقلر بوخصوصیتلری ، حقیق موادی ایشله‌یه‌رك ، معلملرینك سؤاللری ، تلقینلری یاردیمیله ، بالذات بولوب چیقاردیلر .

داها صوکرا الیافی قوماش حالنه قویمق ایچین مقتضی وتیره‌لری تعقیب ایتدیلر . یاپاغی‌یی طاراقلامق ایچین قوللانیلان ایلك قارد دستکاهنی یکیدن اختراع ایتدیلر ـ اوزرلرینه یوکی طارامق ایچین برچوق سیوری یکنه‌لر طاقلمش برچفت تخته . یوك بوکمك ایچین الك بسیط چاره‌یی یکیدن ترتیب ایتدیلر ـ ده‌لینمش برطاش ویادیکر آغیر برشی که یوك ده‌لیکدن کچیریلیر ودوندورولدقجه الیافی چکر ، اوزاتیر ؛ صوکرا صیرا « ایکی » یه کلدی . بوطوپاچ کبی یرده دوندورولیور وچوجوقلرك اللرنده طوتدقلری یوك چکیله‌چکیله تدریجاً بوکوله‌رك ایکی‌یه صاریلیوردی . متعاقباً ، تاریخ صیراسیله بوندن صوکرا کلن اختراعلره یاناشدیلر ، وهپ چالیشارق ، ایشله‌یه‌رك بالتجربه بولمق ، وبویله‌جه لزومنی آکلامق ، ویالکز خصوصی برصنعته دکل ، بلکه اجتماعی حیاتك هرطرزینه اجرا ایتدیکی تأثیرلری طانیمق صورتیله ایله‌ریله‌دیلر ـ وبوطریقده یورویه‌رك بوکونك تام بر دستکاهنه وحال حاضرده قابل استفاده قوتلریمزه علمك تطبیقندن تحصل ایدن بوتون نتیجه‌لره واریجه‌یه قادار تکمیل وتیرهٔ نسجه اوکلرنده کچید رسمی یاپدیردیلر . بوسعیك تضمن ایتدیکی علمدن ـ الیافك ، جوغرافی خصوصیتلرك ، خام موادی یتیشدیرن شرائطك ، اعمال وتوزیع مرکزلرینك ، استحصال ماکینالرینه اساس اولان فیزیك مبدألرینك تدقیق صورتیله اولان علمی تتبع ـ بحثه لزوم کورمه‌یورم ؛ تاریخی جهتنی ـ بو اختراعلرك بشریته ایقاع ایتدیکی نفوذ وتأثیری ـ ده موضوع بحث ایتمه‌یورم . بوتون نوع بشرك تاریخی کتن ، پاموق و یوك الیافنك قوماش شکلنه تکاملی کیفیتی اوزرنده تمرکز ایتدیره‌بیلیرسکز . بو سوزمله بونك یکانه ویا الك ایی مرکز اولدیغنی قصد ایتمه‌یورم . لاکن عرقك تاریخی تقدیره منتهی اولان پك شانلی ومهم شهراهلردن بعضرینك بوصورتله آچیلمش اولدیغی ـ تاریخ نامی آلتنده تلقیسی معتاد اولان سیاسی و تقویمی قیدلرده کورولنلردن چوق داها اساسلی و مراقبه‌کار نفوذ و تأثیرلره روحك بو صورتله ادخال ایدیلدیکی ـ ده دوغرودر .

فقط استهداف ایدیلن غایه اجتماعی ایش برلکی و جمعیت حیاتی روحنك انکشافی ایسه انضباط بوندن دوغمالی و بوغایه ایله متناسب اولمالیدر . بر طاقیم اشیانك اعمال وانشا ایدیلدیکی یرده بر نوع نظام آزدر ؛ ایچنده چالیشیلان صنعت دستکاهنده بر نظامسزلق واردر ؛ سکوت یوقدر ؛ اوراده چالیشانلر معین وثابت بدنی وضعیتلرده دورمقله مکلف طوتولمازلر؛ قوللری قاووشدورولمش دکلدر؛ کتابلرینی شو ویا بوصورتله طوتمالری ایجاب ایتمز . بوراده انسانلر دورلو دورلو شیلر یاپمقله مشغولدرلر ؛ فاعلیت نتیجه‌سی اولان بر قاریشیقلق وعجله‌جیلك واردر . لاکن نتیجه‌لی شیلر یاپمقدن وبونی ال برلکی ایله اجتماعی برطرزده اجرا ایتمکدن دوغان کندی نوع وانموذجنده خصوصی برانضباط موجوددر . بونقطهٔ نظری قاورایجه مکتب انضباطی حقنده‌کی بوتون تلقیلریمز ده‌کیشیر . بحرانلی زمانلرده سزه‌رزکه بزده‌کی یکانه انضباط ، حذس خالنه کلش یکانه تربیه حیاتك کندیسندن آلینمش اولاندر . تجربه‌دن ، کتابلردن ویا باشقالرینك سوزلرندن ، فقط تجربه ایله علاقه‌دار اولمق ارزره ، اوکرندکلریمز ساده‌جه بوش جمله‌لر دکلدر. لاکن مکتب حیاتدن اوقادار اوزاق طوتولمش ، و حیاتك شرائط عادیه‌سندن و محرکلرندن اودرجه تجرید ایدیلمشدرکه چوجوقلرك انضباط قازانمق ایچین کونده‌ریلدکلری اویر ، سطح ارضده ، تجربه‌نك اك زیاده کوجلکله بولونابیله‌جکی محلدر ـ تجربه ایسه انضباط اسمنه لایق اولان بوتون انضباطلرك آناسیدر. دار وثابت برمعنوی مکتب انضباطی خیالنك حاکم اولدیغی یرده‌درکه انسان ، انشائی برسعیده یاپاجق برحصه صاحبی اولمقدن، روحاً اجتماعی اولدیغی قادار شکلاً ده ظاهر وقابل تماس اولان برنتیجه‌نك حصولنه فعلاً یاردیم ایتمکدن چیقان، داها ده‌رین ونامتناهی درجه‌ده داها کنیش انضباطی کوزدن قاچیرمق تهلکه‌سنه معروضدر ـ بویله اولمایان یرده ایسه ایشته او ظاهر وقابل تماس شکله عطفاً مسئولیت اجرای نفوذ ایدر وبوکا استناد ایله دوغرو برحکم ویریلیر .

متنوع شکلده فعلی اشتغاللرك مکتبه ادخالی مسئله‌سنده عقلده طوتولماسی ایجاب ایدن مهم جهت ، بونلر سایه‌سنده مکتبك بوتون روحنك تجدد ایده‌جکیدر . مکتب بونلر واسطه‌سیله حیاتله قایناشمق طالعنه مظهر اولاجق، وچوجوق ایچین‌ده ، استقبالده یاشاماسی ممکن برحیاته مجرد وبعید صورتده معطوف درسلر اوکره‌نیلن بر محل دکل ؛ برمسکن اولاجقدر ، چوجوق بومسکنده استقامتلی بر حیات یاشایارق اوکره‌نه‌جکدر . مکتب کوچوك مقیاسده برجماعت ، رشیمی برجمعیت اولمق طالعنه نائل اولاجقدر. ایشته اساسی

واقعه بودر ، ودواملی ونظاملی جریان تعلیم بوندن صدور ایده‌جکدر . یوقاریده توصیف ایدیلن صناعی نظام اجتماعیده چوجوق هرحالده مساعی‌یه اشتراك ایدییوردی ، وبو ، اشتراك ایتمش اولمق ایچین دکل ، استحصال ایچین‌دی . تربیوی نتیجه‌لری شأنی اولمقله برابر عرضی وتابع ایدی . مکتبده [١] تعقیب ایدیلن انموذجی اشتغاللر ایسه اقتصادی تضییقدن آزاده‌در . غایه محصوللرك اقتصادی قیمتلری دکلدر ، اجتماعی قوت و وقوفك انکشافیدر . بویله ، دار منفعت دوشونجه‌لرندن آزاده‌لکلری ، روح بشرك مختلف امکانلرینه کشاده‌لکلری‌درکه بوعملی فاعلیتلری مکتبده صنعتك متفقلری ، علم وتاریخك مرکزلری یاپیور .

بوتون علملرك وحدتی جوغرافیاده بولونور . جوغرافیانك معناسی ، اونك انسانك اشتغالاتنه ارضی متمادی بر یورد اولارق کوسترمه‌سنده‌در . دنیا ، فاعلیت بشریه ایله مناسبتدار اولمادقجه ، دنیا دکلدر . بشرك سعي واجرا آتی ، ارضده بولونان کوکلری نظر دقته آلینمایجه ، حتی برحس بیله دکلدر ، آنجاق قورو براسمدر . طوپراق بوتون انسانلرك عذاسنك ایلك وصوك منبعیدر. او ، انسانك دائمی برملجأی وحامیسی، بوتون فاعلیتلرینك مادهٔ ابتدائیه‌سی ، انسانك یوردی‌در ، اویله بر یوردکه بشری‌ده ، فکری‌ده او دوغورمش اولدیغندن ، انسانك بوتون افعال واجرا آتی اوندن دوغار واوکا رجوع ایدر . او ، حرارت ، ضیا ، الکتریقیت قدرتلرینك بویوك ساحه‌سی ، بویوك اوجاغی ، بویوك منبعیدر ؛ ده‌کیزلرك ، جریانلرك ، داغلرك ، اووالرك بویوك صحنه‌سیدر ، که بزم بوتون زراعتمز ، معدنجیلك ، اورمانجیلق صنعتلریمز ، بوتون اعمال وتوزیع واسطه‌لریمز اونك آنجاق قسماً عنصرلری وعامللریدر . بو محیطك تعیین ایتدیکی اشتغاللر ایله‌درکه نوع بشر تاریخی وسیاسی ترقیسنی میدانه چیقارمشدر . ینه بواشتغاللر ایله‌درکه طبیعتك ، ذهنی وهیجانی تفسیری انکشاف ایتمشدر [٢] . عالمده وعالمله یاپدقلریمزله‌درکه عالمك معناسنی اوقیور وقیمتنی ئولچیورز .

تربیوی تعبیرلرله افاده ایدیلنجه ، بونك معناسی ، بواشتغاللرك مکتبده سادەجه کوره‌نه‌که کوره قوللانیلاجق بر طاقم عملی طرزلر و طریقلر اولمایاجغی ، آشجیلقده ،

---

[١] بورادن اعتباراً موضوع بحث اولان مکتب دوئی‌نك شیقاغو دارالفنوننده تأسیس ایتدیکی «دارالفنون ایلك مکتبی» در . — مترجم .

[٢] یعنی علم وادبیات انکشاف ایتمشدر . — مترجم .

حال و وضعیتلرنده‌ده کورولن بو سببلردن کله‌جك مصاحبه‌مده ، دوغرودن دوغرویه مکتبله چوجوغك مناسبتنی مطالعه ایدرکن بحث ایده‌جکم . فقط بونقطهٔ نظر طوپندن آلیننجه کفایتسز درجه‌ده واردر . تخته ، معدن ایشلرینی ، أکیرمه ، دوقوما ، طباخت فاعلیتنی یاشامانك واوکرنمه‌نك اصوللری اولمق اوزره تلقی ایتمه‌لی‌یز ، آیری آیری درسلر اولارق دکل .

اونلری اجتماعی معنا ودلالتلرینه کوره ، یعنی جمعیتك دوامنده استناد ایتدیکی وتیره‌لر انموذجلری ، چوجوقلری جماعت حیاتنك ایلك لازمه‌لری ایله انسیت ایتدیرن عامللر ، وانسانك آرتان وقوف ومهارتی ایله بواحتیاجلری قارشیلادیغی یوللر ، خلاصه بر طاقیم آلیتلر ، اولارق تلقی ایتمه‌لی‌یز ، که مکتبك کندیسی بیله ، بونلرك تأثیریله ، ایچنده درس اوکره‌نیلن جمعیتدن آیری برمحل اولاجق یرده ، جماعت حیاتنك حقیقی فعال برشکلی اولور .

جمعیت مشترك خطلر اوزرنده ، مشترك روحله ومشترك هدفلره قارشی چالیشدقلری ایچین برآراده دوران وبرلکده طوتونان انسانلرك مجموعیدر . مشترك احتیاجلر وهدفلر متزاید برفکر مبادله‌سنی ومتزاید بر حس تجاذب برلکنی استلزام ایدر . حال حاضرده‌کی مکتبك طبیعی براجتماعی وحدت حالنه تعضی ایده‌مه‌مه‌سنك جذری سببی ایشته اصل بومشترك مستحصل فاعلیت عنصرینك فقدانیدر . اویون ساحه‌سنده ، اویونده وسپورده اجتماعی تعضی کندی کندیسنه و اوکنه کچیله‌مه‌یه‌جك صورتده حادث اولیور . چونکه یاپیلاجق برشی واردر ، بر فاعلیت واقع اوجقدر . ایشـته بو ، ایشك طبیعی انقسامنی ، رهبر وپیرولرك سچیلوب آیریلماسنی ، متقابل ایش برلکنی ومنافسه‌یی استلزام ایدییور . بونك کیبی ، درسخانه‌ده‌ده اجتماعی تعضی ایچین محرکه ورابطه‌یه احتیاج واردر . اخلاقی جهتدن باقیلنجه ، شیمدیکی مکتبك فجیع ضعفی ، بر طرفدن اجتماعی نظام ایچین مستقبل اعضا حاضرلامایه چالیشیرکن ، دیکر طرفدن بومستقبل اعضایی اجتماعی روحدن صوك درجه‌ده محروم بروسط ایچنده یتیشدیرمه‌سنده‌در .

اشتغاللر مکتبك عقده مرکزلری حالنه کتیریلنجه ظهور ایده‌جك فرقی کلمه‌لرله افاده ایتمك قولای دکلدر؛ چونکه بوفرق محرّك ـ ده ، روح ـ ده وهوای محیط ـ ده‌در . انسان فعالیتله دولو بر موطباغه کیروبده بر چوق چوجوغی یمك حاضرلامقله مشغول کوردیکی زمان ، آزچوق منفعل وعاطل برآخذلك وممنوعیت حالی ایله شاطر وجوشغون برفعالیت حالی آراسـنده‌کی روحی فرق یوزه چارپاجق درجه‌ده بارزدر . واقعا ، مکتب

حقنده‌كی خیال روحیلری معتادسرت چهره‌لی منظره ایله مألوف اولان كیمسه‌لری بوحال بردنبره شدتله صارصار ، لاكن چوجوقلرك اجتماعی وضعیتلرنده‌كی تحولده عینی درجه‌ده شدتله كوزه چارپار . واقعه‌لری و حقیقتلری ساده‌جه بلع ایتمك اوقادار فردی برایشدركه ، طبیعتیله ، انسانی خودبینی‌یه سوق ایدر . صرف بیلكی اكتسابی ایچین آشكار هیچ براجتماعی محرّك یوقدر . وبونده موفقیتك صریح هیچ براجتماعی قازانجی‌ده موجود دكلدر . فی‌الحقیقه بوطرزده یكانه مقیاس موفقیت ، تعبیرك فنا معناسیله ، رقابت طرزیدر ـ اعظمی معلومات ادخارنده ، هانكی چوجوغك دیكرلرندن داها ایلری كیتمك موفقیتی كوستردیكنی آكلامق ایچین درس و امتحان نتیجه‌لرینك مقایسه‌سی . بوحال مكتبك هوای محیطی اولمشدر ، اودرجه‌ده‌كه وظیفه یاپاركن چوجوقلرك بربرلرینه یاردیملری بیله برمكتب جنایتیدر. مكتب فاعلیتی ، نره‌ده ساده‌جه درس اوكرنمه‌یه انحصار ایدییورسه اوراده تعاون ، ایش برلكنك واشتراك مساعینك اك طبیعی برشكلی اولاجق یرده ، یانندەكی آرقاداشی وظیفه‌لرندن قورتارمق ایچین كیزلی برجهد حالنی آلیور. ایش فاعلیتنك موجود اولدیغی یرده ایسه بوتون بوحاللر ده‌كیشیور . بوراده باشقالرینه یاردیم ایتمك ، یاردیمی كورنی عاجز دوشورن برمرحمت شكلی اولمایور ، ساده‌جه ، اونك قوتلرینی سربست براقان ، والجالرینه كنیش میدان ویرن برمعاونت اولیور . شفاهی درسده سربست محاوره‌لر ، فكر تعاطیلری ، تلقینلر ، مقدم تجربه‌لرك كرك موفقیت ، كرك عدم موفقیت شكلنده نتیجه‌لری درسك اك حاكم نقطه‌لری اولیور، منافسه‌یه‌كلنجه ، بوده فردلرك مقایسه‌سی شكلنده اولیور، لاكن بلع ایتدكلری معلوماتك كمیتنه نظراً دكل، یاپدقلری ایشك كیفیتنه كوره ـ یعنی قیمتك حقیقی جماعت معیارینه كوره . بوراده مكتب حیاتی غیرشكلی [۱]، وبویله اولدیغی ایچین داها زیاده استیلائی و منتشر صورتده اجتماعی برقاعده اوزرنده تعضی ایتمشدر .

مكتبك انضباطی ویا نظامی بو تعضینك ایچنده بولونور . بالطبع نظام ساده‌جه غایه‌یه اضافتله‌در . اكر غایه‌كز قرق اللی چوجوغك بر طاقیم درسلری اوكرنمه‌سی ، صوكرا معلمه آكلاتماسی ایسه، ایسته‌دیككز انضباطده بونی تأمین ایده‌جك صورتده اولاجقدر.

---

[۱] Informal ی غیر صوری كلمه‌سی ایله ترجمه ایتمك داها دوغرو اولوردی؛ لاكن Form جذرندن كلن مشتقاتی توركجه‌ده دائما « شكل » جذرینك مشتقلری ایله ترجمه ایتمك عادت اولدیغندن اطرادی محافظه ایچین بویله ترجمه ایدیلدی . ـ مترجم .

یاتیشیرلردی . حتی مساعی‌یه حقیقةً اشتراك نقطه‌سنه واریجه‌یه قادار بوتون بوفاعلیتلر بلا واسطه وشخصی علاقه ایله واقع اولوردی .

بونوع حیاتك تضمن ایتدیکی انضباط ویریجی و سجیه یاپیجی عامللردن صرف نظر ایده‌میز : انتظام وهنر ، مسئولیت ، بر ایش یاپمق ومیدانه برشی چیقارمق مجبوریتی اعتیادلرینك تربیه‌سی. دائما حقیقةً یاپیلاجق برشی، وبوشیئك اعمالنده عائله‌نك هرفردینك صاریلاجغی برایش حصه‌سی ودیکرلریله برله‌شه‌جکی براشتراك سعی ساحه‌سی بولونوردی. قدرت فعلیه‌سنی فاعلیتده قازانان شخصیتلر فاعلیت ایله بسله‌نیر وفاعلیت ایچنده ده‌نه‌نیردی. کذا طبیعت ایله وحقیقی اشیا ومواد ایله دوغرودن دوغرویه تماسدن ، بونلری فعلاً قوللانمادن ، اجتماعی لزوم وفائده‌لرینی بیلمه‌دن دوغان ده‌رین ودرونی معلوماتك تربیوی معناسنده‌کی اهمیتی‌ده کوزدن قاچیرامایز . بوتون بونلرده مشاهده ، مهارت ، انشائی تخیل، منطق تفکر، وحقیقتلرله بلا واسطه تماسدن آلینان شأنیت حسی‌دواملی برصورتده تربیه کورووردی . أوده أکیرمه ودوقوما فاعلیتنك ، بیچقی دستکاهنك ، ده‌کیرمنك ، فوچیجی ، ده‌میرجی دکانلرینك تربیوی قوتلری متمادیاً حال فعلده ایدی .

منحصراً معلومات ویرمك مقصدیله *اولان* اشیا درسلرندن هیچ بری ، چفتلکده ویا باغچه‌ده نباتات وحیوانات آراسنده یاشامق ، اونلرك حیاتلرینه قاریشمق ویاشایشلرینه دقت ایتمك ایله قازانیلان بیلکی‌نك یرینی ، کولکه‌سی قادار بیله ، طوتاماز . اعضای حواسك تربیه‌سی مقصدیله مکتبه ادخال ایدیلمش تربیه طرزلرنده هیچ بری عائلوی اشتغالللرله یومی وصمیمی علاقه‌نك احساس حیاتنده تولید ایتدیکی اویانیقلق ودولغونلق ایله رقابت ایده‌مز . وظیفه‌لر یاپدیرمقله کلمه خاطره‌سی (حافظه‌سی) تربیه اولونابیلیر ، علم وریاضیه درسلریله‌ده استدلال قوتلری‌ایچین بردرجه‌یه قادار علمی انضباط قازانیلابیلیر؛ فقط نه‌اولورسه اولسون بو ، آرقاده حقیقی بر محرك ، واوکده حقیقی بر محصول ایله بر شیلر یاپمانك استلزام ایله‌دیکی دقت ومحاکمه تربیه‌سی ایله مقایسه ایدیلنجه ، آز چوق اوزاق‌وکولکه‌لی قالیر. حال‌حاضرده صنایعك تمرکزی وتقسیم‌اعمال‌أو وَجوار مشغولیتلرینی فعلاً ــ هیچ دکلسه تربیوی مقصدلر ایچین ــ ازاله ایتدی. لاکن چوجوقلرك متواضع، حرمتکار وبالطبع اطاعتلی اولدقلری او اسکی کونلرك چوب کیتدیکنه آغلامق ، اکر آغلامقله وآه وفغانله بونلرك کری کله‌جکلرینی امید ایتمه‌یورسه‌ق ، فائده‌سزدر . ده‌کیشن جذری شرائطدر ؛ بناءً علیه تربیه‌ده مساوی درجه‌ده برتحول وقوعی مقصدی تأمینه

كافيدر. ضايع ايتدكلريمزه مقابل قازاندقلريمزى بيلمه‌لى‌يزكه شونلردر ـ مساعفه (تسامح)نك تزايدى ، اجتماعى محاكمه قابليتنك اتساعى ، طبيعت بشريه‌يه داها كنيش بروقوف، سجيه علامتلرينك قرائتى واجتماعى وضعيتلرك تفسيرى خصوصنده داها شديد براويانيقلق ، مختلف شخصيتلرله مناسبت كيفيتنده داها بويوك برصحت نظر، تجارى فاعليتلرله دها واسع برتماس . بوملاحظه‌لر بوكون شهرلرده دوغان چوجوقلر ايچين داها زياده حائز معنادر . مع مافيه شانى بر مسئله قارشيسنده‌يز : بوقازانجلريمزى محافظه ايتمكله برابر حياتك ديكر جهتنى تمثيل ايدن شيئ ـ شخصى مسئوليتلرى انكشاف ايتديرن و چوجوغى حياتك فيزيكى شائيتلريله مناسبتنه نظراً تربيه ايدن اشتغاللرى ـ مكتبه ناصيل ادخال ايده‌جكز ؟

مكتبه دونجه كوريپورزكه حال‌حاضرده الكزياده كوزه چارپان، معهود ال‌ايشلرينك، دستكاه وأو صنعتلرينك ، ديكيش وطباختك درسلر آراسنه ادخالى تمايلى‌در .

بو ، « مقصدله » ، يعنى اولجه عائله يوردنده تطبيقنه اعتنا ايديلن بر تربيه عاملنى شمدى مكتبك تأمين‌ايتمه‌سى دوشونوله‌رك، تام شعورله ياپيلمش برشى دكلدر، داها زياده انسياقيدر، تجربه ايديلمش، كورولمش‌كه بويله فاعليتلرك چوجوقلر اوزرينه حياتى برتأثيرى وار ، بونلر اونلره ديكر هيچ برطرزك ويره‌مه‌يه‌جكى بعض شيلر ويرييور. ال ايشلرينك حقيقى معناسنك شعورى حالا اودرجه خفيفدركه ايشلر على‌الاكثر ياريم ايسته‌كله ، قارما قاريشيق ورابطه‌سز ياپيلير . بوحالى معذور كوسترمك ايچين سرد ايديلن سببلر أليم برصورتده كفايتسز وحتى بعضاً تماماً خطالى‌در .

بو ايشلرك مكتب سيسته‌مزه ادخالنه الك زياده طرفدار اولانلرى بيله استنطاق ايدنجه ، تصور ايدييورم‌كه ، اونلرك لزومى حقنده ، عموميتله ، ديكله‌يه‌جكمز الك باشلى سببلر ، بونلرك چوجوقلرك تماماً هاجسى [١] علاقه ودقتلرينى اشغاله مدار اولمالرى‌در. بونلر چوجوقلرى منفعل وآخذ دكل، آچيق كوز وفعال ايدييور؛ اونلرى داها فائده‌لى، داها قدرتلى وبالنتيجه أولرى‌ايچين داها ياردبمجى ياپيور. اونلرى مستقبل‌حياتلرينك عملى وظيفه‌لرينه بر درجه‌يه قادار احضار ايدييور . ـ قيز ايسه‌لر حقيقةً آشجى وترزى اولماسه‌لر بيله اهليتلى او مديرلرى اولمايه ، اوغلان ايسه‌لر (تربيه سيسته‌مز مكتبلريمزى تام‌اولارق يالكز حرفت وصنعت مكتبلرى حالنه قويمش‌اولسه‌يدى) مستقبل مسلكلرينه حاضرلانيرلر . بوسببلرك قيمتلرينى آز كورمه‌يورم . فى‌الحقيقه ، چوجوقلرك ده كيشن

---

[١] Full Spontaneous.

مکتب و جمعیت

مؤلفی : جون دیوئی

١

مکتب و اجتماعی ترقی

مکتبی ، معلمله طلبه ویا معلمله ابوین آراسنده برشی اولمق اوزره ، فردی بر نقطهٔ رؤیتدن تلقی ایتمك استعدادنده‌یز. اك چوق علاقه‌دار اولدیغمز جهت، بالطبع، طانیدیغمز منفرد بر چوجوغك کوستردیکی ترقیدر . اونك ، یولنده انکشاف بدنیسی ، اوقومه ، یازمه، ترقیم قابلیتنك ایلریله‌مه‌سی، جوغرافیا وتاریخ معلوماتنك آرتماسی، طورو حرکت، جوالیت ، انتظام وسعی اعتیادلرینك تکملی ـ مکتبك ایشی حقنده ایشته بونلره بکزه‌ر معیارلرله حکم ویریرز . وبویله یاپمقده حقلی‌یز . مع مافیه ساحهٔ نظرك توسیعنه احتیاج واردر . اك ایی واك عقللی بر آنا بابا کندی اولادی ایچین نه‌یی ایسته‌رسه جمعیت ده بوتون چوجوقلری ایچین اونی ایسته‌مه‌لیدر . مکتبلریمز ایچین بوندن باشقا مفکوره دار وسویمسزدر ؛ واوکا ابتنا ایده‌جك فاعلیت ده دموقراسیمز ایچین مهلکدر . جمعیتك کندیسی ایچین ساحهٔ حقیقته چیقاردیغی بوتون شیلر ، مکتب توسطیله ، اونك مستقبل اعضاسنك الی آلتنه قونور . جمعیت ، کندی اك کوزل فکرلرینك ، ینه کندی وارلغی ایچین ، بوصورتله ظهور ایده‌جك امکانلرله ، تحقق ایده‌جکنی امید ایلر . فردجیلك ایله جمعیتجیلك بوراده برله‌شیر . آنجاق کندیسنه وجود ویرن بوتون فردلرك نمای تامنه صادق قالمقله‌درکه جمعیت ، دیکر هرهانکی براحتمالدن زیاده ، کندیسنه صادق قالابیلیر . جمعیتك بوصورتله کندی کندیسنه ویردیکی استقامتده مکتبدن داها قیمتلی هیچ برشی یوقدر. چونکه هوره‌یس مه‌ن [١]ك دیدیکی کیبی « برشی کندی کندیسنه تمی وانکشاف ایدرکن برمشکل بیك مجدددن داها ده کرلی‌در . »

---

[١] Horace Mann آمریقا تربیه‌جیلرندن . ... مترجم .

Kıymetli terliyecilerden John Denseye
ait bu kıymetli terliğye ait eser
aziz dostum Mehmet Nelioğlu bey
tarafından kütüphanemize hediye
edilmiştir. 24-Nisan-958

کوچوك بر مقدمه

بو کتابك ایلك اوچ بابی جون دوئی نك ۱۸۹۹ ده شیقاغو دارالفنوننده ویردیکی اوچ قونفەرانسدر . دیکرلری‌ده اولجه Elementary School Record مجموعه‌سنده نشر ایتدیکی مباحثك اوفاق تفك تعدیل و تبدیللرله یکیدن نشر ایدیلمش صورتلریدر . هیئت مجموعه‌سی « The School and Society » عنوانی ایله بر کوچوك جلدده جمع ایدیلمشدر . بو ترجمه اصلنك ۱۹۲۰ تاریخلی ۱۴ نجی طبعندن یاپیلمشدر .

دوئی نك شخصی قناعتلری ایله ، شیقاغو دارالفنوننده تأسیس ایتدیکی « ایلك مکتب » ده‌کی تجربه‌لرینك نتیجه‌لرینی احتوا ایدن بو مقاله‌لرده‌کی فکرلر بوکونده تازه‌لکلرینی ، خصوصیله بزم ایچین ، بوتون قوتلری ایله محافظه ایدییورلر . بو اعتبارله لسانمزه نقل ایدیلمه‌سی فائده‌لی کورولمشدر .

تألیف و ترجمه کلیاتنه داخل اولان و بوندن اول نشر ایدیلن « مکتب و چوجوق » عنوانلی اثرده جون دوئی نك تربیه فلسفه‌سی حقنده جنوره دارالفنونی تربیه مدرسی قلاپاره‌د ك چوق قیمتلی بر تحلیلی واردر .

توركیه جمهوریتی
معارف وكالتی نشریاتندن
عدد : ٦٤

مكتب و جمعیت

مؤلفی :
قولومبیا دارالفنونی مدرسلرندن
جون دوئی
John Dewey

مترجمی :
معارف وكالتی احصائیات مدیری
عونی

تالیف وترجمه انجمننجه قبول ایدلمشدر .

استانبول — مطبعهٔ عامره
١٣٤٠ — ١٩٢٣

تورکیه جمهوریتی
معارف وکالتی نشریاتندن
عدد : ٦٤

مکتب و جمعیت

مؤلفی :
قولومبیا دارالفنونی مدرسلرندن
جون دوئی
John Dewey

مترجمی :
معارف وکالتی احصائیات مدیری
عونی

تألیف و ترجمه انجمننجه قبول ایدلمشدر .

استانبول — مطبعهٔ عامره
١٩٢٤ — ١٣٤٠